

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2012 GODINU

Podgorica, mart 2013.godine

I UVOD.....	8
1. Osnivanje Uprave za inspekcijske poslove	8
2. Osvrt na prethodno ustrojstvo inspekcijskog nadzora.....	9
3. Ciljevi osnivanja Uprave.....	10
4. Principi i načela u radu Uprave	11
5. Kadrovski i drugi potencijali Uprave	11
6. Preduzete mjere i aktivnosti	14
7. Organizaciona struktura Uprave	15
II INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA.....	18
1. Sektor za zaštitu tržišta i ekonomije, igre na sreću i javne nabavke	18
1.1.Odsjek za tržišnu inspekciju.....	18
1.2. Odsjek za inspekciju za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i usluge informacionog društva	48
1.2.1. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.....	48
1.2.3. Inspekcija za usluge informacionog društva	51
1.3. Odsjek za metrološku inspekciju.....	52
1.4. Odsjek za inspekciju rada	56
1.5. Odsjek za inspekciju turizma	64
1.6. Odsjek za elektroenergetsku inspekciju.....	74
1.7. Odsjek za termoeenergetsku inspekciju	78
1.8. Odsjek za rudarsku, geološku i inspekciju za ugljovodonike	82
1.8.1. Rudarska inspekcija.....	82
1.8.2.Geološka inspekcija.....	84
1.9. Odsjek za inspekciju za igre na sreću.....	86
2. Sektor za zaštitu i bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma	90
2.1. Odsjek za zdravstveno-sanitarnu inspekciju	90
2.1.1. Zdravstvena inspekcija	90
2.1.2. Sanitarna inspekcija.....	94
2.2. Odsjek za veterinarsku inspekciju.....	101
2.3. Odsjek za fitosanitarnu inspekciju.....	104

2.4. Odsjek za poljoprivrednu inspekciju.....	109
2.5. Odsjek za inspekciju morskog ribarstva.....	110
2.6. Odsjek za inspekciju šumarstva, lovstva i zaštite bilja.....	111
3. Sektor za zaštitu životne sredine i prostora.....	114
3.1. Odsjek za inspekciju zaštite prostora.....	114
3.2. Odsjek za inspekciju urbanizma	117
3.3. Odsjek za građevinsku inspekciju.....	118
3.4. Odsjek za inspekciju stanovanja.....	120
3.5. Odsjek za ekološku inspekciju	121
3.6. Odsjek za vodoprivrednu inspekciju	125
III ZAKLJUČAK	127
1. Planirane aktivnosti.....	127
2. Pretpostavke za rad	128

I UVOD

1. Osnivanje Uprave za inspekcijske poslove

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, koja je stupila na snagu 20. januara 2012. godine, stvorene su normativne pretpostavke za osnivanje novog organa uprave – Uprave za inspekcijske poslove.¹ Ovom uredbom je propisan veoma ekstenzivan djelokrug rada Uprave, čiji je opis poslova u nadležnosti 28 inspekcija.

Na osnovu odredbi navedene Uredbe, Uprava je preuzela:

- tržišnu, elektroenergetsku, termoenergetsku, rudarsku, geološku i inspekciju za ugljovodonike² iz Ministarstva ekonomije;
- inspekciju za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i inspekciju za usluge informacionog društva iz Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije;
- inspekciju rada iz Ministarstva rada i socijalnog staranja;
- inspekciju za turizam, građevinsku inspekciju, inspekciju zaštite prostora, inspekciju za urbanizam, inspekciju za stanovanje³ i geodetska inspekcija⁴ iz Ministarstva održivog razvoja i turizma;
- zdravstveno-sanitarnu inspekciju iz Ministarstva zdravlja;
- poljoprivrednu, vodoprivrednu, inspekciju šumarstva, lovstva i zaštite bilja i inspekciju morskog ribarstva iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- veterinarsku inspekciju iz Veterinarske uprave;
- fitosanitarnu inspekciju iz Fitosanitarne uprave;
- inspekciju za igre na sreću iz Uprave za igre na sreću;
- inspekciju za javne nabavke iz Uprave za javne nabavke;
- metrološku inspekciju iz Zavoda za metrologiju;
- ekološku inspekciju iz Agencije za zaštitu životne sredine.

Iako je pravni osnov za uspostavljanje donijet u januaru, Uprava za inspekcijske poslove je de facto počela sa radom 1.06.2012. godine, kada su zaključeni sporazumi o preuzimanju državnih službenika i namještenika iz gore pobrojanih državnih organa, iako, napominjemo, u tom trenutku, nije bilo riješeno pitanje radnog prostora za

¹ Ideja formiranja Uprave za inspekcijske poslove fundirana je brojnim Vladinim elaboratima o potrebi reforme inspekcijskog sistema.

^{2,4} U navedenim oblastima ne vrši se inspekcijski nadzor jer nijesu popunjena radna mjesta inspektora.

³ Nadzor u ovoj oblasti vrše, po ovlašćenju, inspektori zaštite prostora.

rukovodeći kadar i određeni dio administrativno-tehničkog osoblja.⁵ Pri tom, valja istaći da su pomoćnici direktora imenovani 04. oktobra 2012. godine.

Priprema predloga Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave završena je maja 2012, dok je Vlada Crne Gore isti utvrdila na sjednici od 26. juna 2012. godine. Ovim aktom sistematizovano je 335 radnih mjesta, od kojih se 269 odnosi na poslove inspektora.

Shodno navedenoj uredbi, od 1. januara 2014. godine, djelokrug rada Uprave biće proširen i na oblasti: naplate javnih prihoda, kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja, sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, prosvjete, sporta, zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine te arhivske djelatnosti.⁶

Inače, van djelokruga ove uprave ostale su oblasti inspekcijskog nadzora iz domena državne uprave, odbrane i bezbjednosti, zaštite i spašavanja, prevoza opasnih i eksplozivnih materija, kao i sigurnosti i bezbjednosti saobraćaja.

2. Osvrt na prethodno ustrojstvo inspekcijskog nadzora

Prije uspostavljanja Uprave, inspekcije su bile organizovane po resornom principu, što je pored nekih pozitivnih obilježja imalo i niz nedostataka koji su se odražavali na efikasnost vršenja kontrole.

Dosadašnje iskustvo pokazalo je da takvo organizaciono ustrojstvo nije optimalno iz aspekta ekonomičnosti kao i pojave sukoba nedležnost (pozitivni i negativni), uzrokovane nedostatkom adekvatne međusobne saradnje inspekcijskih organa i odgovarajuće saradnje inspekcija sa drugim organima u vršenju inspekcijskog nadzora – što se prije svega odnosi na saradnju sa organima lokalne samouprave.

Sastavni dio analize funkcionisanja dosadašnjeg inspekcijskog sistema predstavlja i kritika poslodavaca u pogledu profesionalnosti inspektora, načina vođenja postupka inspekcijskog nadzora, različitog tumačenja i primjene propisa inspektora istih resora, naglašene represije umjesto prevencije, kao i naznaka korupcije.

⁵ Tenderska procedura za poslovni prostor Uprave okončana je 01. oktobra 2012. godine, tako da je rukovodeći kadar i administrativno-tehničko osoblje faktički tek od tada bio u mogućnosti da u punom kapacitetu izvršava svoje radne zadatke.

⁶ S obzirom na navedeni rok, neophodno je već sada početi sa stvaranjem pretpostavki za kooptiranje pomenutih oblasti nadzora, čime će, aproksimativno, biti 800 zaposlenih u Upravi za inspekcijske poslove.

S druge strane, i inspekcijski organi su ukazivali na brojne probleme: nedovoljan broj inspektora, niske zarade, nedostatak IT i ostale opreme, neusklađenost sistemskih i posebnih zakona, nedostatak izvršne službe, otvoreno pitanje privremeno oduzete robe i predmeta u postupku inspekcijskog nadzora, neuključenost inspektora u proces izrade zakona, drugih akata i strategija, nezadovoljavajući nivo organizovanja stručnih obuka inspektora, nizak nivo saradnje inspekcijskih organa sa inspekcijskim organima susjednih država, itd.

Zbog ovih kao i drugih razloga država se opredijelila da izgradi autoritativan sistem inspekcijskog nadzora kroz koncentraciju inspekcija u jedinstveni organ koji bi vršio nadzornu funkciju.

3. Ciljevi osnivanja Uprave

Predviđeni koncept inspekcijskog sistema otvara nove perspektive za sve učesnike u inspekcijskom procesu, stvarajući kvalitetnu pretpostavku za realizaciju, između ostalih, i sljedećih strateških ciljeva:

- povećanje legalnog prometa robe i usluga kao i njihovog kvaliteta i bezbjednosti;
- podizanje nivoa zdravstvene zaštite stanovništva kroz povećanje legalnosti, kvaliteta i efikasnosti zdravstvenih usluga, kao i povećanje legalnosti i bezbjednosti proizvodnje i prometa lijekova, namirnica itd.;
- povećanje zdravstvene zaštite životinja kroz podizanje kvaliteta i efikasnosti veterinarske djelatnosti i povećanje legalnosti i kvaliteta proizvodnje i prometa veterinarskih lijekova, kao i povećanje legalnosti prometa životinja, hrane za životinje itd.;
- povećanje nivoa zaštite poljoprivrednog zemljišta, šuma i divljači, povećanje legalnosti proizvodnje, upotrebe i prometa poljoprivrednih proizvoda i repromaterijala i proizvodnje i prometa u oblasti šumarstava i drvne industrije;
- povećanje zaštite voda i obezbjeđivanje visokih standarda vodosnabdijevanja stanovništva;
- povećanje sigurnosti i kvaliteta tehničkih sistema u oblasti elektroenergetike, termoenergetike, elektronskih komunikacija, informatičkog društva, sistema metrologije, rudarstva i geologije;
- povećanje legalnosti i kvaliteta prostornog i urbanističkog planiranja, kvaliteta i sigurnosti građenja i stanovanja,
- povećanje poštovanja ekoloških standarda;
- povećanje legalnosti u oblasti zapošljavanja i radnih odnosa uopšte, kao i povećanje sigurnosti i zaštite na radu;
- povećanje legalnosti u oblasti javnih nabavki, igara na sreću itd.

4. Principi i načela u radu Uprave

U ostvarivanju navedenih ciljeva, Uprava će se u svom radu rukovoditi sljedećim principima i načelima:

- transparentnosti (javnost, dostupnost propisa, informacije o aktivnostima i izvještaji o radu);
- efikasnosti (pravovremeno i zakonito reagovanje);
- srazmjernosti (mjere srazmjerne težini prekršaja);
- preventivnosti;
- primjene dobrih praksi;
- istovjetnosti pravila i procedura;
- kreativnosti (sankcije ne preduzimati rutinski);
- energičnosti u preduzimanju represivnih mjera kada se propisi namjerno i društveno opasno krše;
- nediskriminacija po bilo kom osnovu
- dosljednosti, samostalnosti, odgovornosti i zaštite javnog interesa.

Očekujemo da će upravo ovi postulati kojima će se Uprava za inspekcijske poslove rukovoditi u radu, uz podršku Vlade i drugih državnih organa, doprinijeti stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta i atmosfere saradnje države sa poslodavcima, a radi postizanja pravne sigurnosti privrednih subjekata i zaštite javnog interesa.

5. Kadrovski i drugi potencijali Uprave

Trenutno, od sistematizovanih radnih mjesta, predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave, popunjeno je 279 radnih mjesta.

Uprava je od ministarstava i drugih **državnih organa preuzela 245 inspektora.**

Na osnovu analize postojećeg stanja, a polazeći od utvrđenih ciljeva Uprave, evidentno je da postoji:

- nedostatak i nedovoljno adekvatno profilisan kadrovski potencijal⁷, kako iz aspekta popune već sistematizovanih radnih mjesta, tako i iz aspekta potrebe povećanja broja radnih mjesta;
- nedostatak sredstava za rad i obezbjeđivanje radnog prostora;
- nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju aktivnosti Uprave.

⁷ Važno je istaći da je prosječna starost zaposlenih u Upravi za inspekcijske poslove 51 godina, te da u pojedinim inspekcijama nedostaju određeni profili zanimanja.

Navedeni resursi (kadar, finansijska sredstva itd) predstavljaju ključne pretpostavke za razvoj Uprave i dalje dinamiziranje reforme inspekcijskog sistema.

Upravo zbog toga, a imajući u vidu nedovoljan broj inspektora za pojedine oblasti nadzora, krajem godine inicirane su izmjene i dopune akta o sistematizaciji sa zahtjevom za povećanje broja izvršilaca za 16 (što, napominjemo, predstavlja tek reducirani iskaz stvarnih potreba Uprave za jačanje njenih kadrovski kapaciteta), sa sljedećim obrazloženjem:

- a) Na poslovima inspektora rada za oblast zaštite na radu tri izvršioca, shodno Zaključku Vlade Crne Gore od 14. juna tekuće godine, a u skladu sa preporukom iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije.
- b) Na poslovima inspektora zaštite prostora šest izvršilaca kao posljedica prestanka važenja Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštitu životne sredine Glavnom gradu – Podgorica („Sl.list Crne Gore“, br. 61/08, 71/09 i 61/10), kojom su poslovi državne uprave iz nadležnosti tog ministarstva, koji se odnose na vršenje inspekcijskog nadzora iz oblasti zaštite prostora na teritoriji Glavnog grada, bili povjereni Glavnom gradu – Podgorica, na period od 48 mjeseci, a koji je istekao 27.10.2012.godine.
Pored navedenog, predmetna inicijativa je zasnovana i na Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru („Sl. list Crne Gore“, br. 57/11), kao i na Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave.
- c) Po pitanju povećanja broja građevinskih inspektora (sa postojećih 3 koja „pokrivaju“ opštinu Podgorica, Bar i Bijelo Polje), predloženo je povećanje broja inspektora za 3 izvršioca, jer je neophodno „pokriti“ opštine Budva, Herceg Novi i Podgorica. Ovo iz razloga što je posao građevinskog inspektora, donošenjem Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, postao znatno složeniji, sa većim obavezama i odgovornostima. Ova činjenica dobija na težini ako se ima u vidu ekspanzija gradnje u Podgorici kao i u primorskim opštinama.
Zbog navedenog, a o čemu svjedoče i brojni novinski napisi, ocjenjujemo da neprihvatanje ovog zahtjeva može imati krajnje negativne implikacije po uređenje prostora i izgradnju objekata na teritoriji Crne Gore.
- d) Povećanje broja poljoprivrednih inspektora za jednog izvršioca uslovljeno je novom, Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju utemeljenom ulogom poljoprivredne inspekcije, koja se odnosi na vršenje provjera aplikacija za sredstva iz nacionalnih, IPARD i ubuduće – fondova CAP-a (Programa

Zajedničke poljoprivredne politike EU), te podrškom "Sektoru za plaćanja" (koji će biti u sklopu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja).

- e) Povećanje broja šumarskih inspektora za jednog izvršioca (opština Plav) temelji se na činjenici da je u opštini Plav, bogatoj šumama, prisutna ilegalna sječa, pogotovo prema granici sa Kosovom, pa je neophodno konstantno prisustvo inspektora. Uz navedeno, treba istaći da u ovoj opštini ima pet koncesionara koji vrše eksploataciju šuma, kao i dva korisnika lovišta Plav i Gusinje.
- f) Povećanje broja inspektora za javne nabavke za jednog izvršioca uslovljeno je brojem postupaka javnih nabavki (skoro 62 hiljade za male vrijednosti i preko 2,5 hiljade postupaka javnih nabavki za velike vrijednosti), podatkom da je za javne nabavke u 2011. godini ukupno opredijeljeno 34.646.174,03 €, kao i da ima preko 700 obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama, koji se nalaze na području cijele države.
Na ovaj način bi se, imajući u vidu kompleksnost inspekcijskog nadzora u javnim nabavkama, omogućilo njegovo ravnomjernije vršenje u sjevernoj, centralnoj i južnoj regiji.
- g) Povećanje broja inspektora za stanovanje za jednog izvršioca koji će „pokriti“ čak 6 opština i to: opštine Ulcinj, Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi, uslovljeno je činjenicom da je izgrađen veliki broj stambenih objekata u južnoj regiji, u odnosu na koje postoji obaveza vršenja inspekcijskog nadzora, u smislu Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada.

Ministarstvo finansija je dalo saglasnost na Predlog izmjena i dopuna akta o sistematizaciji Uprave u dijelu koji se odnosi na povećanje broja inspektora rada za oblast zaštite na radu (3 izvršioca), kao i na povećanje broja inspektora zaštite prostora (6 izvršilaca), dok je izostala saglasnost na povećanje broja građevinskih inspektora (3), inspektora za stanovanje (1), poljoprivrednih inspektora (1), šumarskih (1) te inspektora za javne nabavke (1).

Važno je istaći i da jedan broj već sistematizovanih radnih mjesta nije popunjen, te da je zbog potrebe efikasnog, efektivnog i sveobuhvatnog vršenja inspekcijskog nadzora neophodno u što kraćem roku izvršiti njihovu popunu.

Takođe, ističemo da su za ovu upravu opredijeljena znatno manja budžetska sredstva od traženih, a što umnogome stavlja pod znak pitanja sprovođenje njenih osnovnih funkcija i očekivane rezultate rada. Kao najeklatantniji primjer za navedeno može poslužiti podatak da je Budžetom, na ime potrošnje goriva, predviđeno po 36€

mjesečno za službena i privatna vozila koja se koriste u službene svrhe ⁸. Od ne manjeg značaja je i činjenica da su Budžetom za 2013. godinu opredjeljena zanemarljivo mala sredstva za nabavku neophodnih sredstava za rad, s obzirom na specifičan djelokrug poslova ove uprave.

Što se tiče radnog prostora, rukovodeći kadar i određen dio administrativno tehničkog osoblja je smješten u zakupljeni poslovni prostor, na adresi Bulevar revolucije 7. Svakako da ideja stvaranja Uprave za inspekcijske poslove, fundirana brojnim Vladinim elaboratima o opravdanosti njenog normativnog uspostavljanja, u ovom trenutku ne može biti realizovana u dijelu obezbjeđivanja jedinstvenog prostora za smještaj svih njenih službenika. Stoga je neophodno razumijevanje i podrška ministarstava i drugih državnih organa od kojih je ova uprava preuzela službenike, a koji su nastavili da koriste njihov radni prostor. Međutim, suočeni smo sa, bilo eksplicitno ili implicitno saopštenim zahtjevima da pojedini inspektori Uprave napuste prostorije onih državnih organa u kojima su obavljali svoje poslove do osnivanja Uprave. Ispunjenje takvih zahtjeva bi problematizovalo pitanje smještajnog kapaciteta Uprave, a što bi dodatno otežalo njenu, ionako nezavidnu, finansijsku poziciju.

6. Preduzete mjere i aktivnosti

Iako sa evidentnim kadrovskim deficitom u organizaciono-administrativnim poslovima, u cilju uspostavljanja novog institucionalnog okvira za sprovođenje inspekcijskog nadzora, do sada su preduzeti sljedeći koraci:

- dat presudan doprinos izradi autentičnog akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave;
- preuzeti državni službenici i namještenici iz drugih državnih organa, u skladu sa odredbama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (izrada pravnih akata, prijava radnika kod poreskog organa itd);
- uspostavljena kadrovska evidencija zaposlenih;
- imenovan rukovodeći kadar;
- pripremljen predlog budžeta za 2013. godinu;
- sproveden i završen postupak javnih nabavki za gorivo i za prostor, nabavku službenog vozila i za rušenje nelegalnih objekata;

⁸ Iako je nesporno je da je u Upravi neophodno obezbijediti optimalan odnos u korišćenju službenih automobila, u pogledu racionalizovanja načina upotrebe, potrošnje goriva itd, predviđena kvota za gorivo značajno je niža odnosu na prošlogodišnju (73€) i nedovoljna je.

- urađeni softveri neophodni za finansijsko poslovanje, kadrovsku evidenciju i evidenciju voznog parka;
- formirana evidencija službenih vozila;
- evidentirani radni prostori u 17 gradova;
- urađen jedinstveni prekršajni nalog;
- izvršena priprema za preuzimanje opreme;
- izrađeni pečati, zapisnici i službene legitimacije, kao preduslova za rad inspekcijskih službi;
- uvedene procedure kojima je uspostavljena bolja kontrola i iskorišćenost resursa, posebno vozila;
- integrisano u Upravu 48 pripravnika, u okviru Vladinog Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem;
- kreiran veb-sajt Uprave sa objedinjenim podacima koji se odnose na rad svih inspekcija u sastavu ovog organa.

7. Organozaciona struktura Uprave

U okviru Uprave za inspekcijske poslove postoje četiri sektora, dva odjejenja i jedna služba.

Sektor za zaštitu tržišta i ekonomije, igre na sreću i javne nabavke vrši poslove koji se odnose na inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblasti: unutrašnje trgovine i usluga, metrologije i dragocjenih metala, informaciono-komunikacionih tehnologija ili informatičkog društva, telekomunikacija, poštanske djelatnosti i radio spektra, rada i zapošljavanja, zaštite na radu, turizma i ugostiteljstva, elektroenergetike, termoenergetike, rudarstva, geoloških istraživanja i istraživanja i proizvodnje ugljovodonika, javnih nabavki, kontrole poslovanja koncesionara, odnosno priređivača, igara na sreću kao i pripremu analiza, izvještaja i informacija iz djelokruga rada sektora.

U okviru ovog Sektora postoji 10 (deset) odsjeka i to: Odsjek za tržišnu inspekciju, Odsjek za inspekciju za elektronske komunikacije, poštanske djelatnosti i usluge informacionog društva, Odsjek za metrološku inspekciju, Odsjek za inspekciju rada, Odsjek za inspekciju turizma, Odsjek za elektroenergetsku inspekciju, Odsjek za termoenergetsku inspekciju, Odsjek za rudarsku, geološku i inspekciju za ugljovodonike, Odsjek za inspekciju za igre na sreću i Odsjek za inspekciju za javne nabavke.

Sektor za zaštitu i bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma vrši poslovi koji se odnose na: inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz

zdravstveno-sanitarne, veterinarske, fitosanitarne, poljoprivredne oblasti, oblasti morskog ribarstva, šumarstva, lovstva i zaštite bilja kao i pripremu analiza, izvještaja i informacija iz djelokruga rada sektora.

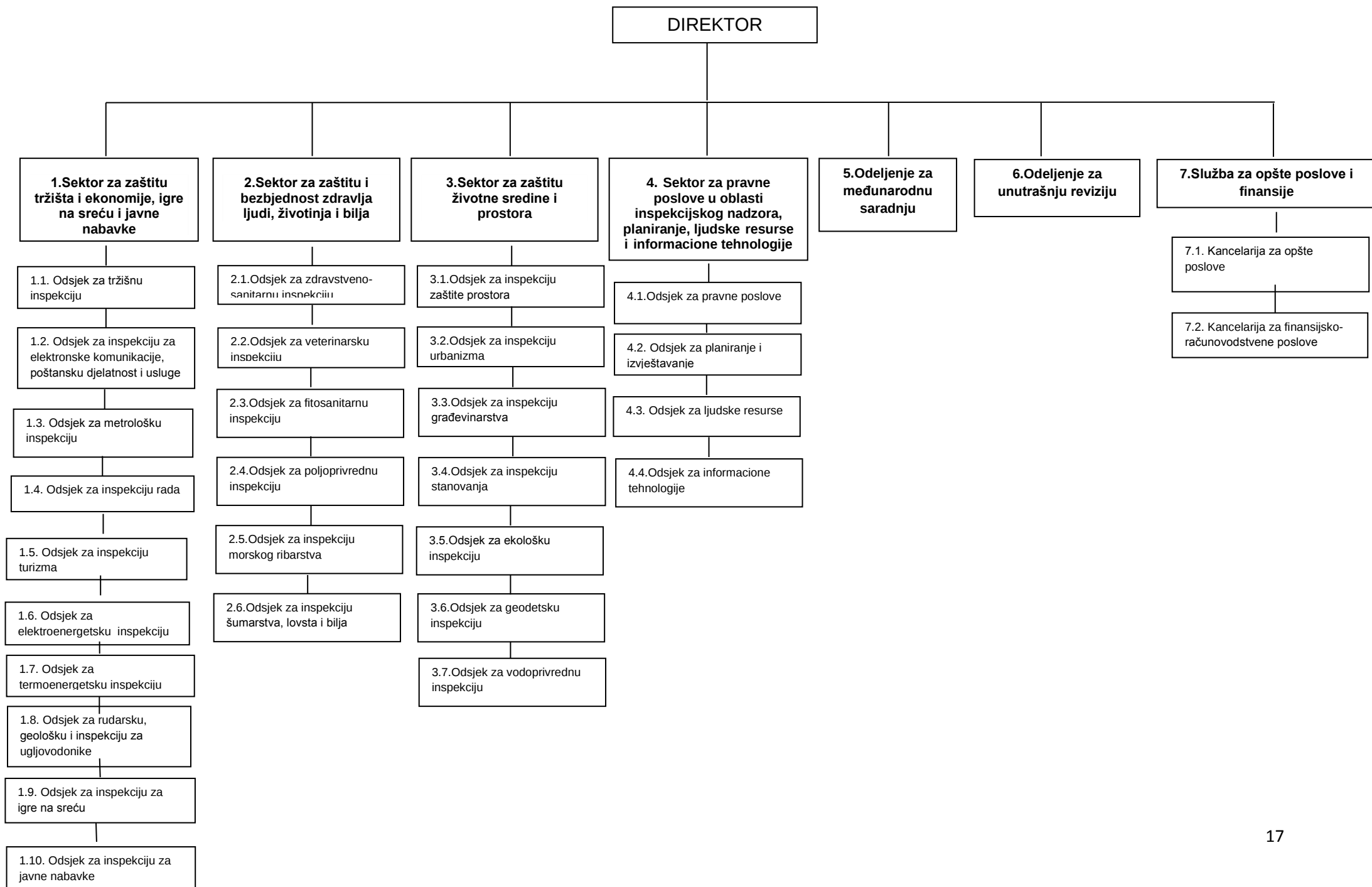
U okviru ovog sektora postoji 6 (šest) odsjeka i to: Odsjek za zdravstveno-sanitarnu inspekciju, Odsjek za veterinarsku inspekciju, Odsjek za fitosanitarnu inspekciju, Odsjek za poljoprivrednu inspekciju, Odsjek za inspekciju morskog ribarstva, Odsjek za inspekciju, šumarstva, lovstva i zaštite bilja.

Sektor za zaštitu životne sredine i prostora vrše poslove koji se odnose na: inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona i drugih propisa iz oblasti: urbanizma, prostornih i urbanističkih planova, građevinarstva, izgradnje objekata, zaštite prostora, ekologije, državnog premjera, katastra nepokretnosti i vodoprivrede kao i pripremu analiza, izvještaja i informacija iz djelokruga rada sektora uz međunarodnu i regionalnu saradnju u oblasti inspekcijskog nadzora iz svoje nadležnosti.

U okviru ovog sektora postoji 7 (sedam) odsjeka i to: Odsjek za inspekciju zaštite prostora, Odsjek za inspekciju urbanizma, Odsjek za građevinsku inspekciju, Odsjek inspekcije za stanovanje, Odsjek za ekološku inspekciju, Odsjek za geodetsku inspekciju zaključno sa Odsjekom za vodoprivrednu inspekciju.

Pored gore navedenih sektora Uprava za inspekcijske poslove u svojoj organizacionoj strukturi ima još i: **Sektor za pravne poslove u oblasti inspekcijskog nadzora, planiranja, ljudske resurse i informacione tehnologije, Odeljenje za međunarodnu saradnju, Odeljenje za unutrašnju reviziju te Službu za opšte poslove i finansije.**

Šematski prikaz Uprave:

II INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave za inspekcijske poslove su u periodu januar-maj svoje nadležnosti sprovodile u okviru ministarstava i drugih organa državne uprave, a od 1. juna 2012. u okviru Uprave za inspekcijske poslove.

1. Sektor za zaštitu tržišta i ekonomije, igre na sreću i javne nabavke

1.1.Odsjek za tržišnu inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, Program tržišnog nadzora i dinamički planovi Tržišne inspekcije (u daljem tekstu: TI), Program rada Ministarstva ekonomije i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, strateški dokumenti Vlade Crne Gore (Nacionalni program zaštite potrošača - NPZP i Strategija tržišnog nadzora), kao i Plan za suzbijanje sive ekonomije, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

Pored navedenog, predmet angažovanja TI bili su i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i Izvještaj Evropske Komisije o napretku CG, u segmentima koji sadrže obaveze iz nadležnosti ove inspekcije.

Polazeći od navedenih prioriteta i stanja na tržištu utvrđenog u nadzoru u prethodnoj godini, TI je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora, realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti, u skladu sa raspoloživim resursima i uz postupno preuzimanje evropskih metoda i pravila rada.

Inspekcijski nadzor vršen je kod privrednih subjekata svih oblika organizovanja koji se bave djelatnostima prometa robe, usluga u prometu robe, zanatstva i ličnih usluga, pojedinih javnih usluga i dr., a predmet nadzora su bili propisi koji se odnose na trgovinu i usluge, zanatstvo, zaštitu potrošača, bezbjednost neprehrambenih proizvoda, prava intelektualne svojine itd., sa ciljem da se obezbijedi njihova puna primjena.

Izvještajna godina je u nastavku aktivnosti zaspočetih 2011. godine, posebno prepoznatljiva po aktivnostima TI na području nadzora nad tržištem, kao posebnom obliku inspekcijskog nadzora (kontrola bezbjednosti neprehrambenih proizvoda i preduzimanje mjera sa ciljem da na tržištu budu isključivo bezbjedni proizvodi), u kome su primijenjena evropska pravila provjere ispunjenosti propisanih zahtjeva bezbjednosti proizvoda uz procjenu rizika.

Potreba intenziviranja inspekcijskog nadzora u određenim periodima (ljetnja/zimska turistička sezona i dr. periodi povećanog obima prometa određenih vrsta roba/usluga), u određenim oblastima i područjima nadzora, na određenim regionima i dr., uslovia je pripremu i realizaciju posebnih planova nadzora. Dinamika aktivnosti po oblastima i rokovima definisana je mjesečnim planovima rada, nalogima i uputstvima za rad, zavisno od činjeničnog stanja i efekata nadzora iz prethodnog mjeseca, kao i od aktuelnih okolnosti u pojedinim segmentima nadzora.

Poseban korektivni faktor planiranim aktivnostima, bile su inicijative, prijave i zahtjevi potrošača, poslovnih subjekata i drugih lica, kao i informacije o opasnim proizvodima objavljene na RAPEX sistemu, što je uticalo na dnevno planiranje aktivnosti.

Pored samog inspekcijskog nadzora, TI je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, TI je bila angažovana i na poslovima koji se odnose na harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, kao i na njenoj implementaciji. U tom smislu, osnova za preduzimanje određenih aktivnosti, pored pomenutih SSP i Izvještaja EK o napretku CG, bili su i zaključci sa sastanaka Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze i Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Krajem godine TI je uključena u rad radnih grupa za pojedina poglavlja koje je formirala Vlada za postupak pregovaranja sa EU. Takođe, ova inspekcija je dala puni doprinos u radu Koordinacionog tijela za tržišni nadzor i Komisije za praćenje realizacije NPZP.

Kao korisnik EU Projekta IPA 2010 „Zaštita potrošača i Tržišni nadzor“, u oblasti zaštite potrošača i nadzora nad tržištem, TI realizovala je aktivnosti od značaja za pripremu svojih kadrovskih i IT resursa na približavanju i preuzimanju evropskih metoda i pravila nadzora. Organizovala je i sprovodila edukaciju zaposlenih i preduzimala mjere na unapređivanju drugih uslova za dalji razvoj inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti, jačala i unapređivala saradnju sa privredom, potrošačima i relevantnim organima i institucijama.

Organizacija

Ukupan broj zaposlenih na kraju izvještajne godine je 56, od čega 50 inspektora uključujući i glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom i to: 23 diplomirana pravnika, 20 diplomiranih ekonomista, 5 diplomiranih inženjera poljoprivrede, 1 diplomiranih inženjera šumarstva i 1 diplomiranih inženjera tehnologije.

Za planiranje i organizaciju rada u TI zadužen je i odgovoran glavni inspektor. U tome mu, uz nadzor kojim se bave, pomažu tri koordinatora na nivou područja utvrđenih aktom o sistematizaciji i jedan koordinator za opšti nadzor.

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore, organizovana na teritorijalnom principu u tri područja.

Na funkcionalnom principu postoje dvije jedinice zadužene za praćenje tehničkog nadzora (bezbjednost neprehrambenih proizvoda) i praćenje opšteg nadzora. Međutim, funkcionalna organizacija nije realizovana u potpunosti u skladu sa aktom o sistematizaciji zbog nedostatka inženjerskog kadra, koji je neophodan za praćenje i podršku u nadzoru bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu.

Stručnu podršku u praćenju rada inspektora i ostvarivanju drugih aktivnosti u TI, pružaju tri savjetnika sa visokom školskom spremom (diplomirani ekonomista, diplomirani pravnik i diplomirani mašinski inženjer).

Kancelarije TI	Broj inspektora
Centralno područje - sjedište Podgorica	
Podgorica – tržišni inspektor-koordinator	1
Podgorica	14
Nikšić (Plužine i Šavnik)	5
Cetinje	2
Danilovgrad	1
Kolašin	1
Ukupno	24
Južno područje - sjedište Budva	
Budva – tržišni inspektor-koordinator	1
Budva	2
Herceg - Novi	2
Kotor	1
Tivat	1
Bar	3
Ulcinj	2
Ukupno	12
Sjeverno područje - sjedište Bijelo Polje	
Bijelo Polje – tržišni inspektor-koordinator	1
Bijelo Polje	3
Pljevlja (Žabljak)	2
Berane	1
Rožaje	3
Plav (Andrijevica)	2
Mojkovac	1
Ukupno	13
Jedinica za opšti nadzor – sjedište Nikšić tržišni inspektor-koordinator	1
Ukupno	50

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Tržišna inspekcija u skladu sa propisima vrši inspekcijski nadzor na unutrašnjem tržištu, a u jedinici za opšti nadzor rješava i po zahtjevima poslovnih subjekata-izvoznika koji se odnose na izdavanje sertifikata za određene proizvode u izvozu.

Na unutrašnjem tržištu sprovodi se nadzor u oblasti trgovine (promet na veliko, promet na malo, trgovinske usluge), zanatstva i drugih ličnih usluga, određenih javnih usluga, kao i u drugim oblastima kada je to propisano. Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti, u pogledu uslova za pristup djelatnosti i obaveza u obavljanju tih djelatnosti, kao i primjena drugih propisa koji su u funkciji legalnog tržišta roba i usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača, bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, zaštite prava intelektualne svojine, zaštite od nelojalne konkurencije itd.

Sprovođenje inspekcijskog nadzora zasniva se na posebnom zakonu koji uređuje inspekcijski nadzor, odredbama o inspekcijskom nadzoru sadržanim u materijalnim zakonima koji su predmet nadzora, posebnom zakonu koji se odnosi na TI, kao i drugim procesnim zakonima.

Pored inspekcijskog nadzora, TI je angažovana i na izvršavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, prije svega, na prijemu prijava i vođenju registra prijava trgovine, na prijemu inicijativa/žalbi potrošača i drugih lica i registru žalbi potrošača, na vođenju i održavanju Nacionalnog sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima itd.

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi TI su:

- Zakon o unutrašnjoj trgovini,
- Zakon o zanatstvu,
- Zakon o zaštiti potrošača,
- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda,
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti,
- Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine,
- Zakon o autorskom i srodnim pravima,
- Zakon o patentima,
- Zakon o žigu,
- Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna,
- Zakon o oznakama geografskog porijekla,
- Zakon o zaštiti topografije poluprovodnika,
- Zakon o kinematografiji,

- Zakon o optičkim diskovima,
- Zakon o duvanu,
- Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda,
- Zakon o metrologiji,
- Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala,
- Zakon o lijekovima,
- Zakon o energetici,

kao i ostali zakoni (npr. o privrednim društvima, o standardizaciji, o akreditaciji i dr.) koji se uzimaju u obzir prilikom nadzora na pojedinim područjima.

Pored zakona, nadzor se sprovodi i nad velikim brojem podzakonskih akata koji su doneseni za primjenu zakona, među kojima su ključni oni koji se odnose na: evidencije u trgovini, minimalno tehničke uslove za obavljanje djelatnosti trgovine i zanatstva, prijavu djelatnosti trgovine, razmjenu informacija o opasnim proizvodima, sprovođenje zakona koji se odnose na duvan i duvanske proizvode, izdavanje sertifikata za robu u izvozu-uvozu, itd.

U nadzoru nad primjenom propisa, TI postupi u skladu sa Zakon o tržišnoj inspekciji i sljedećim zakonima (u daljem tekstu: **procesni zakoni**):

- Zakon o inspekcijskom nadzoru,
- Zakon o opštem upravnom postupku,
- Zakon o upravnom sporu,
- Zakon o prekršajima,
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje,
- Krivični zakonik,
- Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela i dr.

Kada je u pitanju pravni okvir u kome TI sprovodi inspekcijski nadzor, a polazeći od obaveze harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, može se konstatovati da stepen harmonizacije uglavnom omogućava inspekcijski nadzor u skladu sa evropskim pravilima i metodama nadzora. Međutim, još uvijek neusaglašeno nacionalno vertikalno zakonodavstvo za pojedine grupe proizvoda (prenošenje direktiva novog pristupa), predstavlja teškoću za efikasan nadzor nad tržištem (bezbjednost prehrambenih proizvoda).

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 15.534 inspekcijskih pregleda, od čega 15.461 na unutrašnjem tržištu, a 73 pregleda su sprovedena po zahtjevima izvoznika za izdavanje sertifikata za određenu robu koja je namijenjena izvozu.

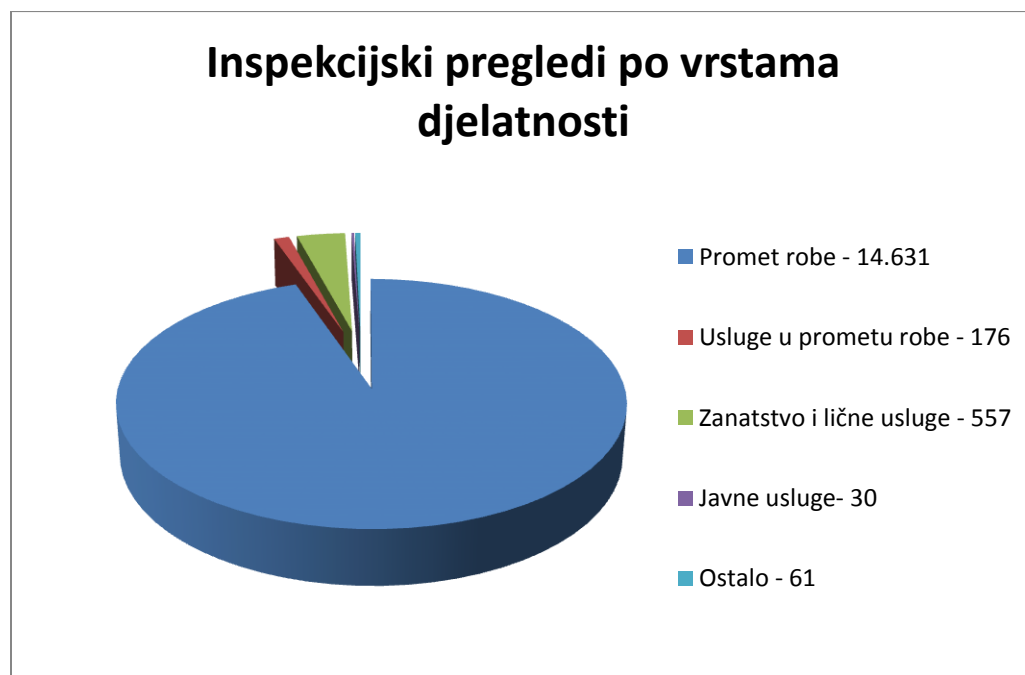
Nadzor na unutrašnjem tržištu:

- Ukupan broj inspekcijskih pregleda.....	15.461
- Broj utvrđenih nepravilnosti.....	7.805
- Broj ukazivanja.....	2.728
- Broj rješenja	4.624
- Broj izdatih prekršajnih naloga.....	4.391
- Ukupan iznos n.k. u prekršajnim nalogima.....	968.940
- Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.....	129
- Broj krivičnih prijava.....	9

Od ukupno izvršenih 15.461 pregleda na unutrašnjem tržištu, u periodu januar – maj izvršeno je 5.163, a u periodu jun – decembar 10.298 kontrola.

Inspekcijski pregledi na unutrašnjem tržištu po vrstama djelatnosti:

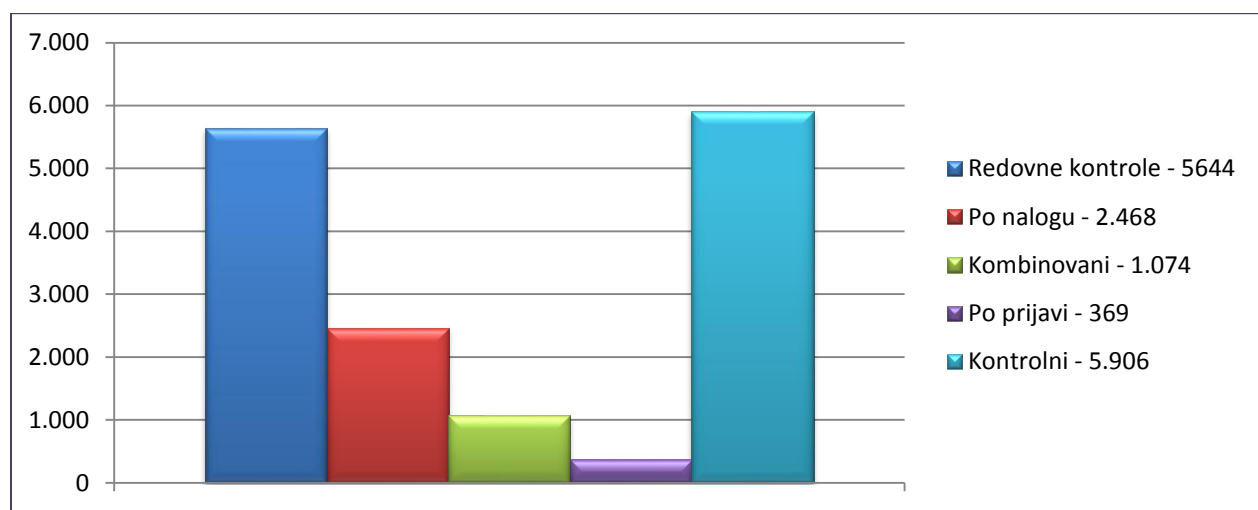
Grafikon 1.

U ovako razvrstanim inspekcijskim pregledima, zaključuje se da je u ukupnom broju inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu, prometu robe posvećeno 94,6% pregleda, uslugama u prometu robe 1,1%, zanatstvu i ličnim uslugama 3,6%, javnim uslugama 0,19% i ostalom 0,39% pregleda.

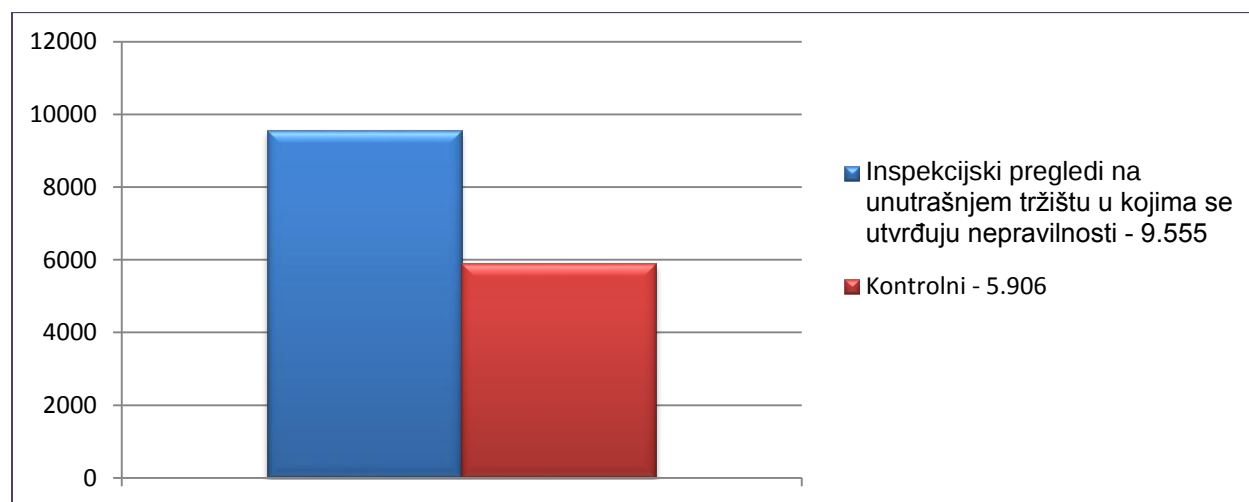
Inspekcijski pregledi na unutrašnjem tržištu po vrstama pregleda (u kojima se utvrđuju nepravilnosti) i kontrolni pregledi:

Grafikon 2.

Uporedni pregled inspekcijskih pregleda u kojima se utvrđuju nepravilnosti i kontrolnih pregleda:

Grafikon 3.

Pregledi u kojima se utvrđuju nepravilnosti i kontrolni pregledi

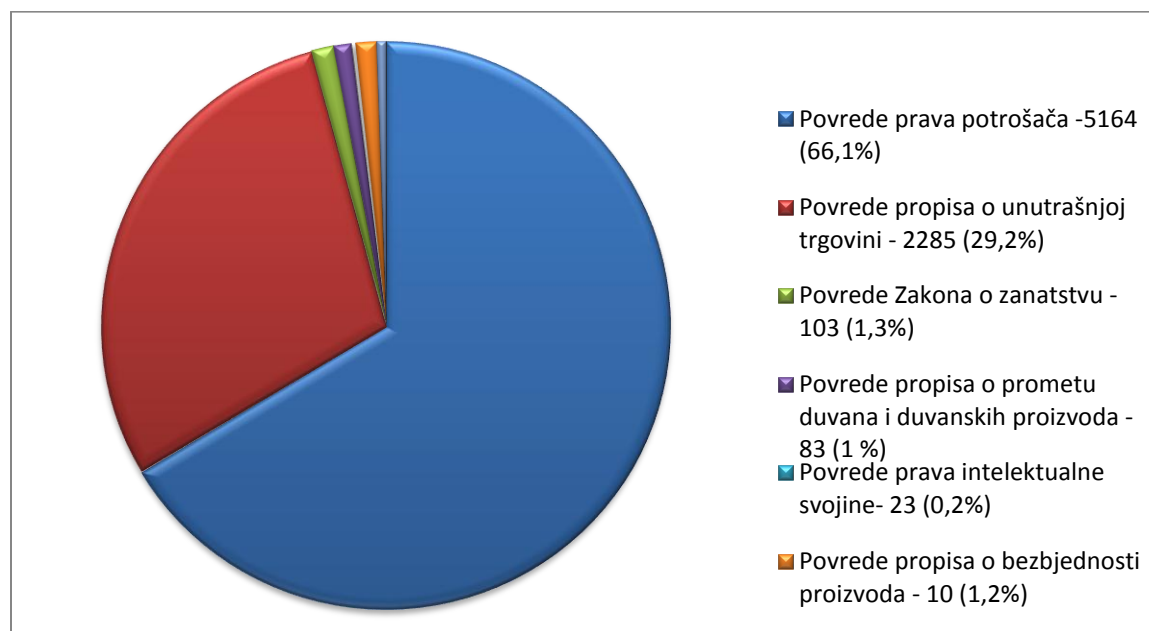
Utvrđene nepravilnosti

U 15.461 inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu, utvrđeno je ukupno 7.805 nepravilnosti.

U odnosu na broj redovnih inspekcijskih pregleda, pregleda po nalogima, po inicijativama i kombinovanih pregleda (tj. umanjeno za broj kontrolnih pregleda), kojih je ukupno bilo 9.553, broj utvrđenih nepravilnosti (7.805) je 81,7% .

Nepravilnosti prikazane po oblastima nadzora:

Grafikon 4.

Preduzete mjere

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem, subjektima nadzora nalogali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. U 2.728 ukazivanja obuhvaćeno je 3.008 nepravilnosti.

U prvih pet mjeseci bilo je 916 ukazivanja (obuhvaćeno 995 nepravilnosti), a u narednih sedam mjeseci 1.812 (obuhvaćeno 2.013 nepravilnosti).

U slučaju nepostupanja po ukazivanju u određenom roku, mjere su nalogane rješenjem.

Ukupan broj rješenja, uključujući i ona donesena u slučaju nepostupanja po ukazivanju je 4.626, a istima je obuhvaćeno ukupno 4.727 nepravilnosti.

Mjere i radnje naložene rješenjima:

	Ukupno u 2012. god	Za period Januar-maj	Za period Jun- decembar
RJEŠENJA	4.626	1.386	3.240
Otklanjanje nepravilnosti	3.169	943	2.226
Privremena/trajna zabrana prometa robe	1.335	394	941
Dostavljanje dokumentacije na uvid	114	55	59
Privremeno oduzimanje robe/predmeta	96	22	74
Privremeno oduzimanje protivpravno stečene imovinske koristi	2	-	2
Privremena zabrana djelatnosti	9	2	7
Privremeno zatvaranje objekta	2	1	1

Mjera privremene/trajne zabrane prometa robe – pokazatelji:

	Ukupno u 2012. god	Za period Januar-maj	Za period Jun-decembar
Privremena/trajna zabrana prometa robe	1.414 slučajeva	411 slučajeva	1.003 slučaja
	980.461,97 €	218.964,00 €	761.497,96 €
Privremena zabrana prometa:	1.390 slučajeva	406 slučajeva	984 slučaja
	947.374,87 €	192.381,80 €	754.993,07 €
nepropisno deklarisanje i nedostatak pratećih isprava	1.266 slučajeva	371 slučaj	895 slučajeva
	862.774,37 €	182.335,90 €	680.438,41 €
nevidentiranje/nepropisno evidentiranje kroz poslovnu dokumentaciju	43 slučaja	20 slučajeva	23 slučaja
	9.284,80 €	2.541,60 €	6.743,20 €
opasni proizvodi	73 slučaja	13 slučajeva	60 slučajeva
	72.215,89 €	7.214,39 €	65.001,50 €
drugi slučajevi (cijene, sniženja i dr.)	8 slučajeva	2 slučaja	6 slučajeva
	3.099,81 €	289,91 €	2.809,90 €
Trajna zabrana prometa:	24 slučaja	5 slučajeva	19 slučajeva
	33.087,09 €	26.581,20 €	6.504,82 €
opasni proizvodi	19 slučajeva	4 slučaja	15 slučajeva

	31.413,19 €	25.043,20 €	6.369,99 €
istekao rok upotrebe	5 slučajeva	1 slučaj	4 slučaja
	1.673,90 €	1.539,00 €	44,90 €
Roba stavljena u promet nakon otklanjanja nepravilnosti:	1.305 slučajeva	376 slučajeva	929 slučajeva
	1.195.859,50 €	213.162,30 €	982.697,26 €
u deklarisanja/u pratećim ispravama	1.240 slučajeva	357 slučajeva	883 slučaja
	1.110.410,20 €	203.735,12 €	906.675,11 €
u evidentiranju u poslovnoj dokumentaciji	23 slučaja	10 slučajeva	13 slučajeva
	8.268,00 €	2.089,60 €	6.198,40 €
usklađenosti proizvoda	40 slučajeva	9 slučajeva	31 slučaj
	75.119,43 €	7.331,58 €	67.781,85 €
u drugim slučajevima	2 slučaja	-	2 slučaja
	2.041,90 €		2.041,90 €

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen je 980.461,97€ (1.414 slučajeva), a razlozi za privremenu zabranu prometa bili su, uglavnom, nepropisno deklarisanje robe i nedostatak pratećih isprava za robu (1.266 slučajeva – vrijednost 862.774,37 €), neevidentiranje ili nepropisno evidentiranje robe u poslovnoj dokumentaciji (43 slučaja – vrijednost 9.284,80€), opasni neprehrambeni proizvodi na tržištu tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti (73 slučaja – vrijednost 72.215,89 €) i dr. Razlozi za trajnu zabranu prometa su: istekli rok upotrebe (5 slučajeva - vrijednost 1.673,90€), prisustvo na tržištu opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom (19 slučajeva - vrijednost 31.413,19 €).

Mjera privremenog oduzimanja robe/predmeta u izvještajnom periodu izrečena je u 96 slučajeva (vrijednost robe 63.847,11 €), od čega u periodu januar – maj u 22 slučaja (vrijednost robe 48.271,61 €), a u periodu jun – decembar u 74 slučaja (vrijednost robe 15.575,50 €).

Roba je privremeno oduzimana zbog stavljanja u promet bez dokaza o nabavci ili zbog neovlašćenog korišćenja tuđeg žiga u prometu. Najveći broj slučajeva oduzimanja robe odnosi se na duvanske proizvode.

Mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti preduzeta je u devet slučajeva zbog obavljanja djelatnosti trgovine na malo bez prethodno podnesene prijave trgovine, u skladu sa odredbama Zakona o unutrašnjoj trgovini.

Mjera privremenog zatvaranja objekta preduzeta je u pet slučajeva zbog vršenja prometa robe bez dokaza o nabavci i to prinudnim pečačenjem objekta.

Prekršajni nalozi

U izvještajnoj godini inspektori su izdali 4.391 prekršajni nalog na ukupan iznos od 968.940,00€:

	Ukupno u 2012. god	Za period Januar-maj	Za period Jun-decembar
Prekršajni nalozi protiv:	4.391	1.373	3.018
	968.940,00 €	293.110,00 €	675.830,00 €
odgovornog lica u pravnom licu	3.546	1.141	2.405
	728.380,00 €	233.030,00 €	495.380,00 €
pravnog lica	9	5	4
	4.500,00 €	2.500,00 €	2.000,00 €
preduzetnika	771	162	609
	224.880,00 €	46.400,00 €	178.480,00 €
fizičkog lica	65	65	-
	11.180,00 €	11.180,00 €	

Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka

U izvještajnoj godini podneseno je 129 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, od čega 27 protiv preduzetnika, 61 fizičkog lica i 41 protiv pravnog lica.

Krivična prijava

U izvještajnom periodu podneseno je devet krivičnih prijava, od kojih pet zbog povrede prava intelektualne svojine, i to:

- pet zbog povrede autorskog i srodnih prava (dvije zbog piraterije optičkih diskova i tri zbog neovlašćenog umnožavanja i promet knjiga),
- dvije zbog neovlašćenog bavljenja trgovinom (bez prijave nadležnim organima) u dužem vremenskom periodu,
- jedna zbog navođenja na ovjeravanje neistinitog sadržaja (davanje lažnih ličnih podataka) i
- jedna zbog prometa robe bez računa o nabavci u ukupnoj vrijednosti od 45.000,00€.

Rezultati preduzetih mjera

Izvršenje rješenja

Od ukupno 4.626 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 4.614 rješenja, što je 99,7% od ukupnog broja donesenih u istom periodu. Subjekti nadzora

su dobrovoljno postupili po 4.474 rješenja, dok je 101 rješenje izvršeno administrativno, a u 39 slučajeva postupak je obustavljen (subjekti nadzora sezonskog karaktera i nerezidenti). U 2012. godini izvršeno je 31 rješenje iz prethodnog perioda i to dobrovoljno 30 i 1 administrativno.

Na kraju izvještajnog perioda ostalo je neizvršeno 12 rješenja, donijetih u decembru.

Žalbe na rješenja

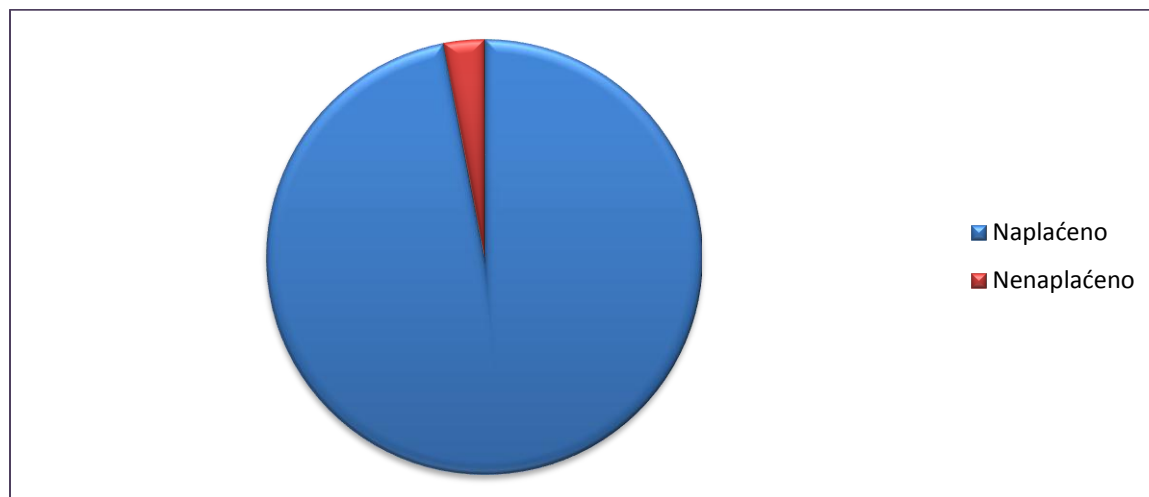
Od ukupno 4.626 rješenja, na 12 su podnijete žalbe, od čega je 11 žalbi riješeno a po jednoj je postupak u toku.

Drugostepeni organ je poništio sedam rješenja i predmete vratio na ponovno odlučivanje, tri žalbe je odbio kao neosnovane, dok je u jednom slučaju žalbu odbacio zbog neblagovremenosti.

Protiv jednog rješenja pokrenut je upravni spor, u kome je tužba odbijena kao neosnovana.

Realizacija prekršajnih naloga (stepen naplate):

Grafikon 5.

Od ukupno izdatih 4.391 prekršajnog naloga čiji je ukupan iznos 968.940,00€, naplaćeno je 939.730,00€ (97%). Neuplaćeno je ostalo 130 naloga na iznos od 29.210,00€ (3%).

Treba naglasiti da je na ovako visok procenat naplate novčanih kazni po prekršajnim nalogima od uticaja prinudna naplata koju su tržišni inspektori pokretali. Naime, u slučaju neuplaćenih prekršajnih naloga, shodno članu 236 Zakona o prekršajima, redovno su podnošene naredbe za prinudnu naplatu Centralnoj banci Crne Gore. Jedan dio istih je već naplaćen, dok je jedan dio u postupku naplate.

Odlučivanje po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

Od ukupno 129 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka u izvještajnoj godini, riješeno 65, od čega je novčana kazna izrečena u 57 slučajeva (18.380,00€), kazna opomena u pet, u jednom slučaju zahtjev je odbačen, dok je u dva slučaja postupak obustavljen.

Po zahtjevima podnijetim u vrijeme važenja prethodnog Zakona o prekršajima (2010 godina), ovlašćeni službenici Ministarstva ekonomije, donijeli su 35 rješenja, kojima je izrečeno 19 novčanih kazni (8.000,00€), mjera opomene (5) te mjera obustave (11) koja je uglavnom posljedica nastupanja zastarelosti vođenja prekršajnog postupka .

U izvještajnom periodu, odlučeno je o 77 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka koji su podnijeti u 2011. godini, od čega su 55 rješenja donijeli ovlašćeni službenici Ministarstva ekonomije, dok su 22 rješenja donijeli nadležni područni organi za prekršaje. Ovim rješenjima su izrečene novčane kazne (52) na ukupan iznos od 24.980,00€, mjera opomena (7), u tri slučaja zahtjev je odbačen, a u 15 postupak je obustavljen.

Sa ukupno 128 rješenja donesenih u izvještajnoj godini (zahtjevi iz izvještajne i prethodnih godina) izrečeno je ukupno 51.360,00€ novčanih kazni.

Odlučivanje po krivičnim prijavama

Od devet podnesenih krivičnih prijava u izvještajnoj godini, riješena je jedna izricanjem novčane kazna pravne pravnom licu (1.500,00€) i odgovornom licu u pravnom licu izrečena novčana (500,00€). Ni u ovoj izvještajnoj godini nije odlučeno o krivičnoj prijavi iz 2008. godine koja se odnosi se na povredu službenog pečata.

Aktivnostima Tržišne inspekcije u izvještajnoj godini ostvareno je:

Novčane kazne (prekršajni nalozi).....	968.940,00€
Novčane kazne izrečene u prekršajnom postupku.....	51.360,00€
Novčane kazne u krivičnim postupcima.....	2.000,00€
Takse i naknade u spoljnotrgovinskom nadzoru.....	4.350,80€
Ukupno.....	1.026.650,80€

Oblasti nadzora

Trgovina i zanatstvo

Nadzorom u oblasti **unutrašnje trgovine** obuhvaćeni su svi segmenti značajni za regularnost tržišta i fer konkurenciju, posebno uslovi za obavljanje djelatnosti

(registracija djelatnosti, prijava trgovine nadležnom organu, minimalno-tehnički uslovi), vođenje propisane evidencije u trgovini (nabavke robe sa provjerom njenog porijekla i prodaje robe, te poštovanje obaveza kod formiranja cijena proizvoda za koje je to propisano), kao i aspekt zaštite prava potrošača i zaštite prava intelektualne svojine.

Posebno su organizovane kontrole prometa na malo pojedinih vrsta robe (duvanski proizvodi, razni tehnički proizvodi, namještaj, građevinski materijal, udžbenici i školski pribor, predmeti od dragocjenih metala itd.)

Mjere na suzbijanju sive ekonomije posebno su usmjeravane na tržište duvanskih proizvoda na cijeloj teritoriji, naročito na područjima koja su bila obuhvaćena sumnjom da je prisutna ilegalna trgovina ovom robom. Taj nadzor je bio kontinuiran iz aspekta zakona koji uređuju tu oblast (akcizna markica/porijeklo, maloprodajna cijena), kao i propisa koji regulišu pitanja evidencije nabavke i prodaje robe itd.

Nadzor nad prometom duvanskih proizvoda bio je kontinuiran iz aspekta zakona koji uređuju tu oblast, kao i propisa koji regulišu pitanja evidencije nabavke i prodaje robe, cijena, zaštite potrošača, a podaci su posebno praćeni zbog preduzimanja mjera na suzbijanju sivog tržišta.

Tokom čitave godine organizovan je pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda iz aspekta posjedovanja propisane akcizne markice tj. porijekla, u svim opštinama u Crnoj Gori, posebno na područjima koja su bila obuhvaćena sumnjom da je prisutna ilegalna trgovina ovom robom. Izvršeno je 2.644 inspekcijska pregleda, u kojima je u 38 slučajeva utvrđeno da se prodaju cigarete bez akciznih markica, odnosno sa nepropisanim akciznim markicama, u ukupnoj količini 1.864 paklica.

Nepravilnosti utvrđene u prometu duvanskih proizvoda odnose se na: promet duvanskih proizvoda bez dokaza o nabavci, neisticanje oznake zabrane prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina, vršenje prometa bez propisanog odobrenja nadležnog organa, stavljanje u promet duvanskih proizvoda koji na pakovanju nemaju podatke o količini katrana, nikotina i ugljenmonoksida, te propisanog upozorenja o štetnosti pušenja, vršenje prometa po maloprodajnim cijenama drugačijim od objavljenih i nepravilnosti koje su se odnosile na neprijavljivanje maloprodajne cijene nadležnom državnom organu.

Podaci iz nadzora na tržištu duvanskih proizvoda:

Ukupan broj inspekcijskih pregleda	2.644	
Broj ukazivanja	64	
Broj rješenja:	229	
o oduzimanju robe	38	
o otklanjanju nepravilnosti	134	
Broj prekršajnih naloga / Naplaćeno po prekršajnim nalogima	178	34.500,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	38	
Broj / Vrijednost oduzete robe	1.864 paklice	3.195,01€

U izvještajnoj godini posebno je vršena kontrola prometa predmeta od dragocjenih metala zbog njihovog povećanog obima otkupa na tržištu.

U cilju suzbijanja sive ekonomije organizovan je i nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi, na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima, pri čemu je naročito provjeravana prijava trgovine, porijeklo robe i vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe.

U skladu sa odredbama Zakona o unutrašnjoj trgovini, koje se odnose na nelojalnu konkurenciju, TI je pratila na tržištu pojave i ponašanja trgovaca i davalaca usluga koja bi mogla predstavljati povredu prava drugih učesnika na tržištu, tj. nelojalnu konkurenciju. U tom smislu praćeno je reklamiranje/oglašavanje i nuđenje roba i usluga, kako bi se spriječilo eventualno obmanjujuće ili upoređujuće reklamiranje sa zabranjenim elementima, što bi moglo dovesti u zabludu u pogledu porijekla, kvaliteta i dr., i na taj način štetiti drugim poslovnim subjektima i kupcima.

Najčešće nepravilnosti u trgovini odnosile su se na nepoštovanje propisanih prava potrošača nepropisno vođenje poslovne evidencije, nepropisno deklarirana roba u prometu, obavljanje trgovine bez podnošenja prijave nadležnim organima, promet bez dokaza o nabavci.

U **spoljnotrgovinskom prometu**, u skladu sa Odlukom o izdavanju sertifikata o kvalitetu za robu prilikom uvoza i izvoza, rješavano je po zahtjevima izvoznika za izdavanje sertifikata o kvalitetu za određene vrste proizvoda u izvozu (za čije izdavanje nije određena nadležnost posebnog organa). Po primljenim zahtjevima, na osnovu analize uzorka robe izvršene od strane relevantne laboratorije, tržišni inspektor je u

postupku nadzora po svim zahtjevima izdao sertifikate ukupno 73. Radi se o izvoznim pošiljkama vina „Plantaža“ u zemlje EU i Kinu. Količina kontrolisane robe iznosila je 419.497 litara, vrijednost izvezena robe iznosi 1.722.371,00€. Prilikom izdavanja sertifikata naplaćeno je 4.350,80€ (takse 4.015€ i nadoknade 335,80€).

U oblasti **zanatstva** kontrolom su uglavnom obuhvaćene frizerske usluge, usluge popravke, održavanja i pranja automobila, krojači, obučari i dr. Utvrđene nepravilnosti su se uglavnom odnosile na obavljanje djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu i bez propisanih minimalno-tehničkih uslova, kao i na povrede prava potrošača (neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora isl.).

U cilju zaštite potrošača vršen je nadzor i kod pružanja drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote idr.) i javnih usluga, koje posebnim propisima nijesu stavljene u nadležnost drugim organima nadzora (usluge snadbijevanja vodom i dr.).

Zaštita potrošača

Polazeći od uloge TI u zaštiti prava potrošača prilikom kupovine roba i usluga, i u ovoj godini je ova oblast bila jedan od prioriteta. Predmet nadzora je bila zaštita ekonomskih prava potrošača i zaštita potrošača od opasnih proizvoda na tržištu, što je šire objašnjeno u dijelu koji se odnosi na bezbjednost proizvoda.

Nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i drugim zakonima koji sadrže odredbe o zaštiti prava potrošača, u okviru nadležnosti TI, i to po planu i po žalbama potrošača, kao i inicijativama drugih subjekata, koje su se odnosile na oblast zaštite potrošača.

Analiza utvrđenih nepravilnosti ukazuje na najčešće kršenje odredbi zakona koje se odnose na obaveze trgovaca u pogledu obavješćavanja potrošača o cijenama, uključujući i obavješćenja o popustima i sniženjima tj. obaveze isticanja cijena na način koji neće dovoditi potrošača u zabludu. Slijede nepravilnosti koje se odnose na deklarisanje i označavanje proizvoda, isprave uz proizvod u prometu, na obaveze trgovaca u pogledu izdavanja potrošaču čitljivog i jasnog računa propisane sadržine, na obaveze o obavješćavanju potrošača o načinu ostvarivanja prava na reklamaciju kupljenog proizvoda te nepravilnosti koje se odnose na neisticanje ili nepropisno isticanje ostalih uslova prodaje za pojedine robe, ili kategorije potrošača pri kupovini robe.

Pored navedenog utvrđena su i zabranjena ponašanja trgovaca, nepravilnosti kod označavanja robe sa nedostatkom kao i robe koja nije za prodaju, kao i nepoštovanje obaveze da se omogući potrošaču pravo na garanciju i reklamaciju, prisustvo robe isteklog roka upotrebe, nepravilnosti u oblasti reklamiranja/oglašavanja itd.

Bezbjednost proizvoda

U izvještajnom periodu TI je bila posvećena i nadzoru nad tržištem, tj. kontroli bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimanju mjera kako bi na tržištu bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. Radi se o aspektu nadzora koji je u funkciji zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu, kao i poslovnih subjekata od nelojalne konkurencije, i to na način da ne ugrožava slobodan protok robe.

Provjera bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu, vršena je po Programu tržišnog nadzora, kao i po obavještenjima/prijavama i podacima sa baza podataka o opasnim proizvodima (RAPEX i dr.)

Inspekcijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere označavanja i prateće dokumentacije i vizuelnu kontrolu proizvoda te vršenjem procjene rizika, a u jednom slučaju izvršena je laboratorijska provjera uz podršku projekta za regionalnu saradnju zemalja Jugoslovenske Evrope, u koji je uključena i Crna Gora preko TI.

U preko 100 slučajeva utvrđene su nepravilnosti koje su vezane za plasiranje opasnih proizvoda na tržištu ili proizvoda koji nijesu bili usaglašeni sa svim propisanim zahtjevima, zbog čega su inspektori preduzeli propisane mjere. Privrednim subjektima je kroz mjeru ukazivanja, zavisno od vrste nepravilnosti, naloženo povlačenje robe iz prometa, trajno ili privremeno (do usklađivanja proizvoda sa zahtjevima) zabranjen promet, a bilo je i mjera opoziva.

Proizvodi čiji je promet privremeno zabranjen zbog administrativnih neusklađenosti vraćeni su u promet nakon njihovog usklađivanja sa propisanim zahtjevima.

Tabelarni prikaz po vrstama proizvoda:

Kategorija	Vrste proizvoda	Uvezeno (komada)	Na tržištu (komada)	Prodato (komada)	Ozbiljan rizik Vrsta/ komada	Bez ozbiljnog rizika Vrsta/ komada	Izvršeno usklađivanje
oprema za bebe (dječja visoka stolica)	7	179	179		2 /159	5/20	20
oprema za bebe (kolijevka za kućnu upotrebu)	2	2	2		2/2		
Odjeća	48	1363	1226	137	40/1148	8/215	215
Hobi/sportska oprema (brdsko biciklo, gradsko biciklo)	11	211	211		1/1	10/210	210
svijetleći lanci	63	9777	2937	6840	29/7758	34/2019	2019
Merdevine	23	316	316			23/316	316
Ukupno:	154	11848	4871	6977	74/9068	80/2780	2780

U svim slučajevima u kojima su nađeni opasni proizvodi inspektori su blagovremeno u propisanoj proceduri obaviještavali Kontaktnu tačku, tj. kontakt osobu, radi sprovođenja dalje procedure. O podacima iz nadzora nad tržištem, TI je razmjenjivala informacije sa Upravom carina.

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali u cilju povlačenja opasnih proizvoda sa tržišta, kao i od potrošača. Informacije o opasnim proizvodima su objavljene na veb-sajtu TI www.ti.gov.me.

Intelektualna svojina

Inspekcijski nadzor nad primjenom zakona koji uređuju prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi njihovo neovlašćeno korišćenje i zloupotreba, TI je vršila po službenoj dužnosti u dijelu zaštite autorskog i srodnih prava i po zahtjevima (pojedinačnim i opštim) nosilaca prava industrijske svojine.

U oblasti **autorskog i srodnih prava** utvrđene nepravilnosti odnose se na prometa piratizovanih optičkih diskova (CD, DVD) sa muzikom, filmom i igricama, kao i neovlašćeno korišćenja računarskih programa te neovlašćeno umnožavanje knjiga.

U oblasti **prava industrijske svojine** utvrđene nepravilnosti su se odnosile na povredu žiga.

U cilju otklanjanja navedenih nepravilnosti preduzete su propisane upravne i druge mjere, uključujući i pet krivičnih prijava.

Pojačani nadzor u turističkoj sezoni

Zbog povećanog obima prometa robe i usluga u toku ljetnje turističke sezone, i samim tim potrebe za pojačanim nadzorom nad primjenom propisa u tim djelatnostima, TI posebno planira i sprovodi nadzor u tom periodu na području primorja i u planinskim turističkim centrima. Planiranje ovih aktivnosti bazirano je na planiranim aktivnostima za suzbijanje suve ekonomije, podacima iz nadzora u predhodnoj turističkoj sezoni, kao i aktuelnog stanja na tržištu.

U predsezoni izvještajne godine uspostavljena je komunikacija sa nadležnim organima jedinica lokalne samouprave i JP „Morsko dobro“ i organizovan nadzor maloprodajnih objekata u zoni morskog dobra, u cilju njihove kvalitetnije pripreme za rad u sezoni.

Pojačani nadzor u turističkoj sezoni otpočeo je nešto kasnije u odnosu na plan (polovina jula) i trajao do kraja avgusta, a sproveden je na primorju i u planinskim turističkim centrima. Pored domicilnih, u ovom nadzoru su bili angažovani tržišni inspektori iz drugih opština. Saradnja sa nadležnim lokalnim službama, drugim inspekcijama, JP „Morsko dobro“, Upravom policije i dr. nadležnim službama, bila je kontinuirana.

Postupanje po inicijativama/žalbama

U izvještajnom periodu TI je primila ukupno 406 inicijativa (prijave, žalbe, zahtjevi), od čega je 215 žalbi potrošača, a ostale su podnesene od strane privrednih subjekata,

organa/institucija i dr.lica. Ukupno je prijavljeno 589 nepravilnosti, od čega u žalbama potrošača 220 nepravilnosti, koje su se uglavnom odnosile na reklamacije (35 zbog nedostatka kod cijene, 51 zbog nedostatka na robi, 11 zbog nedostatka kod usluge), dok je prigovora za ostvarivanje prava iz garancije bilo 29. Ostale nepravilnosti u žalbama potrošača (94) odnosile su se na neizdavanje računa o kupovini proizvoda, zbog neisporuke robe u ugovorenom roku, zbog nepridržavanja posebnih uslova prodaje, zbog nepropisanog deklarisanja proizvoda i dr.

U izvještajnoj godini je razmatrano 207 žalbi potrošača, od kojih je 104 riješeno u korist potrošača, i to: izvršena zamjena robe za novu (25), otklanjanje nedostatka na robi (9), povraćaj novca (24), umanjeње cijene (2), a u 44 slučaja žalbe su riješene na drugi način (omogućena je kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, omogućena je kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, omogućeno dobijanje tačnih podataka o proizvodu itd.). Kao neosnovano odbijeno je 66 žalbi potrošača, u 15 slučajeva potrošač je upućen da svoja prava ostvari kod Arbitražnog odbora ili u sudskom postupku, u 15 slučajeva žalba je proslijeđena drugom nadležnom organu, a u sedam slučajeva potrošač je odustao od podnešene prijave.

U primljenim prijavama privrednih subjekata, institucija i drugih lica prijavljeno je nelegalno obavljanje djelatnosti, sumnja u porijeklo određenih vrsta roba, nedeklarisana robu, neisticanje cijena, obmanjujuće oglašavanje, neizdavanje računa, neovlašćeno korišćenje robnog znaka (zaštita prava intelektualne svojine), rad bez prijave trgovine ili propisanih uslova za obavljanje trgovine i dr.

Po inicijativama je izvršeno 369 inspekcijskih pregleda. Međutim, dio kontrola po inicijativama izvršen je i u redovnom nadzoru u okviru kombinovanih inspekcijskih pregleda, pa je ukupan broj kontrola posvećen inicijativama znatno veći.

Ostale aktivnosti

Planiranje rada i izvještavanje

Na redovnim mjesečnim sastancima glavnog inspektora sa koordinatorima područja vrši se analiza realizacije zaključaka sa prethodnog sastanka, razmatraju se izvještaji o radu iz prethodnog mjeseca, uključujući i analizu postupanja po primljenim inicijativama i izdatim nalogima za nadzor. Na osnovu analiza iz nadzora u prethodnom periodu, a u skladu sa godišnjim programom rada i periodičnim planovima, utvrđuje se dinamika rada, priprema inspekcijski nadzor za naredni mjesec i daju određene smjernice za dalji rad. Takođe, razmatraju se sva bitna zapažanja i eventualne poteškoće sa kojima se inspektori suočavaju u toku rada, kao i potrebni uslovi za dalje unapređenje nadzora.

Izvještavanje o radu prati se po inspektoratu, po opštini, po području i na nivou TI, kao i po oblastima nadzora, inicijativama, nalogima za nadzor, periodičnim planovima nadzora. Dinamika izvještavanja je mjesečna, polugodišnja i godišnja, a po potrebi i dnevna, nedjeljna, desetodnevna.

Registar prijava trgovine

U skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca, TI, u okviru Informacionog sistema, vodi Registar prijava trgovine na osnovu primljenih prijava o početku obavljanja trgovine i prijava o promjeni podataka, i to za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti. Prijave se primaju i evidentiraju u svim kancelarijama TI u Crnoj Gori od strane inspektora po utvrđenom rasporedu, a u kancelariji u Podgorici to radi dežurni inspektor.

Tokom izvještajne godine primljeno je ukupno 1.765 prijava trgovine i 588 prijava o promjeni podataka koje se odnose na odjavu trgovine. Na kraju 2012. godine, broj aktivnih prijava trgovine u registru prijava je 13.450.

Pored subjekata iz registra trgovine, TI vrši nadzor i kod drugih trgovaca, kao i zanatlija i drugih subjekata u skladu sa propisanim nadležnostima.

Nacionalni sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima

Crnogorski sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima funkcioniše u skladu sa Uredbom o načinu razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju opasan proizvod. Kontaktna tačka sistema je TI, a članovi su, pored ove inspekcije, i ostale nadležne za tržišni nadzor, kao i Uprava carina.

Ipak, može se konstatovati da su u razmjeni informacija u izvještajnom periodu, učestvovali samo Tržišna i Zdravstveno-sanitarna inspekcija, kao i Uprava carina.

U toku godine Kontaktna tačka – kontakt osoba je redovno pratila podatke o opasnim proizvodima koji se neđeljno objavljuju u bazi podataka RAPEX sistema i nadležnim inspekcijama prosljedila podatke o 448 opasnih proizvoda (445 iz baze RAPEX-a i tri iz dr. baza podataka o opasnim proizvodima).

Tržišnoj inspekciji je proslijeđeno ukupno 119 (iz baze RAPEX-a 113 i iz drugih baza 6 proizvoda), pa su inspektori provjeravali eventualno prisustvo tih proizvoda na unutrašnjem tržištu i razmjenjivali informacija o tome sa Upravom carina.

Osim po informacija sa baza podataka o opasnim proizvodima, TI je reagovala i po obavještenjima od strane proizvođača/distributera i Uprave carina.

O podacima iz nadzora tržišni inspektori su redovno obavještavali kontaktnu tačku.

Kontaktna tačka je u skladu sa pomenutom Uredbom i shodno Uputstvu za funkcionisanje kontaktne tačke i sistema za brzu razmjenu informacija, vršila razmjenu podataka u okviru sistema o svim proizvodima koji su praćeni sa baza podataka i po obavještenjima, kao i o opasnim proizvodima koje su tržišni inspektori pronašli u planiranom nadzoru.

TI je pripremila godišnji izvještaj o radu Sistema za brzu razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik (2011.godina), koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 25 aprila 2012 godine.

Učešće u realizaciji strateških dokumenata

Nacionalni program zaštite potrošača (NPZP) - Realizaciju ovog programa pratila je međuresorska **Komisija za praćenje realizacije NPZP**, koju je obrazovalo Ministarstvo ekonomije kao nadležno za zaštitu potrošača, a predsjednik iste bio je glavni tržišni inspektor.

U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je dala puni doprinos u pripremi godišnjeg izvještaja o realizaciji NPZP (2010-2012) za period avgust 2011 – jun 2012 godine, kao i u pripremi trećeg NPZP (2012-2015) i godišnjeg Akcionog plana za njegovu realizaciju za period avgust 2012 – jul 2013 godine, koje je Vlada CG usvojila u trećem kvartalu izvještajne godine.

U realizaciji aktivnosti Akcionog plana drugog NPZP Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini, u okviru svojih nadležnosti, bila jednako posvećena zaštiti ekonomskih interesa potrošača i zaštiti potrošača od opasnih neprehrambenih proizvoda na tržištu.

Pored sprovođenja propisanih obaveza u nadzoru nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača i drugih pomenutih aktivnosti, TI je učestvovala u daljem unapređivanju pravnog sistema zaštite potrošača, kreiranju obrazaca za praćenje podataka o nadzoru na ovom području, a bila je i nosilac jačanja saradnje inspekcija uključenih u sistem zaštite potrošača, kao i saradnje sa organizacijama potrošača.

Strategija tržišnog nadzora – za realizaciju ove strategije zaduženo je **Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor (KT)**, koje je imenovala Vlada CG, a čiji je predsjednik glavni tržišni inspektor.

Aktivnostima KT u realizaciji Strategije tržišnog nadzora, uz podršku projekta IPA 2010 „Zaštita potrošača i tržišni nadzor“ ostvareni su konkretni rezultati u izvještajnom periodu na saradnji organa tržišnog nadzora. Nastavljena je konkretna međusobna saradnja inspekcija relevantnih za nadzor nad tržištem, kao i njihova saradnja sa Upravom carina te i saradnja sa Odsjekom za infrastrukturu kvaliteta Ministarstva ekonomije. Sprovedene su zajedničke obuke na području nadzora nad tržištem, kako u dijelu usvajanja evropskih metoda nadzora i procjene rizika, tako i u dijelu programiranja rada na ovom području nadzora.

Koordinaciono tijelo je pripremilo predlog liste nadležnosti po grupama proizvoda za nadzor nad tržištem i u upotrebi, sa kojom su precizno razgraniče nadležnosti inspekcija na području tržišnog nadzora. Pripremljen je i Izvještaj o radu KT (za IV kvartal 2010.godine i za 2011.godinu), koji je Vlada Crne Gore, zajedno sa predlogom Liste nadležnosti po grupama proizvoda, usvojila na sjednici od 25 aprila 2012. godine.

Projekti podrške i edukacija

Projekti EU

Tržišna inspekcija je u protekloj godini, bila korisnik podrške koju Evropska Komisija pruža putem IPA projekata, na području zaštite potrošača i nadzora nad tržištem.

Realizacija ovih projekata, pored harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravom EU, usmjerena je i na edukaciju za njegovo sprovođenje u skladu sa dobrom evropskom praksom, kako je to i sadržano u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Naime, članom 72 i 78, preuzeta je obaveza usklađivanja postojećeg zakonodavstva u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača sa zakonodavstvom EU, kao i njegovog efikasnog sprovođenja. Za to se posebna pažnja poklanja izgradnji administrativnih kapaciteta (edukacija, prije svega), kao i uspostavljanju koordinacionog mehanizma u oblasti tržišnog nadzora, a sve u cilju bolje zaštite potrošača.

Polazeći od prethodnog, TI je, uz podršku EU projekata, učestvovala u pripremi novih propisa na području zaštite potrošača i tržišnog nadzora. Radila je na usvajanju evropskih metoda rada na području tržišnog nadzora sa ciljem da se obezbijedi da se na tržištu nalaze samo bezbjedni proizvodi i tako osigura adekvatna zaštita potrošača.

Nacionalni IPA Projekti

- IPA 2009

U izvještajnoj godini, Tržišna inspekcija je nastavila sa realizacijom AIM Projekta „Accession to internal market“, koji je počeo polovinom 2010. godine i trajao do marta 2012. godine, a pružao je podršku na području tržišnog nadzora i zaštite potrošača. U ovom projektu realizovano je više aktivnosti, u cilju razvijanja i primjene politike zaštite potrošača i unapređivanja načina rada u tržišnom nadzoru u skladu sa pravilima i praksom zemalja EU.

- IPA 2010

Realizacija Projekata “Zaštita potrošača i tržišni nadzor”, čiji je cilj jačanje zaštite potrošača i sistema tržišnog nadzora u skladu sa EU standardima, otpočeo je u februaru mjesecu 2012. godine. Ovaj projekat se odnose na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa EU propisima, unaprijeđivanje koordinacije i razmjenu informacija između nadležnih organa tržišnog nadzora, unaprijeđivanja kapaciteta Tržišne inspekcije za sprovođenje efektivnog tržišnog nadzora, podizanje svijesti potrošača o njihovim pravima i funkcionisanje sistema tržišnog nadzora. Uz stručnu podršku eksperata priprema se dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva na području nadzora nad tržištem i zaštite potrošača sa EU propisima. Posebna pažnja je posvećena edukaciji tržišnih inspektora – trenera za sprovođenje nadzora nad tržištem, kako bi mogli svoje znanje da prenesu svojim kolegama – inspektorima u ovoj oblasti.

Edukacijom u okviru ovog Projekta, putem radionica i okruglih stolova, obuhvaćeni su tržišni inspektori (uključujući i trening trenera), ali i predstavnici drugih relevantnih inspekcija, kao i članovi Koordinacionog tijela. Obuke su se odnosile na pripremu inspektora za nadzor, shodno Programu tržišnog nadzora za 2012. godinu.

U cilju podizanja svijesti o značaju sprovođenja tržišnog nadzora, primjenjujući najbolje prakse tržišnog nadzora u EU, pored informisanja putem veb-sajta, organizovani su seminari i okrugli stolovi sa proizvođačima/distributerima i predstavnicima potrošača, na kojima su prezentirani propisi o bezbjednosti neprehrambenih proizvoda, obaveze učesnika na tržištu, uključujući i potrošače, kao i obaveze organa koji sprovode tržišni nadzor, a sve u cilju da proizvodi u prometu ne bi ugrozili zdravlje i bezbjednost potrošača.

U oblasti zaštite potrošača TI je uz pomoć projekta organizovala dvije radionice, od kojih je jedna bila posvećena distancionoj prodaji i prodaji izvan poslovnih prostotija („od vrata do vrata“) kao i jednu radionicu posvećenu obmanjujućem reklamiranju. Organizovana je i radionica koja je bila posvećena pripremi za dalji razvoj Nacionalnog sistema za brzu razmjenu informacija i centralnog informacionog sistema sistema za zaštitu potrošača.

Regionalna IPA 2011

U okviru ovog projekta organizovane su dvije radionice, i to:

- radionica na temu Saradnja između organa za tržišni nadzor i carinskih organa (u Briselu), kojoj je prisustvao jedan predstavnik Tržišne inspekcije i
- radionica na temu Direktiva o ličnoj i zaštitnoj opremi (u Londonu), kojoj je prisustvovao jedan predstavnik Tržišne inspekcije.

Regionalni projekat – Sradanja organa tržišnog nadzora JIE (Otvoreno regionalni fond (ORF))

U okviru ovog projekta koji finansira Vlada Njemačke a sprovodi GIZ, organizovane su dvije radionice (u Sarajevu), na teme:

- Sprovođenje tržišnog nadzora u skladu sa Regulativom 765/2008/EU,
- Procjena rizika u skladu sa Smjernicama RAPEX-a.

Ostale obuke

Tržišni nadzor

U okviru Projekta IPA 2009, predstavnici Tržišne inspekcije bili su u četvorodnevnoj studijskoj posjeti njemačkim institucijama relevantnim za područje tržišnog nadzora-bezbjednost prehrambenih proizvoda. Cilj posjete je bio informisanje o zakonskom okviru i aktivnostima njemačkih državnih organa, tijela za ocjenu usaglašenosti, kao i proizvođača, koje su nužne da bi se na tržištu našli isključivo bezbjedni proizvodi.

U okviru TAIEX pomoći, organizovana je studijska posjeta Tržišnoj inspekciji Republike Češke koja je bila posvećena tržišnom nadzoru i razmjeni informacija o opasnim proizvodima.

Intelektualna svojina

U organizaciji WIPO – simpozijumu o primjeni propisa iz oblasti prava intelektualne svojine, koji je održan u Moldaviji, prisustvovao jedan predstavnik TI.

U organizaciji Američke privredne komore - konferencija posvećena zaštiti prava iz oblasti intelektualne svojine, koja je održana u Arandjelovcu, prisustvovao jedan predstavnik TI.

Predstavnici Tržišne inspekcije su prisustvovali i seminarima na teme:

- Sporazum o tehničkim barijerama u trgovini,
- Metodologija izvještavanja u procesu pristupanja Crne Gore EU.

U organizaciji Uprave za kadrove, Tržišna inspekcija je i u izvještajnoj godini nastavila sa obukama koje pruža Uprava za kadrove, shodno svom Programu stručnog usavršavanja. Obuke su sprovedene u dijelu borbe protiv korupcije i opšteg upravnog postupka, na kojima su prisustvovali predstavnici TI.

Informaciono-tehnička podrška

Informaciono – tehnička podrška predstavlja bitan uslov za dalji razvoj efikasnog nadzora. Sigurna evidencija o nadzoru, tj. preduzetim aktivnostima i mjerama u nadzoru i blagovremena informacija o tome, obezbjeđuju efikasno planiranje nadzora po oblastima i ostalim parametrima.

Informacioni sistem TI (TRIS aplikacija) - Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini koristila Informacioni sistem (TRIS). Radilo se i insistiralo na usavršavanju i uspostavljanju svih svih potrebnih funkcija sistema kako bi se ova aplikacija unaprijedila, i kako bi zadovoljila ključne potrebe u radu inspektora.

Za jedan broj inspektora obezbijeđena je potrebna oprema za neposredan rad na terenu u okviru aplikacije, što omogućava da se zapisnik o inspeksijskom pregledu radi na licu mjesta i da se uruči kontrolisanom subjektu. Očekuje se nabavka potrebne opreme i za ostale inspektore, što će, pored prednosti za inspekciju, dati i pozitivne efekte na strani subjekata nadzora.

Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije (RNKiPE)

Tržišna inspekcija je korisnik Registra novčanih kazni i prekršajne evidencije (RNKiPE), koji je predviđen Zakonom o prekršajima. Ovaj registar predstavlja pasivan sistem naplate novčanih kazni koji povezuje sve institucije sa nadležnošću u oblasti prekršaja u Crnoj Gori.

Tržišni inspektori su blagovremeno i na propisani način unosili podatke o izdatim prekršajnim nalogima i naplaćenim novčanim kaznama. Kako ova aplikacija nije povezana sa aplikacijom TRIS sistema, u narednom periodu, potrebno je obezbijediti povezivanje ove aplikacije sa TRIS aplikacijom, što bi olakšalo rad inspektora.

Internet sajt

U izvještajnoj godini funkcionisao je veb-sajt Tržišne inspekcije (www.ti.gov.me), koji je omogućio bolju informisanost javnosti o njenim nadležnostima i aktivnostima i komunikaciju ove inspekcije sa svim zainteresovanim stranama.

Na ovom veb-sajtu, potrošači mogu naći korisne informacije o svojim pravima prilikom kupovine roba i usluga, kao i o načinu njihovog ostvarivanja i zaštite. Na pripremljenom obrascu mogu dostaviti žalbu, postaviti pitanje, obavijestiti o nepravilnostima na tržištu, kao i dati druge inicijative. Takođe, poslovni subjekti se mogu informisati o propisanim obavezama u vršenju djelatnosti u kojima je nadležna Tržišna inspekcija, postaviti pitanja i tražiti mišljenja od značaja za njihovu djelatnost.

Na sajtu se pored nacionalnih propisa iz nadležnosti TI, nalaze i važni propisi EU, planovi aktivnosti, izvještaji o radu i dr. Objavljuju se i informacije o opasnim proizvodima koje su tržišni inspektori našli na tržištu, kao i o preduzetim mjerama za njihovo uklanjanje sa tržišta, uključujući i mjeru opoziva opasnog proizvoda ako je već dospio do potrošača.

Saradnja

Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini ostvarivala kontinuiranu saradnju sa relevantnim organima i institucijama na nacionalnom i regionalnom nivou, subjektima nadzora, potrošačima, NVO za zaštitu potrošača, medijima, itd.

Sprovođenje aktivnosti iz svoje nadležnosti, Tržišna inspekcija je ostvarivala i kroz neposrednu saradnju sa relevantnim organima i institucijama na nacionalnom nivou tj. inspekcijama na republičkom i lokalnom nivou, Upravom policije, Upravom carina, institucijama infrastrukture kvaliteta i intelektualne svojine, organima pravosuđa, Upravom za kadrove, Upravom za antikorupcijsku inicijativu i drugim organima uprave i ministarstvima. Oblast saradnje, pored pitanja vezanih za sami inspekcijski nadzor, bila su i zajednička pitanja od značaja za napredak Crne Gore na evropskom putu, pitanja edukacije kadra i obezbjeđivanja drugih uslova za sprovođenje propisa u praksi. Ova saradnja je posebno bila izražena u realizaciji aktivnosti iz Nacionalnog programa zaštite potrošača i Strategije tržišnog nadzora.

Posebna pažnja je bila usmjerena ka jačanju saradnje sa Upravom carina u dijelu provjeravanja usaglašenosti proizvoda sa propisima o bezbjednosti proizvoda. Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini potpisala Memorandum o saradnji sa Upravom carina na području provjeravanja usaglašenosti proizvoda sa propisima o bezbjednosti proizvoda. U cilju implementacije Memoranduma o saradnji oformljena je radna grupa koju čine predstavnici ova dva organa. Zadatak radne grupe je da na što lakši i efikasniji

način omogućiti realizaciju budućih zajedničkih aktivnosti koje će doprinijeti bezbjednosti tržišta.

U izvještajnoj godini ostvarena je saradnja i na regionalnom nivou. U okviru već pomenutog projekta ORF za Jugoistočnu Evropu – spoljna trgovina, nastavljena je saradnja sa zemljama Jugoistočne Evrope kako bi se omogućila razmjena iskustva i znanja u sprovođenju efikasnog tržišnog nadzora, sa ciljem da se unaprijedi trgovina u regionu. U okviru ovog projekta razvijena je ideja o podršci saradnje organa za tržišni nadzor zemalja Jugoistočne Evrope, u kojem pravcu je pripremljen Memorandum o saradnji, čije potpisivanje je u toku. Ovaj memorandum predstavlja osnov i za umrežavanje u sistem za brzu razmjenu informacija o nebezbednim proizvodima. Pored navedenog u okviru ovog projekta organizovana je zajednička obuka inspektora o procjeni rizika u skladu sa utvrđenim metodama iz Smjernicama Rapex-a uključujući i dobre prakse EU. Sprovedena je i zajednička akcija u kojoj je svaka članica vršila nadzor nad bezbjednošću jednog dogovorenog odabranog proizvoda, u kojem postupku su od strane projekta obezbijeđena sredstva za laboratorijsko ispitivanje. Sve ove aktivnosti su se pokazale korisnim pa je na sastanku u Zagrebu koji je održan krajem godine, predložen okvir za moguće novi projekat u ovoj oblasti.

Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini ostvarivala kontinuiranu saradnju sa privrednim subjektima i građanima-potrošačima, kako bi poslovni subjekti pravilno primjenjivali propise u vršenju djelatnosti, kao i u cilju podizanja svijesti potrošača o njihovim pravima i obavezama prilikom kupovine robe i usluga. Pri tome, jedan od ciljeva TI jeste i informisanje ovih subjekata o svojim nadležnostima i aktivnostima.

Predmetna saradnja je ostvarivana u različitim oblicima, prije svega preko dežurnog inspektora koji prima i registruje inicijative i daje kraće savjete i odgovore na pitanja licima koja se obrate putem telefona ili neposredno. Dužnost dežurnog inspektora je u 2012. godini obavljalo naizmjenično 14 inspektora u kancelariji sjedišta Tržišne inspekcije u Podgorici, puno radno vrijeme, svakog radnog dana. Nakon završetka radnog vremena, potrošači i drugi zainteresovani subjekti imaju mogućnost da ostavljaju poruke na automatskoj telefonskoj sekretarici.

U cilju efikasnije saradnje realizovana je i komunikacija sa poslovnim subjektima pisanim putem, u vidu odgovora na postavljena pitanja i davanja mišljenja po zahtjevima u pogledu primjene određenih zakonskih odredbi. Održano je i više sastanaka sa predstavnicima pojedinih poslovnih subjekata, a bilo je i seminara na kojima su pozivani. Tržišna inspekcija je uz stručnu podršku AIM Projekta, pored ostalih, organizovala i okrugli sto na temu „Kako unaprijediti saradnju inspektora i trgovaca“, u cilju poboljšanja saradnje sa privrednim subjektima. Pored modaliteta saradnje privrednih subjekata i Tržišne inspekcije i kako je dalje unapređivati, na ovom okruglom

stolu, istaknut je uticaj te saradnje na stanje na tržištu, koje treba da obezbijedi fer konkurencije i potreban nivo zaštite potrošača.

Povodom primjene novog Pravilnika o evidenciji nabavke i prodaje roba i pružanju trgovinskih usluga („Sl.list CG“, br.34/12), čija primjena je počela od 01. januara 2013.godine, održana su dva seminara u organizaciji Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore, na kojima su predstavnici Tržišne inspekcije govorili na ovu temu i odgovarali na postavljena pitanja.

Internet stranica TI, kao važan alat za informisanje zainteresovanih strana o svim aktivnostima i nadležnostima Tržišne inspekcije, doprinijela je unapređenju ove saradnje.

TI nastavila da jača saradnju sa nevladinim organizacijama, posebno onima koje djeluju na području zaštite potrošača, kako bi se postigla adekvatna zaštita potrošača, kako u dijelu ekonomskih prava tako i u dijelu zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu.

Predstavnici organizacija potrošača su članovi Komisije za praćenje realizacije NPZP, tako da su bili neposredno uključeni u realizaciju politike zaštite potrošača, kao i u sprovođenju javne rasprave povodom novog Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o potrošačkim kreditima, prisustvovali su nizu obuka na području zaštite potrošača i nadzora nad tržištem (bezbjednost neprehrambenih proizvoda).

Predstavnici TI učestvovali su zajedno sa predstavnicima organizacija potrošača na okruglim stolovima i u informativnim emisijama.

Takođe, na sve zahtjeve nevladinih organizacija za dostavljanje podataka iz nadležnosti TI, postupano je na propisani način i dati su odgovori.

Saradnji sa medijima kao jednim od najuticajnijih instrumenata informisanja javnosti, TI je bila posvećena i u ovom izvještajnom periodu. U cilju informisanja i podizanja svijesti o nadležnostima i aktivnostima TI, saradnja je nastavljena sa elektronskim i štampanim medijima. Pored uobičajene saradnje, u izvještajnom periodu saradnja je nastavljena i u pogledu objavljivanja mjere opoziva koju inspektori nalože distributerima kada utvrde da je opasan proizvod koji je na tržištu dospio do potrošača. TI je izvještavala o svom radu i aktuelnostima iz inspekcijskog nadzora, putem saopštenja za javnost, odgovora na pitanja novinara, učešća u kontakt emisijama i sl. U nekoliko TV i radio emisija predstavnici TI su učestvovali na aktuelne teme iz nadležnosti ove inspekcije.

Predmet saradnje sa medijima bile su teme iz oblasti zaštite prava potrošača, nadzora nad tržištem, tj. bezbjednosti proizvoda, zaštite prava intelektualne svojine, kao i druge oblasti iz nadzora TI, za koje su mediji pokazali interesovanje.

Zaključne napomene

Podaci iz nadzora u izvještajnoj godini, pored ostalih osnova, biće od značaja za planiranje i realizaciju aktivnosti TI u narednom periodu. Neophodno je uzeti u obzir i potrebu nadzora nad djelatnostima koje u izvještajnoj godini nijesu u dovoljnoj mjeri kontrolisane.

U narednoj godini treba obezbijediti uslove za dalje unapređenje TRIS aplikacije, kao i njeno održavanje. U to svakako spada i nabavka nedostajuće opreme (bežični štampači i modemi za internet), kako bi svi inspektori mogli staviti prenosne računare u funkciju nadzora na terenu. Takođe, treba realizovati povezivanje TRIS aplikacije sa aplikacijom za praćenje podataka po prekršajnim nalogima.

Započete aktivnosti TI i očekivanja od nadzora na području bezbjednosti neprehrambenih proizvoda, zahtijevaju kadrovsko jačanje, dalje ulaganje u tehničko i softversko unapređivanje inspekcije, kao i finansijska sredstva koja će omogućiti funkcionisanje inspekcije po evropskim metodama i pravilima rada, uključujući i sredstava za uzorkovanje i ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu u čiju usaglašenost/bezbjednost se posumnja.

U izvještajnoj godini dosta je urađeno na edukaciji inspektora na ovom području, što treba biti kontinuirana aktivnost i u narednom periodu. Međutim, nije izvršen prijem inženjera u skladu sa sistematizacijom, iako je to bilo neophodno, čime je propuštena prilika za istovremenu edukaciju i tog kadra, što bi obezbijedilo punu podršku tržišnom nadzoru u budućem periodu. Taj uslov treba realizovati u narednoj godini, a takođe, upražnjena radna mjesta inspektora treba popunjavati kadrovima odgovarajućih referenci za nove izazove koji stoje pred TI.

Dalja tehnička i softverska unapređivanja su, takođe, uslov za podizanje nivoa zaštite prava potrošača, prava intelektualne svojine i dr.

U narednom periodu treba očekivati da će se određeni resursi potrebni za dalje unapređivanje inspeksijskog nadzora lakše obezbjeđivati u okviru Uprave za inspeksijske poslove ali je važno održati i saradnju sa organima u kojima se kreira politika unutrašnjeg tržišta, uključujući sve segmente za koje je zadužena TI u sprovođenju nadzora (kretanje robe i pružanje usluga na tržištu i zaštita od nelojalne konkurencije, zaštita potrošača, bezbjednost neprehrambenih proizvoda, zaštita prava intelektualne svojine i dr.).

1.2. Odsjek za inspekciju za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i usluge informacionog društva

1.2.1. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: IEKPD), program rada Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove i Program tržišnog nadzora, bili su osnova na kojoj je IEKPD zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

IEKPD je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora realizovala aktivnosti u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

Inspekcijski nadzor vršen je kod određenog broja privrednih subjekata koji se bave djelatnostima prometa RTT opreme i igračaka na daljinsko upravljanje, kao što su automobili, avioni i slično. Dakle, ova godina je posebno prepoznatljiva po početnim aktivnostima IEKPD na području nadzora nad tržištem RTT opreme, kao posebnom obliku inspekcijskog nadzora, u kome su po prvi put primijenjena evropska pravila provjere ispunjenosti propisanih zahtjeva bezbjednosti proizvoda.

Pored samog inspekcijskog nadzora, IEKPD je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, IEKPD je bila angažovana i na poslovima koji se odnose na harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, kao i na njenoj implementaciji. Glavni inspektor je bio koordinator radne grupe za izradu Pravilnika o RTT opremi i Pravilnika o elektromagnetnoj kompatibilnosti (EMC), koju je formiralo Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije.

Kao član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor, IEKPD je učestvovala u skoro svim aktivnostima koje je Tržišna inspekcija, kao glavni nosilac projekta, organizovala za sve nadležene inspekcije u tržišnom nadzoru.

Inače, u ovoj inspekciji je angažovano jedno lice i to glavni inspektor (dipl.inženjer elektrotehnike), koji sprovodi nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi IEKPD su:

- Zakon o elektronskim komunikacijama,
- Zakon o poštanskim uslugama,
- Zakon o zaštiti potrošača,

- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda,
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti,

Podzakonska akta nad čijom primjenom nadzor sprovodi IEKPD su :

- Pravilnik o radio i telekomunikacionoj terminalnoj opremi;
- Pravilnik o elektromagnetnoj kompatibilnosti.

U nadzoru nad primjenom propisa, IEKPD postupuje u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 10 inspekcijskih pregleda, od čega je 6 u pogledu posjedovanja odobrenja – licence za rad preduzeća- operatora elektronskih komunikacija i 4 pregleda kod preduzeća koja se bave uvozom RTT opreme.

Navedene kontrole odobrenja za rad izvršene su po inicijativama Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (5) i u jednom slučaju po prijavi pravnog. Četiri pregleda su se odnosila na rad operatora elektronskih komunikacija koji pružaju VoIP usluge, jedan na korišćenje radio-frekvencijskog spektra za prenos TV signala i jedan pregled na korišćenje radio-frekvencijskog spektra za potrebe radio-taxi usluge.

Utvrđene nepravilnosti i preduzete mjere

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti IEKPD je mjerom ukazivanja ili rješenjem, subjektima nadzora nalažala otklanjanje nepravilnosti u određenom roku tj. upućivala ih na registraciju kod Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

U slučaju nepostupanja po ukazivanju u određenom roku, mjere su naložene rješenjem.

Po prvi put izvršeno je privremeno oduzimanje opreme, u saradnji sa predstavnicima Radio-difuznog centra Crne Gore, kako bi se onemogućilo neovlašćeno pružanje usluga.

Za utvrđene prekršaje izdata su 2 prekršajna naloga, dok je podniet jedan zahtjev za vođenje prekršajnog postupka.

Oblasti nadzora

Elektronske komunikacije

Operatori bez licence - Inspekcijski nadzor u ovom segmentu elektronskih komunikacija vršen je u cilju onemogućavanja rada operatora elektronskih komunikacija koji nemaju potrebno odobrenje-licence od strane nadležnog regulatornog tijela, tj. Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Radio i telekomunikaciona terminalna oprema - Planirano je da IEKPD započne provjeru bezbjednosti i usaglašenosti 2 proizvoda iz ove grupe elektrotehničkih proizvoda na tržištu, u skladu sa odredbama Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o elektronskim komunikacijama, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Izvršen je nadzor kod četiri subjekta nadzora, i to 2 pregleda fiksnih bežičnih telefona i 2 nad igrčakama sa daljinskim upravljanjem, zajedno sa zdravstveno sanitarnim inspektorom. Pregled proizvoda je vršen u pogledu ispunjenosti administrativnih zahtjeva (izjava o usaglašenosti, upustvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr.), kao i ispunjenosti zahtjeva bezbjednosti.

Kod prvog primjerka proizvoda nijesu nađeni aparati koji ne zadovoljavaju kriterijume bezbjednosti, osim administrativnih nedostataka, kao i nepoznavanja legislative od strane subjekta nadzora, dok je kod dječjih igrčaka primijećeno da ne sadrži prateću dokumentaciju, pa je ukazano na potrebu obezbjeđenja iste od strane proizvođača/zastupnika.

Kontrolisani subjekti su u nadzoru bezbjednosti proizvoda pokazali poptreban nivo saradnje.

Ostale aktivnosti

Pored saradnje sa inspekcijama na državnom i lokalnom nivou, Upravom carina, institucijama infrastrukture kvaliteta i drugim organima uprave i ministarstvima, IEKPD je ostvarila i saradnju sa predstavnicima hrvatske inspekcije za RTT opremu.

U izvještajnoj godini, IEKPD je nastavila učešće u realizaciji projekta „Accession to internal market“ i projekta „Consumer Protection and Market Surveillance – Montenegro“, u okviru kojih je pružana podršku na području tržišnog nadzora i zaštite potrošača.

U ovih projekata IEKPD je prisustvovala brojnim seminarima, radionicama i okruglim stolovima.

Zaključne napomene

Započete aktivnosti nadzora IEKPD na području bezbjednosti proizvoda zahtijevaju dalja ulaganja u edukaciju, u tehničko i softversko unapređivanje inspekcije, kao i finansijska sredstva koja će omogućiti uzorkovanje i ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu u čiju usaglašenost/bezbjednost se posumnja. Takođe, naredni period treba biti u znaku sprovođenja podzakonskih akata donošenih u izvještajnoj godini, uz obavezu informisanja privrednika i potrošača o značaju bezbjednosti proizvoda na tržištu.

1.2.3. Inspekcija za usluge informacionog društva

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada Inspekcije za usluge informacionog društva, program rada Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

Inspekcijski nadzor vršen je kod određenog broja privrednih subjekata koji se bave on-line trgovinom i kod velikih sistema (mobilni opareteri, banke), gdje se kontrolisalo da li su zadovoljeni kriterijumi zaštite (podataka, informacionog sistema, fizičke zaštite i upravljanje rizikom informacione bezbjednosti).

U ovoj inspekciji je angažovano jedno lice i to glavni inspektor (dipl.inženjer mašinstva), koji sprovodi nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi Inspekcija za usluge informacionog društva su:

- Zakon o informacionoj bezbjednosti,
- Zakon o elektronskom dokumentu,
- Zakon o elektronskom potpisu,
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o elektronskom potpisu,
- Zakon o elektronskoj trgovini,
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o elektronskoj trgovini.

Podzakonska akta nad čijom primjenom nadzor sprovodi Inspekcija za usluge informacionog društva su :

- Uredba o mjerama informacione bezbjednosti,
- Pravilnik o mjerama i postupcima zaštite certifikata i podataka vezanih za potpisnike,
- Pravilnik o mjerama zaštite elektronskog potpisa i naprednog elektronskog potpisa,
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i registra davaoca usluga certifikovanja.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je 15 inspekcijskih nadzora koji su rađeni prema godišnjem Planu rada, sa ciljem upoznavanja subjekata nadzora sa obavezama iz zakonskih i podzakonskih akata nad kojima ova inspekcija vrši nadzor i otklanjanju eventualnih nepravilnosti. Nadzor je izvršen kod tri mobilna operatera, u bankarskom sektoru i u oblasti elektronske trgovine.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti ova inspekcija je mjerom ukazivanja, subjektima nadzora nalogala otklanjanje nepravilnosti u određenom roku.

U ovom periodu, Glavni inspektor je učestvovao u radu više radionica i seminara iz ovih oblasti.

1.3. Odsjek za metrološku inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada metrološke inspekcije (u daljem tekstu: MI), program rada Zavoda za metrologiju, planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove i Program tržišnog nadzora, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Metrološka inspekcija je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Inspekcijski nadzor vršen je kod određenog broja privrednih subjekata koji se bave upotrebom mjerila koja se koriste u funkciji: prometa roba i usluga i provjera prethodno upakovanih proizvoda i boca kao mjernih posuda, zaštite zdravlja ljudi i životinja i opšte bezbjednosti, zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite od nezgoda i u funkciji zaštite saobraćaja. Poreg gore navedenog, vršen je inspekcijski nadzor kod privrednih subjekata koji proizvode, uvoze i stavljaju u promet predmete od dragocjenih metala na teritoriji Crne Gore.

Pored samog inspekcijskog nadzora, ova inspekcija je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, inspektor je prisustvovao redovnom godišnjem sastanku Welmec Grupe 5 (Evropsko udruženje za zakonsku metrologiju grupa za metrološki nadzor) održanom u Beču.

Kao član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor, MI je učestvovala u radu Koordinacionog tijela od njegovog osnivanja i svojim prisustvom i pratećim aktivnostima dala doprinos radu ovog tijela u cilju bolje organizacije rada inspekcija na polju tržišnog nadzora i zaštite potrošača.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi MI su:

- Zakon o metrologiji,
- Zakon o inspekcijskom nadzoru,
- Zakon o opštem upravnom postupku,
- Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala,
- Krivični zakonik,

Podzakonska akta nad čijom primjenom nadzor sprovodi MI su :

- Uredba o zakonskim mjernim jedinicama,
- Uredba o zakonskim mjerilima za koja je obavezno ovjeravanje odnosno odobrenje tipa mjerila,
- Pravilnik o rokovima redovnog ovjeravanja zakonskih mjerila,
- Pravilnik o prethodno upakovanim proizvodima,
- Pravilnik o bocama kao mjernim posudama,
- Pravilnik o uslovima za proizvodnju predmeta od dragocjenih metala u pogledu opreme i radnih prostorija i načinu utvrđivanja ispunjenosti tih uslova,

U nadzoru nad primjenom propisa, MI postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Organizacija

Nadležnosti metrološke inspekcije vrši glavni inspektor sa visokom školskom spremom (dipl. Ing. metalurgije), na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Inspekcijski nadzor, preduzete mjere i rezultati mjera

U izvještajnoj godini MI je izvršila ukupno 305 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 175 nepravilnosti.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti doneseno je 175 rješenja, na koja nije bilo izjavljenih žalbi.

Od ukupno 175 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 165 rješenja, što je 94,3% od ukupnog broja donesenih u istom periodu. Subjekti nadzora su dobrovoljno postupili po 158 rješenja, dok je 7 rješenja izvršeno administrativno. Iz prethodnog perioda izvršeno je 10 rješenje. Na kraju izvještajnog perioda ostalo je neizvršeno 10 rješenja, donijetih krajem izvještajne godine.

Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka (10), podneseni su zbog:

- neizvršenja rješenja (7),
- stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju merila (2),
- stavljanja u promet predmeta od dragocjenih metala koji ne posjeduju važeći državni žig o žigosanju predmeta(1).

Od ukupno 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka u izvještajnoj godini, riješeno je 4, od čega je novčana kazna izrečena u 1 slučaju, kazna opomena u 2, a u jednom slučaju zahtjev je odbačen.

Po zahtjevima podnijetim u vrijeme važenja prethodnog Zakona o prekršajima (2010 godina), ovlašćeni službenici Ministarstva ekonomije, donijeli su 6 rješenja, kojima su izrečene novčane kazne (3), mjera opomene (1) i zahtjev odbijen (2).

Oblasti nadzora

Mjerila koja se koriste u funkciji prometa roba i usluga i provjera prethodno upakovanih proizvoda i boca kao mjernih posuda - Nadzorom u ovoj oblasti obuhvaćena su mjerila dužine, zapremine (cistijerne, rezervoari, mljekomjeri i dr.), mjerila električne energije (električna brojila, mjerni transformatori), mjerila zapremine (vodomjeri, sprave za točenje goriva i dr.), mjerila mase (tegovi, trgovačke i kamionske vage), mjerila koncentracije i gustine, te mjerila u sistemu tarifiranja (osnovni časovnici za tarifiranje za obračun u TT saobraćaju). Pojačan nadzor kad su u pitanju ova mjerila vršen je za mjerila dužine: mjerne letve na benzinskim stanicama, mjerila zapremine, vodomjeri, sprave za točenje goriva i mjerila mase trgovačke vage.

Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite zdravlja ljudi i životinja i opšte bezbjednosti - Ovdje su zastupljena mjerila visine, mjerila mase (vage za dojenčad), manometri za mjerenje krvnog pritiska, mjerila za mjerenje jonizujućeg zračenja u radio terapiji, medicinski i veterinarski termometri i drugo. Vršena je kontrola uvoznika manometara za kontrolu krvnog pritiska.

Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštita na radu i zaštite od nezgoda - U ovu grupu spadaju mjerila zaštite od zračenja (Gajger Milerovi brojači), mjerila zvuka (fonometri), mjerila koncentracije (etilometri), mjerila temperature i dr. MI je vršila nadzor nad subjektima koji vrše kontrolu nivoa radioaktivnosti na graničnim prelazima, kao i kontrolu etilometara koje koristi Uprava policije za kontrolu nivoa alkohola u krvi.

Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite saobraćaja - U ovu grupu spadaju mjerila za kontrolu brzine vozila u pokretu (radari), taksimetri, manometri za mjerenje pritiska u pneumaticima i dr. Radari koje koristi Uprava policije, uključujući i mjerila koja se nalaze u vozilima-provide posjeduju važeće državne žigove o ovjeravanju mjerila. Ovjeravanje klasičnih radara vrši se u Zavodu za metrologiju, uz prisustvo metrološkog inspektora. Izvršeno je ovjeravanje oko taksimetara (1600), kao i manometara za kontrolu nivoa pritiska u pneumaticima.

Kontrola predmeta od dragocjenih metala - U toku prethodne godine MI, u saradnji sa Odjeljenjem za dragocene metale Zavoda za metrologiju, organizovala je više sastanaka sa proizvođačima predmeta od dragocjenih metala, u cilju upoznavanja za novom zakonskom legislativom kojom je regulisana ova oblast. Takođe je bila pojačana kontrola žigosanja predmeta od dragocjenih metala kod proizvođača i uvoznika. Povećan je broj žigosanja predmeta od zlata dok je smanjen kod predmeta od srebra.

Projekti podrške i edukacija

Metrološki inspektor je u okviru TAIEX EC programa pod nazivom „Kontrola i ispitivanje prethodno upakovanih proizvoda i boca kao mjernih posuda” bio u studijskoj posjeti Metrološkom inspektoratu Litvanije u Vilnjusu.

U organizaciji Uprave za kadrove, sprovedene u dijelu inspekcijskog nadzora i opšteg upravnog postupka, na kojima je prisustvovao metrološki inspektor.

Informacioni sistem TI

Metrološka inspekcija koristi informacioni sistem Zavoda za metrologiju kao i njihovu bazu podataka sa neophodnim podacima za lakši rad ove inspekcije.

Zaključne napomene

MI je, pored saradnje sa organima i institucijama na nacionalnom nivou, u izvještajnoj godini ostvarila saradnju sa Metrološkim zavodom Slovenije .

Ostvarena je kontinuirana saradnju sa privrednim subjektima (vlasnicima i uvoznici zakonskih mjerila), u cilju pravilne primjene propisa.

U narednoj godini treba obezbijediti uslove za sprovođenje tržišnog nadzora u dijelu nadležnosti ove inspekcije, kao i sredstva za njeno kadrovsko i tehničko snaženje.

1.4. Odsjek za inspekciju rada

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, mjesečni program rada Inspekcije rada, program rada Ministarstva rada i socijalnog staranja i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

U izvještajnoj godini inspekcijski nadzor je vršen posebno u dijelu sprovođenja mjera da zaposleni ostvare svoja prava na rad i po osnovu rada, odnosno prava na: isplatu redovnih zarada, naknada zarada i drugih primanja, odmora i odsustva, radno vrijeme, posebnu zaštitu žena, omladine i lica sa invaliditetom, zaštitu u slučaju prestanka radnog odnosa, zaštitu na radu od mehaničkih povreda od strane sredstava rada, sprovođenje obuke i osposobljavanje za bezbjedan rad, posjedovanje specijalističkih ljekarskih uvjerenja zaposlenih na radnim mjestima sa povećanim rizikom (rizici od pada sa visine, rizici vezani za mehaničko rukovanje sredstvima rada, rizici vezani za radnu opremu itd.), potom kontrole uslova radne sredine i akta o procjeni rizika.

Prioritetan zadatak Inspekcije rada je bio suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada, odnosno rada „na crno“ kao pojavnog oblika sive ekonomije i obezbjeđivanje sigurnog radnog mjesta iz aspekta zaštite na radu.

Organizacija

Ukupan broj zaposlenih na kraju izvještajne godine je 35 inspektora, od čega 26 inspektora rada (svi dipl. pravnici) i 9 inspektora rada za obalst zaštite na radu (dipl. ing tehničke struke za oblast zaštite na radu).

Zakonodavni okvir

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi Inspekcija rada su :

- Zakon o radu,

- Zakonom o štrajku,
- Zakon o reprezentativnosti sindikata,
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom,
- Zakon o zapošljavanju i radu stranaca,
- Zakon o volonterskom radu,
- Zakon o zabrani zlostavljanja na radnom mjestu,
- Zakon o zaštiti na radu,

kao i nad 43 podzakonska akta koja regulišu ovu oblast.

U nadzoru nad primjenom propisa, IR postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i preduzete mjere

Na području Crne Gore u 2012. godini izvršena su 12.154 inspekcijska pregleda, kojima je utvrđeno 8.359 nepravilnosti.

Donijeta su 804 rješenja od kojih: 261 o privremenoj zabrani rada (5 zbog neposredne opasnosti po život, 72 zbog neprimjenjivanja mjera zaštite na radu i 184 zbog angažovanja zaposlenih „na crno“ i neuplaćivanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje), a ostalih 543 zbog otklanjanja drugih nepravilnosti iz oblasti radnih odnosa i nedostataka iz oblasti zaštite na radu. Podnesena su 62 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 2 krivične prijave, a izrečeno je 1.679 novčanih kazni prekršajnim nalogom na licu mjesta, u ukupnom iznosu od 370.530,00€. U toku 2012. godine Inspekcija rada je donijela 103 zaključka o izricanju novčanih kazni u postupku administrativnog izvršenja rješenja u ukupnom iznosu od 112.050,00€, a naplata je realizovana preko Poreske uprave.

Preventivni karakter rada ove inspekcije ogleda se u davanju savjeta poslodavcima i zaposlenima o tome koji su to najdjelotvorniji instrumenti kada je u pitanju primjena zakonskih propisa i način ostvarivanja prava iz rada i po osnovu rada, kao i putem ukazivanja poslodavcima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kojih je u ovom periodu bilo 3.869. Inspektori su naročito ukazivali subjektima nadzora na obavezu svakomjesečne uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, ukoliko nijesu zaposlili određen broj lica sa invaliditetom u odnosu na ukupan broj zaposlenih. Po tom osnovu, a na inicijativu Inspekcije rada, u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom uplaćeno je 29.561,00€.

U 2012.godini inspektori rada za oblast zaštite na radu izvršili su 49 uviđaja povodom nesreća na radu od čega su 7 odnobile sa smrtnim ishodom, 2 kolektivne nesreće i 40 teških povreda na radu.

Nadzorom je konstatovano da je najčešći uzrok povreda na radu angažovanje lica koja nijesu stručno osposobljena za poslove koje obavljaju, zaposleni kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti, dotrajalost sredstava rada i upotreba istih bez prethodno pribavljenih stručnih nalaza od ovlaštenih organizacija za poslove zaštite na radu. Inspekcija je u svakom individualnom slučaju reagovala podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv poslodavca, zabranom obavljanja djelatnosti ili zabranom upotrebe sredstava rada na kojima se desila nesreća, odnosno povreda na radu, kao i podnošenjem krivične prijave ukoliko je do propusta došlo krivicom poslodavca. Nesreće se najčešće dešavaju zbog toga što poslodavac krši zakon i propise zaštite na radu, najviše svjesno, iz želje za većom zaradom uz manja ulaganja ili zbog neupućenosti u propise.

U navedenom periodu, po nalogu inspektora rada, izvršena je uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 2.916.252,00€.

Po nalogu Inspekcije rada 835 stranaca, zatečenih u radu „na crno“, zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca.

Takođe, treba istaći da je na intervenciju Inspekcije rada 911 crnogorskih državljana koji su zatečeni bez ugovora o radu, odnosno sa ugovorom na određeno, zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme.

Inspekciji rada upućeno je 1.335 inicijativa, podnesenih od strane zaposlenih i drugih zainteresovanih lica, a dostavljenih neposredno Inspekciji rada pisanim podneskom, ili putem telefonske linije tzv. „Green line“. Postojanje ove telefonske linije pokazalo se cjelishodnim i dalo je pozitivne efekte u otklanjanju nepravilnosti u svakom segmentu rada, a naročito u suzbijanju neformalnog rada, odnosno rada „na crno“.

Podnosiocima inicijativa anonimnost je bila zagarantovana, a prijave su se podnosili svakog radnog dana u vremenu od 9 do 17 časova. U razmatranje je uzeto 1322 inicijativa, a 13 je preneseno u narednu godinu.

Tabelarni prikaz aktivnosti Inspekcije rada u izvještajnoj godini

1.	BROJ IZVŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	12.154
	-po inicijativi	1.335
2.	BROJ UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI	8.359
3.	BROJ SUBJEKATA NADZORA KOD KOJIH NIJESU UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI	2.413
4.	BROJ IZVRŠENIH UVIĐAJA	49
5.	PREDUZETE MJERE	
	a) ukazivanja	3.869
	b) rješenja	804
	- o zabrani rada	261

	- izjavljene žalbe na rješenja	14
	c) zaključci o izricanju novčanih kazni	103
	-iznos izrečenih novčanih kazni	112.050,00 €
	d) broj izrečenih novčanih kazni na licu mjesta prekršajnim nalogom	1.679
	- iznos izrečenih mandatnih kazni	370.530,00 €
	e) zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	62
	f) krivične prijave	2
6.	IZNOS UPLAĆENIH DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE	2.916.252,00 €
7.	IZNOS UPLAĆENOG POSEBNOG DOPRINOSA ZA LICA SA INVALIDITETOM	29.561,00 €
8.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca	835
9.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS shodno čl. 22, 24, i 36 Zakona o radu	911

Izveštaj Inspekcije rada za period januar-maj 2012. godine

1.	BROJ IZVŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	4.015
	-po inicijativi	665
2.	BROJ UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI	2.496
3.	BROJ SUBJEKATA NADZORA KOD KOJIH NIJESU UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI	771
4.	BROJ IZVRŠENIH UVIĐAJA	29
5.	PREDUZETE MJERE	
	a) ukazivanja	1.311
	b) rješenja	316
	- o zabrani rada	106
	- izjavljene žalbe na rješenja	8
	c) zaključci o izricanju novčanih kazni	35
	-iznos izrečenih novčanih kazni	22.350,00 €
	d) izrečene novčane kazne na licu mjesta prekršajnim nalogom	392
	- iznos izrečenih novčanih kazni	86.410,00 €
	e) zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	26
	f) krivične prijave	1
6.	IZNOS UPLAĆENIH DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE	802.882,00 €
7.	IZNOS UPLAĆENOG POSEBNOG DOPRINOSA ZA LICA SA INVALIDITETOM	4.657,50 €
8.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca	47
9.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS shodno čl. 22, 24, i 26 Zakona o radu	125

Izveštaj Inspekcije rada za period jun – decembar 2012. godine

1.	BROJ IZVŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	8.139
	-po inicijativi	670
2.	BROJ UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI	5.863
3.	BROJ SUBJEKATA NADZORA KOD KOJIH NIJESU UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI	1.642
4.	BROJ IZVRŠENIH UVIĐAJA	20
5.	PREDUZETE MJERE	
	a) ukazivanja	2.558
	b) rješenja	488
	- o zabrani rada	155
	- izjavljene žalbe na rješenja	6
	c) zaključci o izricanju novčanih kazni	68
	-iznos izrečenih novčanih kazni	89.700.00 €
	d)broj izrečenih novčanih kazni na licu mjesta prekršajnim nalogom	1.287
	- iznos izrečenih novčanih kazni	284.120,00 €
	e) zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	36
	f) krivične prijave	1
6.	IZNOS UPLAĆENIH DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE	2.113.170,00 €
7.	IZNOS UPLAĆENOG POSEBNOG DOPRINOSA ZA LICA SA INVALIDITETOM	24.903,50 €
8.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca	788
9.	BROJ LICA KOJA SU ZASNOVALI RADNI ODNOS shodno čl. 22, 24, i 26 Zakona o radu	786

Pojačan nadzor na gradilištima

Inspekcijski nadzor na gradilištima je stalna aktivnost Inspekcije rada i spada u prioritete u pogledu subjekata koje treba kontrolisati iz aspekta nadležnosti ove inspekcije. Prije svega jer se na gradilištima radno angažuje veliki broj stranaca, često bez regulisanog radno-pravnog statusa, a i sa razloga što su najčešće povrede na radu dešavaju upravo na gradilištima.

Pojačan nadzor za vrijeme državnih i vjerskih praznika

Inspekcija rada u svom djelovanju poseban akcenat stavlja na poštovanje odredbi Zakona o radu i kolektivnih ugovora u vezi sa uvećanjem zarade od strane poslodavca svakom zaposlenom koji je angažovan da radi za vrijeme državnih i vjerskih praznika. U tom kontekstu pojačan inspekcijski nadzor vršen je za novogodišnje i božićne praznike, Vaskrs, Prvi maj, Dan nezavisnosti i Dan državnosti Crne Gore.

Praksa Inspekcije rada pokazala je da poslodavci postupaju po nalogu inspektora i zaposlenim isplaćuju uvećanu zaradu za rad u dane državnih i vjerskih praznika, što se iskazuje na obračunskim listama zarada zaposlenih za odnosne mjesece.

Ljetnja turistička sezona

Poseban akcenat u kampanji suzbijanja sive ekonomije na tržištu rada stavljen je na ljetnju turističku sezonu od 15. juna do 1. septembra u svim primorskim opštinama, kao i turističkim destinacijama na sjeveru Crne Gore.

Planom aktivnosti za ljetnju turističku sezonu 2012. godine bile su predviđene aktivnosti inspekcije rada i inspekcije rada za oblast zaštite na radu, koje je trebalo sprovesti u cilju efikasnijeg nadzora i dosljedne primjene zakonskih propisa iz oblasti rada, zapošljavanja i zaštite na radu, čime bi se, sveukupno, doprinijelo uspješnijoj realizaciji turističke sezone u Crnoj Gori. Na realizaciji Plana, pored domicilnih inspektora na primorju, dodatno su angažovani i inspektori rada iz centralnog i sjevernog dijela Crne Gore, tako da je na primorju, u vrijeme sezone, bilo konstantno oko 18 inspektora. Kako bi se realizovale predviđene aktivnosti, pojačan inspekcijski nadzor podrazumijevao je svakodnevni i cjelodnevni rad inspektora u šest primorskih opština, kao i u turističkim centrima Kolašinu i Žabljaku.

Pojačan inspekcijski nadzor započet je polovinom jula, i to kod većih privrednih subjekata iz oblasti turizma i ugostiteljstva, sa većim brojem zaposlenih (hoteli, restorani isl.) i odvijao se u kontinuitetu do kraja avgusta. Nadzorom su obuhvaćene i druge oblasti (trgovina, zanatstvo, proizvodnja i drugo), sa posebnim akcentom na poslodavce sa sezonskim odobranjima za rad i na poslodavce koji zapošljavaju veliki broj stranih državljana.

U svom djelovanju Inspekcija rada je preduzimala preventivne i represivne mjere u okviru svojih zakonskih obaveza i ovlašćenja.

U toku pojačanog nadzora u sezoni na području obuhvaćenom Planom aktivnosti, izvršena su ukupno 2.722 inspekcijskih pregleda i utvrđeno 2.412 nepravilnosti. Donijeto je 55 rješenja (od čega 46 o privremenoj zabrani rada), podniet 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i izrečeno je 736 novčanih kazni prekršajnim nalogom na licu mjesta u ukupnom iznosu od 159.130,00€.

Tabelarni pregled aktivnosti u ljetnjoj turističkoj sezoni:

1.	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH PREGLEDA	2.722
	-redovni	2.150
	-na osnovu podnijete inicijative	20
	-kontrolni inspekcijski pregled	552

2.	BROJ SUBJEKATA NADZORA KOD KOJIH NIJESU UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI	580
3.	BROJ UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI	2.412
4.	PREDUZETE MJERE	
	a) broj ukazivanja	1.010
	-broj ukazivanja za upl.doprin. za lica sa invaliditetom	
	b) broj donijetih rješenja	55
	-broj zabrana rada	46
	-broj izjavljenih žalbi	
	c) broj donijetih zaključaka	
	-broj zaključaka o izricanju novčanih kazni	
	-iznos izrečenih novčanih kazni po zaključcima	
	-iznos naplaćenih novčanih kazni po zaključcima	
	d) broj izrečenih novčanih kazni na licu mjesta	736
	-iznos izrečenih novčanih kazni	159.130,00€
	-broj naplaćenih novčanih kazni	
	-iznos naplaćenih novčanih kazni	
	-broj nenaplaćenih novčanih kazni	
	e) broj podnijetih zahtjeva za pok.prekrš.postupka	
	f) broj podnijetih krivičnih prijava	
5.	KONTROLA UPLATE DOPRINOSA	
	a)iznos uplaćenih doprinosa	871.649,00€
	-iznos uplaćenih posebnih dop.za lica sa invaliditetom	
6.	Broj lica koja su zas.radni odnos u skladu sa Zakonom o zapoš.stranaca („Sl.list CG“br.22/08)	582
7.	Broj lica koja su zas.radni odnos shodno čl.22,24 i 26 Zakona o radu(„Sl.list CG“br.49/08)	606

Tokom aktivnosti ove inspekcije u ljetnjoj turističkoj sezoni, ostvarena je dobra saradnju sa turističkom, sanitarnom i poreskom inspekcijom, naročito u dijelu razmjene relevantnih podataka i zajedničkih inspekcijskih nadzora. Takođe je sinhronizovan rad sa drugim državnim organima i institucijama, a posebno sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, koji je Inspekciji rada dostavljao podatke o izdatim radnim dozvolama za strance, radi praćenja daljih aktivnosti i preduzimanju mjera na regulisanju radno-pravnog statusa stranih državljana na radu u Crnoj Gori.

Efekti rada ove inspekcije ogledaju se u suzbijanju rada »na crno« kroz zakonsko regulisanje radnog odnosa većem broju lica. Za ukupno 1.188 lica regulisan je radno-pravni status od čega za 582 stranca i 606 crnogorskih državljana. Kroz pojačani nadzor inspekcije rada stvoreni su uslovi i za bezbjedan rad zaposlenih na radnom mjestu.

Zimska turistička sezona

Planom aktivnosti za zimsku turističku sezonu 2011/12. godinu bio je predviđen pojačan nadzor nad primjenom i sprovođenjem propisa koji regulišu oblast rada, zapošljavanja i zaštite na radu zaposlenih, sa posebnim akcentom na sprečavanje i suzbijanje rada »

na crno» i adekvatnu primjenu mjera zaštite na radu na skijalištima, a čime se doprinosi uspješnoj realizaciji zimske turističke sezone u Crnoj Gori.

Shodno ovom Planu, sa poreskom inspekcijom izvršen je pojačan inspekcijki nadzor u opštinama Žabljak, Kolašin, Nikšić i Plav.

Ostale sktivnosti

Projekat IPA 2009

U izvještajnoj godini nastavljen je rad na realizaciji projekta IPA 2009 „Harmonizacija i implementacija zakonske regulative iz nadzorne oblasti Inspekcije rada i zaštite na radu sa EU acquis“.

U okviru komponente 1 Projekta nastavljene su aktivnosti na polju zajedničkog inspekciskog nadzora inspektora rada za oblast zaštite na radu sa kolegama iz Slovenije, pri čemu su inspektori pokazali visok nivo kompetencije. Takođe, utvrđen je plan rada, raspoloživost kapaciteta i aktivnosti koji treba preduzeti, a preduzet je i početni korak za kreiranje veb-sajta Inspekcije rada. Na osnovu obrazaca koji se koriste u Sloveniji urađeni su obrasci prijave povrede na radu, kratkog izvještaja o povredi na radu, kao i kontrolne liste koje su date inspektorima zaštite na radu na korišćenje. Urađen je prijedlog Strategije Inspekcije rada za zaštitu i zdravlje na radu za period 2013-2020.

U okviru komponente 2 urađena je analiza postojeće regulative iz oblasti zaštite na radu, utvrđeni su prioriteti u transponovanju EU acquis-a u pravni sistem Crne Gore i urađene su radne verzije Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i podzakonskih akata: Pravilnik o upotrebi sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu trudnica, porodilja i dojilja, Pravilnik o znacima za zaštitu i zdravlje na radu i Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radnom mjestu.

Kao dio planirane aktivnosti, pod pokroviteljstvom EU, a u organizaciji Ministarstva rada i socijalnog staranja, Uprave za inspekcijske poslove – Odsjeka za inspekciju rada i Privredne komore Crne Gore, dana 3. oktobra 2012. godine održan je seminar sa temom "Zaštita na radu – očekivanja EU" sa preko 60 učesnika: inspektora rada za oblast zaštite na radu, inspektora rada, stručnih lica za poslove zaštite na radu u ovlaštenim organizacijama za poslove zaštite na radu i preduzećima u Crnoj Gori, menadžera, sudskih vještaka za oblast zaštite na radu i predstavnika socijalnih partnera u Crnoj Gori. Predmet seminara je bio upoznavanje inspektora rada za oblast zaštite na radu i drugih zainteresovanih subjekata sa regulativom EU u oblasti zaštite na radu, postupcima inspekciskog nadzora i analizom postojećih akata o procjeni rizika u Crnoj Gori, a predavači su bili eksperti iz Slovenije koji su twinning partner u realizaciji navedenog projekta.

U sklopu realizacije komponente 3, koja se odnosi na procjenu rizika na radnim mjestima, tim eksperata iz Slovenije je zajedno sa inspektorima zaštite na radu iz Crne

Gore, na licu mjesta analizirao procjenu rizika na konkretnim radnim mjestima kod preduzeća u Crnoj Gori.

Izvršena je obuka na izradi akta o procjeni rizika u pogledu izloženosti zaposlenih riziku od dejstva buke i vibracija, kao i draft samog akta o procjeni rizika za konkretna radna mjesta kod poslodavca u proizvodnji aluminijske bravarije.

Vlada Crne Gore je 21. juna 2012. godine donijela zaključak kojim zadužuje Upravu za inspeksijske poslove da u što kraćem roku, planira povećanje broja inspektora rada za oblast zaštite na radu, posebno za područje opština Bar i Ulcinj, u skladu sa preporukom iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije. Shodno navedenom, u predlogu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave, predviđena su mjesta za tri inspektora rada za oblast zaštite na radu.

1.5. Odsjek za inspekciju turizma

Uvodne napomene

Aktivnosti ove inspekcije su utemeljene na propisanim nadležnostima, godišnjem Akcionom planu rada, Nacionalnom programu zaštite potrošača, strateškim dokumentima Ministarstva održivog razvoja i turizma i planiranim aktivnostima Uprave za inspeksijske poslove.

Tokom ljetnje turističke sezone aktivnosti inspekcije su pojačane i usmjerene na: nadzor kupališta, privremenih ugostiteljskih objekata, zatim posrednika u pružanju usluga smještaja tj. „dilera soba”, privatnog smještaja, usluga raftinga i drugih vidova pružanja turističkih usluga.

Zimsku turističku sezonu prate aktivnosti nadzora skijališta i privatnog smještaja u zimskim turističkim centrima. Zimsku sezonu 2011/2012. karakteriše i nadzor ugostiteljskih objekata u dijelu poštovanja Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, gdje je Turistička inspekcija dala veliki doprinos da zakon zaživi, kao i zaštititi života i zdravlja korisnika ugostiteljskih usluga.

Rad Turističke inspekcije u izvještajnoj godini obilježio je prelazak na elektronsku obradu inspeksijskog nadzora i uvođenje informacionog sistema TURIS-a, koji je doprinio efikasnijem radu inspektora na terenu, kao bržem i preglednijem izvještavanju rezultata rada.

Organizacija

Ukupan broj zaposlenih na kraju izvještajne godine je 23, od čega 21 inspektor uključujući i glavnog inspektora, jedan samostalni savjetnik i jedan namještenik. Svi inspektori imaju visoku školsku spremu: ekonomski fakultet (4), pravni (9), prirodno-matematički (3), turistički (2), tehnološki (1) i antropološki (1). Inspektori obavljaju nadzor u sjedištu poslovanja, a u toku ljetnje ili zimske turističke sezone isti se angažuju u drugoj opštini, u zavisnosti od plana radnih aktivnosti i potreba na terenu.

Turistička inspekcija obavlja nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore. Najveći broj inspektora se nalazi u Podgorici, gdje je i sjedište inspekcije, a u gradovima u kojima nema domicilnih inspektora nadzor obavlja rotacijom inspektora.

Kancelarije	Broj Inspektora
Ulcinj	2
Bar	1
Budva	2
Kotor	1
Tivat	1
Herceg Novi	1
Podgorica (Cetinje i Danilovgrad)	9
Bijelo Polje (Kolašin i Mojkovac)	1
Berane (Rožaje, Plav i Andrijevica)	1
Nikšić (Šavnik i Plužine)	-
Žabljak i Pljevlja	1
UKUPNO:	21

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Turistička inspekcija vrši kontrolu sprovođenja zakona i drugih propisa iz oblasti turizma i ugostiteljstva, i to:

- Zakona o turizmu,
- Zakona o skijalištima,
- Zakona o raftingu,
- Zakona o turističkim organizacijama,
- Zakona o autorskom i srodnim pravima,
- Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda,
- Zakona o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine,
- Zakona o boravišnoj taksi,
- Zakona o zabrani diskriminacije,

- Zakona o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača i više od 20 pravilnika donijetih na osnovu Zakona o turizmu.

U nadzoru nad primjenom propisa, Turistička inspekcija postupuje u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i utvrđene nepravilnosti

Turizam je grana koja kod nas, još uvijek, ima sezonski karakter, pa s tog stanovišta možemo posmatrati i aktivnosti Turističke inspekcije. Naime, u vrijeme zimske i ljetnje turističke sezone aktivnosti ove inspekcije su pojačane, odnosno u ovim periodima imamo najveći broj izvršenih inspekcijskih pregleda.

U ljetnjoj turističkoj sezoni izvršeno je ukupno 3.190 inspekcijskih pregleda, što čini 40% ukupnog broja kontrola na godišnjem nivou. To je period kada ima i najviše prijava gostiju, utvrđenih nepravilnosti i preduzetih mjera. Inspekcijski pregledi se rade u redovnim nadzorima, po nalogu i po osnovu primljenih pritužbi.

U izvještajnoj godini ostvareni su sledeći rezultati:

- Ukupan broj pregleda	7.915;
- Broj utvrđenih nepravilnosti	5.367;
- Broj ukazivanja	2.540;
- Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	299;
- Broj rješenja o zabrani	430;
- Zapečaćeni objekti.....	218;
- Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	334;
- Krivične prijave	4;
- Broj izdatih prekršajnih naloga.....	1.151;
- Ukupan iznos izdatih prekršajnih naloga	200.510€.

Izvještaj za period januar – maj 2012. godine

- Ukupan broj kontrola	2.128;
- Broj utvrđenih nepravilnosti	1.450;
- Broj ukazivanja	673;
- Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	94;
- Broj rješenja o zabrani	75;
- Zapečaćeni objekti.....	70;
- Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	119;
- Broj izdatih prekršajnih naloga.....	262;
- Ukupan iznos mandatnih kazni.....	57.550€.

Izvještaj za period jun – decembar 2012. godine

- Ukupan broj kontrola	5.787;
- Broj utvrđenih nepravilnosti	3.917;
- Broj ukazivanja	1.867;
- Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	205;
- Broj rješenja o zabrani	355;
- Zapečaćeni objekti	148;
- Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	215;
- Krivične prijave	4;
- Broj izdatih prekršajnih naloga.....	751;
- Ukupan iznos mandatnih kazni.....	154.620€.

Od ukupno 7.915 pregleda, redovnih je bilo 3.953, kontrolnih 1950, po nalogu glavnog inspektora 1.125, po osnovu prijave datih Call centru⁹ 652 i neposredno datih inspekciji 235.

Utvrđene nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva se odnose na: otpočinjanje rada bez odobrenja nadležnog organa, neevidentiranje i neažurno vođenje knjiga domaćih i stranih gostiju, neisticanje propisane kategorije objekta, neizdavanje fiskalnih računa, neosiguranje gostiju, konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru i dr.

Kada je u pitanju turistička djelatnost, utvrđene nepravilnosti se odnose na: pružanje turističkih usluga bez odgovarajućeg odobrenja za rad (turističke agencije, kupališta, rafting, skijališta, iznajmljivanje skutera, plovni objekti), nezaključivanje ugovora s putnicima, propuste u organizaciji kupališta, nepropisno postavljanje reklamnih panoa, propuste u organizaciji skijališta i dr.

Preduzete mjere

U cilju preventivnog djelovanja inspektori su mjerom ukazivanja kojih je bilo 2.540, subjektima nadzora nalagali otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku. Po istom osnovu izdato je 299 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Represivne mjere su preduzimane kod subjekata koji su svoju djelatnost otpočeli bez odobrenja nadležnog organa, pa su inspektori izdali 430 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i zapečatili 218 objekata. Pošto nelegalan rad kupališta, plažnih barova i tzv. „ditera soba“ ne podrazumijeva mjeru pečačenja, inspektori su izdavali samo rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i prekršajno ih kažnjavali..

⁹Call centar je organizovan od strane NTO i u funkciji je svih gostiju.

Podnijete su i 4 krivične prijave protiv subjekta koji su povrijedili službeni pečat. U 36 slučajeva je primijenjena mjera oduzimanja robe, i to 20 reklamnih panoa, dok je u 16 slučajeva oduzeto (uništeno) piće sa isteklim rokom trajanja.

Prekršajni nalozi i naplata

Turistička inspekcija je u izvještajnoj godini izdala 1.151 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 200.510€.

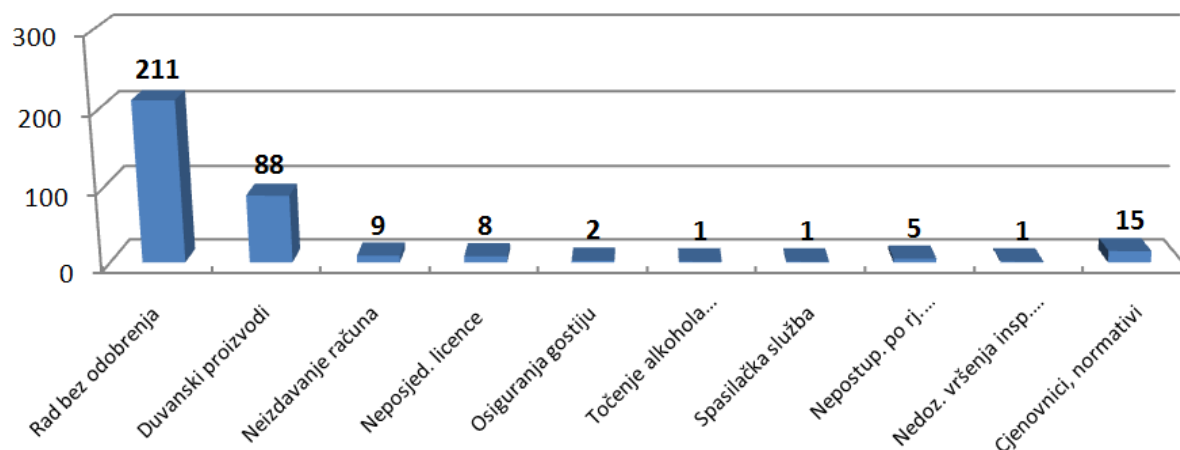
Nalozi se odnose na: 163 pravna lica (36.100€), 648 odgovorna lica u pravnom licu (95.850€), 57 preduzetnika (30.650€) i 283 fizička lica (37.910€). Od ukupnog iznosa izdatih prekršajnih naloga (200.510€) naplaćeno je 114.860€, što predstavlja 57%.

Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka

Tokom izvještajne godine podnijeta su 334 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Isti su se odnosili na sljedeće:

Struktura zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka

Grafikon 1.

Područni organi za prekršaje su po podnijetim zahtjevima, donijeli ukupno 141 rješenje sa sledećim mjerama: novčana kazna (82) u ukupnom iznosu 27.110€, opomena (19), obustavljen postupak (5), oslobađen okrivljeni (33), odbačen zahtjev (1) i ukor 1.

Rješenja kojima je izrečena opomena (19) i rješenja kojima se oslobađa okrivljeni (33) odnose se na konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru. Naime, 1. juna 2012. godine na snagu je stupio Zakon o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg interesa i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustčnih i akustičnih

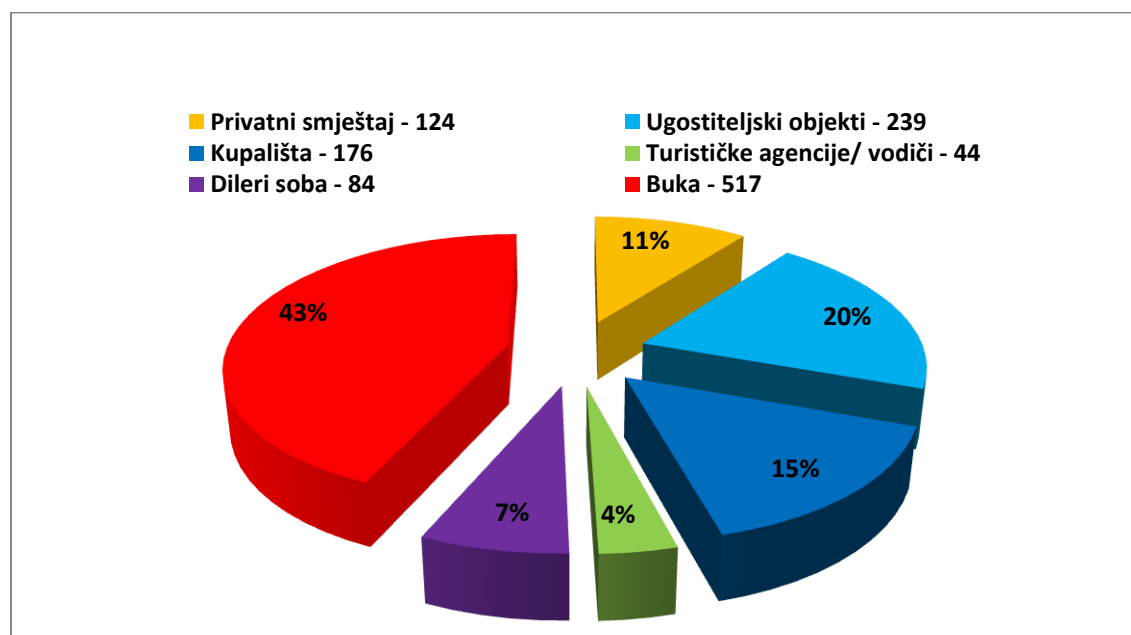
uređaja („Sl. list CG“ br.28/12), koji na drugačiji način tretira upotrebu duvanskih proizvoda u odnosu na Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, koji je do tada bio na snazi. Turistička inspekcija je na ova rješenja uložila žalbe Vijeću za prekršaje.

Pritužbe gostiju

Prioritet u radu ove inspekcije su bile pritužbe gostiju, dobijene preko Call centra (dežurni turistički telefon 1300) ili neposrednom prijavom. Ukupan broj primljenih žalbi za 2012. godinu je 1.189, od čega je preko Call centra primljeno 1.158¹⁰, a neposredno 31 pritužba. Inspektori su reagovali u roku od 24 sata, utvrđivali stvarno činjenično stanje i preduzimali odgovarajuće mjere i radnje u skladu sa zakonom. Od ukupnog broja pristiglih pritužbi, 3 su proslijeđene drugom organu, a 15 je bilo neosnovano.

Pritužbe korisnika usluga

Grafikon 2.

Najveći broj pritužbi gostiju odnosi se na buku koja dopire iz ugostiteljskih objekata (43%), što govori o razmjerama ovog problema i potrebi njegovog rješavanja. Turistička inspekcija nije imala zakonskog osnova da ovaj problem suzbije, ali donošenjem novih zakonskih propisa koji se tiču ugradnje, baždarenja i kontrole limitatora buke, tu nadležnost će imati Turistička inspekcija i Komunalna policija.

¹⁰Call centar je zabilježio 1.925 pritužbi od čega je 647 u nadležnosti Turističke inspekcije ili 33,61% u odnosu na ukupan broj pristiglih žalbi

U turističkoj literaturi je poznato da jedan nezadovoljan gost obavijesti najmanje deset osoba, što znači da smo izgubili jedanaest potencijalnih gostiju. Glas o nezadovoljstvu uslugama se dalje širi pa se broj izgubljenih potencijalnih gostiju umnožava. Turistička inspekcija je svjesna navedenog, pa je svojim aktivnostima pokušala da utiče na podizanje kvaliteta usluge, a samim tim i na zadovoljstvo gosta.

Oblasti nadzora

Kupališta

Turistička inspekcija je u toku ljetnje sezone obišla oko 400 kupališta na primorju, izdala 56 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 8.400€ i podnijela 40 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Najveći broj utvrđenih nepravilnosti se odnosio na sledeće:

- neposjedovanje odobrenja za rad kupališta, zbog čega su donešena 42 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti,
- neoslobađanje polovine plaže od plažnog mobilijara, što je najčešće prijavljivana od strane gostiju,
- neizdavanje fiskalnih računa za usluge iznajmljivanja plažnog mobilijara,
- nepostojanje dovoljnog broja spasilaca na plaži.

Iako se veliki dio pritužbi gostiju odnosio na kupališta, zapažanja na terenu su optimistična. Naime, organizacija kupališta je u izvještajnoj godini bila na većem nivou u odnosu na sve prethodne godine, o čemu govori i podatak da je 90% zakupaca pribavilo odobrenje za rad.

Ugostiteljski objekti

U izvještajnoj godini izdata su 296 rješenja o zabrani rada i zapečaćeno je 213 ugostiteljskih objekata. Podnijete su 4 krivične prijave zbog povrede službenog pečata. Treba naglasiti da nije postojala mogućnost pečaćenja otvorenih šankova, ugostiteljskih punktova i pultova, kao ni pečaćenja objekata koje subjekti koriste za stanovanje. Veliki nedostatak u radu predstavljalo je i nepostojanje izvršne službe koja bi oduzimala i skladištila predmete i sredstva koja su u funkciji nelegalnog rada.

Ostale nepravilnosti kod ugostiteljskih objekata su: neposjedovanje ili neisticanje kategorije objekta, reklamiranje suprotno postojećoj vrsti i kategoriji objekta, neizdavanje fiskalnih računa gostima za izvršene usluge, neposjedovanje cjenovnika za goste, neposjedovanje knjige žalbi i dr.

Evidencija gostiju i njihovo osiguranje - Posebna pažnja je poklonjena kontroli evidencije gostiju i ostvarenih noćenja kod ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge

smještaja (hotela, hostela, gostionica). Nadzorom je utvrđeno da su hotelijeri najuredniji subjekti koje kontroliše ova inspekcija. Mali broj je onih koji ne dostavljaju ažurno MONSTAT-u podatke o turističkom prometu ili ne vode uredno knjige gostiju. Najveći broj subjekata posjeduje rješenje za rad i vode knjige gostiju. Nadzorom su obuhvaćeni i kampovi kao smještajne jedinice, pri čemu su tri zapečaćena.

U vezi sa obavezom osiguranja gostiju koji borave u hotelima i drugim vrstama smještajnih objekata, utvrđeno je da jedan broj subjekata istu ne poštuje.

Točenje alkoholnih pića maloljetnicima -Točenje alkoholnih pića maloljetnicima je postala pojava, pa ova inspekcija preduzima represivne mjere, kao što su pečaćenje ugostiteljskih objekata i podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Nadzor je sproveden u saradnji sa Upravom policije i može se konstatovati da je ovaj problem u izvještajnoj godini manje izražen (zapečaćeno 5 objekata) nego u 2011.godini (zapečaćeno 11 objekata).

Duvanski proizvodi - Turistička inspekcija je u zimskom periodu 2011-2012. vršila nadzor u dijelu poštovanja Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda kod objekata koji se bave turističko-ugostiteljskom djelatnošću. Aktivnosti su bile usmjerene na kažnjavanje ugostitelja koji dozvoljavaju konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru i gostiju tj. fizičkih lica koja ne poštuju odredbe navedenog zakona.

Do juna 2012. Godine, kada je prestala nadležnost Turističke inspekcije u ovoj oblasti nadzora izdata su 132 prekršajna naloga na iznos od 36.250 € I podnijeto 78 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Usluge animir programa - Shodno novoj zakonskoj odredbi, u izvještajnoj godini je po prvi put vršena kontrola ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge animir programa. Utvrđeno je da su navedeni objekti prekoračili djelatnost, tj. posjedovali su odobrenje za rad kao kafe barovi, a ne kao noćni klubovi, zbog čega im je zabranjeno pružanja ove vrste usluga.

“Dileri soba” i privatni smještaj

Problem tzv. “dilerova soba” egzistira već duži vremenski period i stvara ružnu sliku turističke ponude kako pojedinih opština, tako i Crne Gore u cjelini kao turističke destinacije.

Jedino je Skupština Opštine Budva, shodno propisanoj obavezi, donijela Odluku o načinu i uslovima posredovanja pri izdavanju soba i drugih kapaciteta turistima. Međutim, samo tri turističke agencije su angažovale svoje dilere na propisanim

lokacijama. Turistička inspekcija je, zajedno sa Upravom policije, evidentirala ukupno 84 dilera. Pošto su ovu djelatnost obavljala i nerezidentna lica koja se nelegalno bave ovom djelatnošću, a ista nemaju prijavu boravka ili nijesu u mogućnosti da plate novčanu kaznu, tri lica su dobila otkaz boravka u trajanju od godinu dana, a jednom licu je novčana kazna preinačena u kaznu zatvora u trajanju od šest dana.

Problem prijavljivanja gostiju je posebno izražen kod privatnog smještaja. To sobom povlači netačnu statističku evidenciju o broju posjetilaca, kao i neplaćanje boravišne takse. Uočeno je da veliki problem u naplati boravišne takse predstavlja neusklađenost Zakona o boravišnoj taksi sa novim Zakonom o prekršajima.

Efekti rada Turističke inspekcije i drugih nadležnih organa ogledaju se u većoj naplati boravišne takse, većem broju izdatih odobrenja za pružanje usluga smještaja, povećanju broja registrovanih jedinica u privatnom smještaju te iznosa naplaćenog poreza na imovinu.

Turističke agencije

Kada je u pitanju djelatnost turističkih agencija, nadzor se vršio kako kod organizatora putovanja, tako i kod turističkih agencija posrednika. Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na: neposjedovanje rješenja za rad za poslovnice agencija, nezaključivanje ugovora s putnicima, nepoštovanje utvrđenog programa putovanja, neposjedovanje ugovora sa prevoznicima, nedozvoljeno isticanje reklamnih panoa, postavljanje punktova za prodaju izletničkih karata i sl.

U izvještajnoj godini je jedan broj fizičkih lica pokušao da organizuje izletničke programe za Dubrovnik, Mostar, Sarajevo i Ohrid, putem *on line* bukinga, „krijući se“ iza raznih studentskih organizacija, pa su inspektori u saradnji sa Inspekcijom za drumski saobraćaj, zaustavljali autobuse na polazišnim mjestima i preduzimali mjere u skladu sa zakonom.

Usluge raftinga

Nadzor subjekata koji pružaju usluge raftinga i splavarenja rađen je na mjestu otpočinjanja pružanja usluga raftinga: Šćepan polju - lokacija Brštanovica i Đurđevića Tari – lokacija Splavište. Donošenje Zakona o raftingu je omogućilo veću zaštitu korisnika ovih usluga za razliku od prošle godine kada nije postojala zakonska regulativa za ovaj vid turističke ponude. Domicilni subjekti koji pružaju usluge raftinga su, uglavnom, uskladili svoje poslovanje sa zakonom. Utvrđeno je da postoji veliki broj subjekata koji dolaze iz Bosne i svoju djelatnost otpočinju sa teritorije Crne Gore, a da za to nemaju odobrenje nadležnog organa. Veliku poteškoću u radu i naplati novčanih

sankcija predstavljao je nedostatak naplatnog mjesta na ovim lokacijama, jer su strani državljani u obavezi da odmah plate kaznu.

Skijališta

Nadzor skijališta podrazumijeva kontrolu ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za uređenje, održavanje i opremanje skijališta, kontrolu pružanja usluga na skijalištu, kontrolu obilježavanja i postavljanja signalizacije, zatim korišćenja sredstava prevoza, bezbjednosti i reda na skijalištu, kontrolu podučavanja sportovima na snijegu i dr. Ova vrsta nadzora se radila početkom i krajem godine tj. u periodu zimske turističke sezone. Početak zimske sezone 2012-2013 obilježio je legalan rad svih skijališta, što upućuje na zaključak da su subjekti spremno dočekali goste i svoje poslovanje uskladili sa zakonom.

Ostale aktivnosti

Saradnja

U izvještajnom period Turistička inspekcija je svoje aktivnosti ostvarivala u saradnji sa Upravom policije, Komunalnom policijom, Inspekcijom za drumski saobraća , Plovnom jedinicom MUP-a i Lučkom kapetanijom, Lokalnom finansijskom inspekcijom te Crnogorskim turističkim udruženjem.

Informacioni sistem TURIS

Turistička inspekcija, od januara 2012. godine, inspekcijski nadzor obavlja pomoću informacionog sistema TURIS-a. Nakon tri nedjelje ECDL obuke i dvije nedjelje obuke za sistem TURIS, inspektori su osposobljeni za elektronsku obradu podataka na terenu. Projekat pod nazivom „Poboljšani tržišni nadzor nad turističkim preduzećima“ vođen je od strane lokalne kancelarije GIZ-a, a finansiran od strane Vlade Njemačke.

Uvođenjem ovog sistema došlo je do značajnih promjena u načinu vršenja nadzora. Prazne obrasce u papiru, ručno popunjene olovkom, zamijenio je prenosni računar sa istim, ali elektronskim obrascima koji se popunjavaju ukucavanjem preko tastature i izborom opcija kroz grafički interfejs aplikacije. Inspektor je u mogućnosti da brzo uradi zapisnik i rješenja, a nakon toga odštampa kopiju na prenosnom štampaču na licu mjesta. Ovim se povećala efikasnost u radu i smanjio obim administrativnih poslova koje je inspektor obavljao u kancelariji. Informacioni sistem TURIS omogućava i bolji uvid u stanje na području turističko-ugostiteljske ponude.

Zaključne napomene

Sudeći po broju zatvorenih objekata evidentno je da se najveći dio „sive zone“ nalazi u ugostiteljstvu i privatnom smještaju.

S druge strane, hotelijeri i zakupci kupališta su u velikoj mjeri uskladili svoje poslovanje sa propisima, što je od značaja za imidž Crne Gore kao elitne destinacije.

Treba naglasiti da u pojedinim oblastima nadzora nedostatnost propisa predstavlja prepreku za efikasniji nadzor Turističke inspekcije.

1.6. Odsjek za elektroenergetsku inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Elektroenergetske inspekcije (u daljem tekstu: EEI), program rada Ministarstva ekonomije, planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, strateški dokumenti Vlade Crne Gore (Strategija razvoja energetike), kao i zaključci Vlade koji su bili usmjereni na obezbjeđenje uslova za ostvarenje Energetskog bilansa u Crnoj Gori za 2012. godinu, te sigurnu, pouzdanu i kvalitetnu isporuku električne energije potrošačima po najpovoljnijim uslovima, bili su osnova na kojoj je EEI zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

Inspekcijski nadzor je vršen neposrednim uvidom kod ustanova, pravnih lica, državnih i drugih organa i organizacija, privrednih društava i drugih oblika vršenja privredne djelatnosti, kao i fizičkih lica i drugih subjekata, u pogledu sprovođenja zakona, drugih propisa i preduzimanje upravnih i drugih mjera da se elektroenergetska djelatnost i korišćenje električne energije usklade sa propisima.

Polazeći od navedenih prioriteta i stanja u elektroenergetskom sektoru, utvrđenog u nadzoru u prethodnoj godini, EEI je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora, realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti, u skladu sa raspoloživim resursima i uz postupno preuzimanje savremenih metoda i pravila rada.

Pored samog inspekcijskog nadzora, EEI je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, EEI je bila angažovana i na poslovima koji se odnose na tržišni nadzor, u dijelu svoje nadležnosti, kao i harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva sa evropskim.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Broj zaposlenih u izvještajnoj godini je 2 inspektora, i to: glavni inspektor i jedan inspektor. Inspektori su sa visokom školskom spremom, diplomirani inženjeri elektrotehnike, smjer energetski. Elektroenergetska inspekcija sprovodi nadzor u oblasti elektroenergetike na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Zakoni i podzakonski akti nad čijom primjenom nadzor sprovodi EEI, su:

- Zakon o energetici,
- Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata,
- Zakon o zaštiti na radu,
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti,

kao i u nad velikim brojem podzakonskih akata.

U nadzoru nad primjenom ovih propisa, EEI postupa u skladu sa procesnim zakonima:

Inspeksijski nadzor

U toku izvještajnog perioda vršena je kontrola rada energetskih subjekata u oblasti održavanja elektroenergetskih objekata, eksploatacije, realizacije investicione izgradnje, odnosno rekonstrukcije objekata u elektroenergetskom sektoru. Takođe je značajna aktivnost inspekcije usmjerena na kontrolu rada elektroenergetskih objekata i postrojenja KAP, Željezare i Željeznice Crne Gore.

Na osnovu inspeksijskih nadzora, sprovedenih u izvještajnoj godini može se konstatovati da je funkcionisanje elektroenergetskog sistema Crne Gore značajno otežano zbog niza nagomilanih problema. Ovo prije svega zbog nedovoljnog nivoa investicija u nove objekte, a zatim izostanka usklađenog razvoja infrastrukturnih objekata i ukupnog razvoja, odnosno izgradnje u okviru urbanističkih planova, strateških razvojnih pravaca, usvajanja i primjena savremenih metoda u upravljanju i vođenju pogona, kao i usvajanja novih kvalitetnih rješenja za obezbjeđivanje isporuke velikih snaga gradskim jezgrima.

Ukupan broj inspeksijskih pregleda u izvještajnoj godini je 233, od čega 37 planiranih, a 196 po zahtjevima.

Osnovne karakteristike elektroenergetskog sistema Crne Gore su:

- visok deficit električne energije i mala iskorišćenost potencijala, odnosno sopstvenih resursa,

- ograničeni kapaciteti u prenosnim objektima za isporuku električne energije za cijelu primorsku regiju, odnosno nemogućnost obezbjeđenje kriterijuma sigurnosti n-1 u gotovo svim distributivnim područjima,
- veliki problemi sa objektima koji su izgrađeni mimo planova ("divlja gradnja"), njihovo priključenje na elektroenergetske objekte i iznalaženje cjelishodnih tehničkih, ekonomskih i sa zakonom usklađenih rješenja na teritoriji cijele Crne Gore, a posebno u velikim gradovima i turističkim mjestima,
- nepoštovanje propisa u vezi sa prelaskom na režim rada 35 kV i 10 kV mreže sa "uzemljenim zvjezdištem" i kao posljedica toga havarijska stanja i dugi prekid i isporuci električne energije za veliki broj potrošača,
- problemi gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i na taj način smanjenje pogonske spremnosti i sigurnosti objekata, odnosno ugrožavanje ljudi i imovine,
- veoma veliki broj „tuđih“ elektroenergetskih objekata u sistemu bez riješenog statusa upravljanja, održavanja i pristupa takvim objektima u smislu optimalnog korišćenja instalisanih kapaciteta,
- nedovoljne investicije, posebno u distributivne objekte; potpuno odsustvo ili nekvalitetni remont i postrojenja i opreme; smanjen ili potpun izostanak ulaganja u preventivno održavanje; nekvalitetno saniranje havarijskih oštećenja na objektima; i dalje veoma visok nivo gubitka električne energije u distributivnoj mreži i druge okolnosti koje utiču na sigurnost i stabilnost sistema,
- pitanje pouzdanosti i kvaliteta isporuke električne energije nije ni normativno uređeno kako je Zakonom o energetici propisano, a kažnjavanje nekvalitetne isporuke samim tim se ne ostvaruje,
- nepoštovanje propisanih procedura za pribavljanje dozvola te izostanak postupka utvrđivanja zakonitosti rada i usklađenosti sa propisima u svim fazama izgradnje-projektovanja i građenja, i izdavanja upotrebne dozvole, koja predstavlja ovjeru zakonitosti rada, ali i uslov stavljanja objekta u funkciju,
- pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača" (KAP i Željezara), su nepouzdati i nesigurni, zbog amortizovanosti, nedovoljnog ulaganja u održavanje i tehnološki su stari,
- problemi kontrole usaglašenosti opreme sa normativima i standardima, kao i kontrole kvaliteta roba i usluga, posebno kvalitet isporučene električne energije, zbog nepostojanja ovlašćenih laboratorija i kontrolnih organizacija u Crnoj Gori, a istovremeno postoje "ovlašćena" pravna lica za obavljanje djelatnosti kontrola i izvođenje radova a da nijesu dokazala sposobnost, odnosno ispunjenost uslova, za tu djelatnost.

Preduzete mjere i rezultati mjera

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektori su u izvještajnoj godini donijeli 36 rješenja, 133 zapisnika, 147 drugih pismena, 43 naloga u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, odnosno usklađivanje postupaka i objekata sa propisima.

Od ukupno 36 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 21, kao i jedan broj rješenja iz prethodnog perioda čiji je rok izvršenja dospio. Da bi se stvorili realni uslovi za izvršenje rješenja rok se usklađuje sa objektivnim uslovima za izvođenje radova, odnosno postupanje subjekta nadzora. U tom smislu treba istaći da je u izvještajnom periodu vršena kontrola izvršenja rješenja i naloga za otklanjanje nepravilnosti iz prethodne godine (164 naloga) upravo zbog složenosti poslova koji su preduzimani.

Vođen je postupak izvršenja u ostavljenim rokovima i kontrola izvršenja u skladu sa zakonom, kao i postupci po žalbama na rješenja. U toku godine je, (nakon što je Upravni sud poništio ranije doneseno rješenje glavnog inspektora, po tužbi stranke na drugostepeno rješenje Ministarstva), doneseno rješenje o uklanjanju objekta.

Što se tiče sigurnosti i pouzdanosti pogona u izvještajnom periodu, treba istaći da je pogon omogućio korektno izvršenje elektroenergetskog bilansa za 2012. godinu, da nije bilo velikih havarija i većih prekida u isporuci električne energije. Mjere koje su po nalogu EEI preduzimane od strane kontrolisanih subjekata u značajnom su doprinijele sigurnijem i pouzdanijem pogonu u izvještajnom periodu. Značajan napredak je ostvaren kod elektroenergetskih subjekata u postupanju po zakonu i propisanim procedurama za izgradnju novih elektroenergetskih objekata. Nakon inspekcijske kontrole, zabrane izvođenja radova i donošenja naloga za dosljedno sprovođenje zakona u izvještajnoj godini, nije građen nijedan elektroenergetski objekat bez građevinske dozvole.

Oblasti nadzora

Objekti nadzora elektroenergetske inspekcije su iz oblasti proizvodnje električne energije: HE "Piva", HE "Perućica", TE Pljevlja, male HE; objekti za prenos CGES-Crnogorski elektroprenosni sistem, Funkcionalna cjelina Distributions električne energije. U tim cjelinama objekti su: vodovi svih naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 10 kV i 0,4 kV, transformatorske stanice i rasklopna postrojenja svih nivoa transformacije, elektroenergetski objekti potrošača priključenih na svim naponskim nivoima elektroenergetskog sistema Crne Gore, što obuhvata KAP, Željezaru, Željeznicu, ostalu industriju, rudarstvo, turizam, usluge, domaćinstva i sve ostale koji koriste električnu energiju ili se bave elektroenergetskom djelatnošću.

Vrši se stalna kontrola primjene propisa pri održavanju i eksploataciji objekata, radi obezbjeđenja pune pogonske spremnosti i kvaliteta isporuke energije, kao i kontrola primjene propisa pri izgradnji novih i rekonstrukciji i revitalizaciji starih objekata.

Ostale aktivnosti

EEl je u izvještajnoj godini, učestvovala u tržišnm nadzoru, u izrdi dokumentacije koja je nužna u procesu sprovođenja reforme energetskog sektora, kao i u postupku harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa evropskim.

Takođe, značajno je učešće ove inspekcije u radu tehničkog komiteta ISME/TK E 006, Instituta za standardizaciju Crne Gore.

Zaključne napomene

Elektroenergetska inspekcija je, i pored određenih organizacionih i drugih poteškoća u izvještajnom periodu, sprovodila inspekcijski nadzor na planiranom nivou i obezbijedila da subjekti nadzora, u mjeri raspoloživih resursa, svoje postupanje usklade sa propisima.

Kada je u pitanju pravni okvir u kome EEl sprovodi inspekcijski nadzor, potrebno je ukazati na neusaglašenost nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, te potrebu njegove dalje harmonizacije, kao nužne pretpostavke za efikasniji nadzor u ovoj oblasti.

1.7. Odsjek za termoenergetsku inspekciju

Uvodne napomene

Aktivnosti Termoenergetske inspekcije (u daljem tekstu: TEI) u 2012.godini zasnivale su se na godišnjem programu rada inspekcije i dinamičkom planu, programu rada Ministarstva ekonomije, planiranim aktivnostima Uprave za inspekcijske poslove, Nacionalnom programu Vlade Crne Gore za integraciju Crne Gore u EU za period 2008-2012.godine, kao i na osnovu praćenja bezbjednosti i pouzdanosti rada termoenergetskih, termotehničkih, gasnih i procesnih postrojenja opreme i instalacija.

Inspekcijski nadzor je vršen neposrednim uvidom kod ustanova, pravnih lica, državnih i drugih organa i organizacija, privrednih društava i drugih oblika vršenja privredne djelatnosti, kao i kod fizičkih lica i drugih subjekata, u pogledu sprovođenja zakona i drugih propisa i preduzimanja upravnih i drugih mjera sa ciljem usklađivanja termoenergetske djelatnosti sa propisima.

Polazeći od navedenih programa, prioriteta i stanja u termoenergetskom sektoru, utvrđenog u nadzoru u prethodnoj godini, TEI je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora, realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti, u skladu sa raspoloživim resursima i uz postupno preuzimanje savremenih metoda i pravila rada.

Organizacija, nadležnost i zakonodavni okvir

Broj zaposlenih u izvještajnom periodu je 1 izvršilac- glavni termoenergetski inspektor (dipl. inženjer mašinstva - smjer termoenergetika).

Termoenergetska inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblast energetskog mašinstva: termoenergetike, termotehnike, gasne i procesne tehnike.

Subjekti nadzora TEI su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije, i to:

- u objektima za proizvodnju električne energije: HE "Piva", HE "Perućica", TE „Pljevlja“ i male hidroelektrane, kao i transformatorske stanice i rasklopna postrojenja, naponskih nivoa 400 kV, 220 kV i 110 kV - Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES)
- u objektima industrijske proizvodnje i prerade: KAP, Željezara, Pivara, kombinati,...i dr.
- u objektima ugostiteljstva i turizam: hoteli, moteli, restorani,
- u rekreativnim i sportskim objektima,
- u objektima za prehrambenu proizvodnju i prehrambene usluge,
- u objektima industrijskih hladnjača
- u školskim i zdravstvenim objektima i drugim ustanovama,
- u stambenim i drugim objektima,
- u objektima za distribuciju i skladištenja svih vrsta naftnih derivata, kao i
- u svim drugim objektima koji imaju postrojenja, opremu i instalacije iz nadležnosti termoenergetske inspekcije.

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi TEI, su:

- Zakon o energetici,
- Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata,
- Zakon o zaštiti na radu,
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti,
- Zakon o standardizaciji,
- Zakon o cjevovodnom transportu gasovitih i tečnih ugljovodonika,

- Zakon o eksplozivnim materijama,
- Zakon zapaljivim tečnostima i gasovima,

Za primjenu zakona doneseno je 39 pravilnika nad kojima nadzor vrši TEI.

U nadzoru nad primjenom propisa, TEI postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu TEI je vršila redovnu kontrolu termoenergetskih subjekata u dijelu investicione izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije, eksploatacije i održavanja termoenergetskih objekata, postrojenja i instalacija, pratila probni pogon nakon izvedenih remonta, rekonstrukcija i revitalizacija, učestvovala u radu komisija za tehničke prijeme radova izvedenih u okviru investicione izgradnje, rekonstrukcije i revitalizacije u HE Perućica, TE Pljevlja, i pripremi za rekonstrukciju HE Piva. Takođe, značajna aktivnost inspekcije bila je usmjerena na kontrolu rada termoenergetskih objekata i postrojenja KAP-a i Željezare-Nikšić.

Što se tiče sigurnosti i pouzdanosti pogona u izvještajnom periodu ističemo da nije bilo većih havarija i većih prekida u tehnološkim procesima, niti je bezbjednost postrojenja bila ugrožena. Mjere koje su preduzimane od strane kontrolisanih subjekata, po nalogima termoenergetske inspekcije, u značajnom su doprinijele sigurnijem i pouzdanijem pogonu. U izvještajnoj godini nije bilo izgradnje nijednog termoenergetskog objekta, postrojenja ili instalacije bez odgovarajuće građevinske dokumentacije i dozvole.

Ukupan broj inspekcijskih pregleda u izvještajnoj godini je 189, od čega 27 planiranih, a 162 po zahtjevima.

Utvrđene nepravilnosti i preduzete mjere i rezultati mjera

Kod velikog broja objekata, pregledom projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukciji, remontu, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim pregledima, isitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i instalacija, utvrđene su nepravilnosti, koje otvaraju niz problema iz aspekta sigurnosti i pouzdanosti pogona.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u izvještajnoj godini donijeto je 13 rješenja, sačinjeno 108 zapisnika, 147 službenih zabilješki i izvještaja (tipski), 43 naloga za otklanjanje nepravilnosti, odnosno usklađivanje postupaka i objekata sa propisima.

Za Željezaru Nikšić je organizovan zajednički inspekcijski nadzor od strane nadležnih inspekcija i naloženo preduzimanje mjera za usklađivanje pogona sa zakonom i propisima.

Rješenja i nalozi za usklađivanje sa zakonom i projektima rekonstruisanih objekata u TE »Pljevlja« su donesena u zajedničkom nadzoru sa elektroenergetskom inspekcijom.

Takođe, donesena su rješenja, odnosno saglasnosti za pogon objekata koji su fazno rekonstruisani, kao za objekte i postrojenja TE »Pljevlja« - Pljevlja i objekte drugih investitora.

Za utvrđene nepravilnosti manjeg značaja, koje ne predstavljaju opasnost za ljude i imovinu, preduzimane su mjere ukazivanja, davanja mišljenja sa sugestijama za usklađivanje postupaka sa propisanim procedurama.

Od ukupno 13 rješenja donesenih u izvještajnom periodu, izvršeno 11, kao i 2 rješenja iz prethodnog perioda .

S obzirom na složenost aktivnosti nužnih za otklanjanje pojedinih nepravilnosti, utvrđivani su duži rokovi za njihovo otklanjanje. U tom smislu u izvještajnom periodu vršena je kontrola izvršenja rješenja i naloga za otklanjanje nepravilnosti iz prethodne godine.

Ostale aktivnosti

Pored redovnog inspekcijskog nadzora, u izvještajnom periodu, TEI je vršila i druge poslove i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji, i to izrada i usaglašavanje nacrta:

- Pravilnika o tehničkim i drugim zahtjevima za opremu i uređaje za pogon motornih vozila na tečni naftni ili prirodni gas,
- Pravilnika o tehničkim zahtjevima za opremu pod pritiskom, i
- Pravilnika o bezbjednosti liftova.

TEI je uzela je i učešće u radu komisije za polaganje ispita radne osposobljenosti radnika koji rade na poslovima rukovanja i održavanja termoenergetskih postrojenja, instalacija i opreme pod pritiskom. (Izvršena je provjera radne osposobljenosti, teoretska i praktična, kod 24 kandidata, koji rade na poslovima rukovanja i održavanja termoenergetskih postrojenja, instalacija i opreme i izdata odgovarajuća uvjerenja radne osposobljenosti), kao i u radu komisija za tehnički prijem izvedenih radova.

Zaključne napomene

Termoenergetska inspekcija je, i pored obima i složenosti poslova iz nadležnosti ove inspekcije, određenih organizacionih i drugih poteškoća, te činjenice da je poslove inspekcijskog nadzora obavljao samo jedan izvršilac u izvještajnom periodu, provodila inspekcijski nadzor na planiranom nivou i obezbijedila da subjekti nadzora svoja postupanja usklade sa zakonom i propisima.

Kada je u pitanju pravni okvir u kome TEI sprovodi inspekcijski nadzor, neophodno je nastaviti sa izradom nove tehničke regulative kojom bi se transponovale i implementirale EU Direktive, jer u ovoj oblasti Crna Gora zaostaje u odnosu na zemlje iz okruženja.

1.8. Odsjek za rudarsku, geološku i inspekciju za ugljovodonike

1.8.1. Rudarska inspekcija

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Rudarske inspekcije (u daljem tekstu: RI), program rada Ministarstva ekonomije i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je RI zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Nadležnosti RI vrši glavni rudarski inspektor (diplomirani inženjer rudarstva) na cijeloj teritoriji Crne Gore.

RI vrši nadzor kod koncesionara u dijelu izvođenja rudarskih radova na eksploataciji mineralnih sirovine, u skladu sa sljedećim zakonim:

- Zakon o rudarstvu ,
- Zakon o geološkim istraživanjima ,
- Zakon o učešću privatnog sektora u vršenju javnih usluga,
- Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata ,
- Zakon o životnoj sredini,
- Zakon o zaštiti na radu,
- Zakon o eksplozivnim materijama,

Pored navedenih zakona, RI sprovodi nadzor i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona uključujući i tehničke normative i standarde.

U nadzoru nad primjenom propisa, RI postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Zakonom o rudarstvu uređuju se uslovi i način eksploatacije rudnog bogatstva, rudarska mjerenja i rudarski planovi, stručna sprema radnika koji rukovode tehničkim poslovima pri eksploataciji, mjere zaštite na radu i mjere zaštite životne sredine pri izvođenju rudarskih radova kao i druga pitanja od značaja za eksploataciju mineralnih sirovina.

U nadzoru nad primjenom propisa, RI postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski pregledi i mjere

U izvještajnoj godini RI je izvršila 81 inspekcijski pregled, od čega u periodu januar – maj 27 (sačinjen 21 zapisnik i 6 službenih zabilješki), a u periodu jun – decembar 54 inspekcijska pregleda (sačinjeno 32 zapisnik i 22 službene zabilješke).

Inspekcijskim pregledima je obuhvaćena kontrola rada koncesionara koji su sa Vladom Crne Gore potpisali ugovore o pravu na eksploataciju pojedinih nemetaličnih i metaličnih mineralnih sirovina.

U periodu januar – maj vršen je nadzor koji se odnosi na pregled i održavanje rudarskih objekata i postrojenja, kao i na bezbjednost kretanja zaposlenih i nazaposlenih lica na eksploatacionim poljima, a 1 pregled se odnosio na povredu na radu koja se desila u procesu eksploatacije.

U periodu jun - decembar, vršen je pregleda kod koncesionara i to: 47 inspekcijskih pregleda vezanih za pregled i održavanje rudarskih objekata i postrojenja, bezbjednost kretanja zaposlenih i nazaposlenih lica na eksploatacionim poljima, kao i kontrolu magacina eksploziva i praćenje mjera protivpožarne zaštite kod koncesionara, 1 inspekcijski pregled (uviđaj) se odnosio na povredu na radu koja se desila u procesu proizvodnje, 2 inspekcijska pregleda kod koncesionara su izvršena po zahtjevu ODT-a, 3 inspekcijska pregleda vezana za potrebe Ministarstva ekonomije tj. prikupljanje podataka u vezi ležišta bentonitskih glina, 1 inspekcijski pregled u vezi smrtnog slučaja (najvjerovatnije ubistva) koji se desio u blizini povrinskog kopa Potrlica u Pljevljima.

Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda u 3 slučaja su utvrđene veće nepravilnosti kod subjekata nadzora (privrednih društava koja su izvodila eksploataciju), te je tokom ovog perioda donešeno 3 rješenja, kojima je dat nalog i rok koncesionaru u kojem je potrebno otkloniti nepravilnosti.

Manje nepravilnosti u radu su konstatovane zapisnicima, uz istovremeno ukazivanje na njihovo otklanjanje.

Ostale aktivnosti

Rudarska inspekcija je, u saradnji sa savjetnicima za rudarstvo u Ministarstvu ekonomije vršila koordinaciju rada komisija za tehničku kontrolu rudarskih projekata, učestvovala u radu komisija za provjeru ispunjenosti uslova za dodjelu licenci za izvođenje rudarskih radova, učestvovala na par okruglih stolova po pitanju ekologije u rudarstvu i td.

1.8.2. Geološka inspekcija

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Geološke inspekcije (u daljem tekstu: GI), program rada Ministarstva ekonomije i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je GI zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Nadležnosti GI vrši glavni geološki inspektor (dipl. Inženjer geologije) na cijeloj teritoriji Crne Gore.

GI vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o geološkim istraživanjima ("Sl. list RCG", br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i "Sl. list CG", br. 28/11 i 42/11) i propisa donesenih na osnovu njega, propisa o tehničkim normativima i standardima, o zaštiti na radu i zaštiti od požara pri izvođenju istražnih radova.

Zakona o geološkim istraživanjima uređuju se uslovi i način izvođenja: geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje objekata, detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, kao i detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina.

U nadzoru nad primjenom propisa, RI postupa u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski pregledi

U izvještajnoj godini GI je ukupno izvršio 109 inspekcijskih pregleda, od čega u periodu januar – maj 40 a u periodu jun – decembar 69 inspekcijskih pregleda.

Inspekcijskim pregledima je obuhvaćena kontrola rada JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, koji izvodi geološka istraživanja od interesa za Crnu Goru. U izvještajnom periodu je ukupno obavljen 31 inspekcijski pregled, i to: 10 inspekcijskih pregleda realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su realizovani po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2011. Godinu, 1 detaljan (kompletan) pregled realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2011. godinu) i 20 inspekcijskih pregleda realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2012. Godinu).

U periodu januar - maj, ukupno je obavljeno 12 inspekcijskih pregleda predmetnih geoloških istraživanja, i to: 10 inspekcijskih pregleda realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2011. godinu), 1 detaljan (kompletan) pregled realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2011. godinu) i 1 inspekcijski pregled realizacije radova po projektu osnovnih geoloških istraživanja (koji se realizuje po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2012. godinu).

U periodu jun – decembar ukupno je obavljeno 19 inspekcijskih pregleda realizacije radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja (koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2012. godinu).

U izvještajnom periodu je izvršeno 67 inspekcijskih pregleda detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje objekata, od čega u periodu januar – maj 26, a u periodu jun - decembar 41 inspekcijski pregled.

U izvještajnom periodu su, takođe, vršeni inspekcijski pregledi kod koncesionara koji su sa Vladom Crne Gore zaključili ugovore o pravu na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, i to ukupno 11 inspekcijskih pregleda, u periodu januar – maj 2, a u periodu jun - decembar 9 inspekcijskih pregleda.

O svim izvršenim inspekcijskim pregledima su sačinjeni zapisnici i isti su potpisani od strane predstavnika subjekta nadzora (privrednog društva koje izvodi istraživanja) i na iste nije bilo nijedne primjedbe.

Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda nijesu utvrđene veće nepravilnosti kod subjekata nadzora (privrednih društava koja su izvodila istraživanja), a manje nepravilnosti u radu su konstatovane u zapisnicima, uz istovremeno ukazivanje na njihovo otklanjanje.

U jednom slučaju grubog kršenja zakona (izvođenje detaljnih geoloških istraživanja za potrebe izgradnje dva objekta bez prethodno pribavljenih odobrenja i bez prijavljivanja istih geološkoj inspekciji), Ministarstvo ekonomije je, na predlog GI, jednom privrednom društvu oduzelo licencu za obavljanje geoloških istraživanja.

Ostale aktivnosti inspektora

Geološka inspekcija je, u saradnji sa savjetnicima za geološka istraživanja i rudarstvo u Ministarstvu ekonomije, pripremala: Program geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2012. godinu, odobrenja za istraživanje, saglasnosti na elaborate o izvršenim geološkim istraživanjima, licence za geološka istraživanja, tendersku dokumentaciju za davanje koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina i drugu dokumentaciju koja je vezana za obavljanje inspekcijskih poslova.

1.9. Odsjek za inspekciju za igre na sreću

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Inspekcije za igre na sreću, program rada Uprave za igre na sreću i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Nadležnosti ove inspekcije u izvještajnom periodu vršilo je pet inspektora uključujući i glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom – diplomirani pravnici.

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću i Zakona o poreskoj administraciji u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione naknade, kao i podzakonskih akata za primjenu ovih zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupala u skladu sa procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i mjere

U izvještajnoj godini, izvršeno je ukupno 127 pregleda, od čega u periodu januar – maj 34, a u periodu jun – decembar 93 inspekcijskih pregleda.

Utvrđeno je ukupno 64 nepravilnosti, koje se uglavnom odnose na rad bez odobrenja. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, preduzete su upravne mjere i radnje, i to 64 ukazivanja i 64 rješenja. Izrečeno je i 59 mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti pečačenjem objekata. Naplaćeno je i 4. 821,93€ po osnovu manje obračunatog varijabilnog dijela koncesione naknade.

Podnijeto je 52 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 12 krivičnih prijava. Nadležni organi su riješili 32 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka, kojom prilikom su izrečene novčane kazne u iznosu od 45. 180,00€.

Ostale aktivnosti zaključne napomene

U izvještajnoj godini inspektori su učešćem u raznim obukama, imali mogućnost upoznavanja sa savremenim kretanjima na području igara na sreću i tehnološkim napretkom u ovoj oblasti.

S obzirom na ubrzani razvoj industrije igara na sreću, neophodno je i u narednom periodu nastaviti sa obukama inspektora u cilju pripreme za što kvalitetnije i efikasnije vršenje nadzora. Pored navedenog, treba istaći da nedostatnosti pravnog okvira koji reguliše ovu oblast predstavljaju limitirajući faktor u vršenju nadzora.

1.10. Odsjek za inspekciju za javne nabavke

Uvodne napomene

Ustanovljene nadležnosti, program rada i operativni planovi Inspekcije za javne nabavke, program rada Uprave za javne nabavke i planirane aktivnosti Uprave za inspekcije poslove predstavljali su osnove na kojima je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Inspekcijski nadzor u javnim nabavkama prvi put je ustanovljen Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o javnim nabavkama („Sl list CG“, br. 42/11), koji je u primjeni je od 1. januara 2012. godine, a inspekcija je otpočela sa radom 1.marta 2012.godine, kada je postavljen glavni inspektor.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Nadležnosti ove inspekcije u izvještajnom periodu vršio je glavni inspektor (dipl. ekonomista), na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Zakonom o javnim nabavkama („Sl list RCG“, br. 46/06 i „Sl list CG“, br. 42/11) definisan je inspekcijiski nadzor u ovoj oblasti, koji se odnosi na pravilnost sprovođenja postupka javnih nabavki vrijednosti od 3.000,00€ do 500.000,00€.

U cilju adekvatne primjene zakona donesena su podzakonska akta, prije svega Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki, Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencija o kršenju antikorupcijskih pravila i Pravilnika o evidenciji postupaka javnih nabavki, nad kojima nadzor, takođe, vrši ova inspekcija.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupa u skladu sa procesnim zakonima.

U izvještajnom periodu, inspekcijiski nadzor je vršen kod obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama, prije svega državnih organa, javnih službi, jedinica lokalnih samouprava, privrednih društva i pravnih lica, koja vrše poslove od javnog interesa, privrednih društva i pravnih lica koja se finansiraju sa više od 50% iz sredstava budžeta Crne Gore.

Inspekcijiski nadzor, utvrđene nepravilnosti, preuzete mjere i rezultat mjera

U izvještajnom periodu Inspekcija za javne nabavke izvršila je ukupno 109 inspekcijiskih pregleda.

Subjekti nadzora kod kojih je obavljen inspekcijiski nadzor:

– državni organi	2
– javne ustanove, agencije.....	52
– preduzeća i pravna lica koja vrše poslove od javnog interesa.....	31
– javne službe i budžetske jedinice lokalne samouprave.....	24

Predmet inspekcijiskih pregleda:

- pravilnost sprovedenih postupaka javnih nabavki -12 pregleda (2 nepravilnosti),
- blagovremeno dostavljanje i objavljivanje odluka u postupcima javnih nabavki, ugovora o javnim nabavkama - 18 (11 nepravilnosti),

- blagovremeno i pravilno sačinjavanje i dostavljanje izvjestaja i planova o javnim nabavkama nadležnom organu - 54 (48 nepravilnosti),
- pravilno sačinjavanje i vođenje evidencija o javnim nabavkama -17 (10 neprav.),
- ispunjenost uslova za vršenje poslova službenika za javne nabavke - 8 (3 nepr.).

Najveći dio inspekcijiskih pregleda odnosi se na redovne (97), a po inicijativama i zahtjevima stranaka bilo je 11 pregleda.

U navedenim inspekcijiskim pregledim utvrđeno je ukupno 74 nepravilnosti, a u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je djelovao mjerama ukazivanja, a u slučajevima kada su konstatovane nepravilnosti otklanjene u toku pregleda, sačinjavao je službenu zabilješku.

U izvještajnom periodu, inspektor je izdao 11 prekršajnih nalog, na ukupan iznos od 13.250,00€, od čega je naplaceno 7 u ukupnom iznosu od 8.750,00€, što je 66.30%.

Postupanje po inicijativama

Od ukupno 11 primljenih inicijativa/zahtjeva, jednu inicijativu podnijela grupa građana, a 10 zainteresovana pravni lica-ponuđači.

U inspekcijiskom pregledu po zahtjevu građana nijesu utvrđene nepravilnosti, kao ni u 7 slučajeva iniciranih od strane ponuđača. U 2 slučaja zahtjevi za postupanje po prijavi su odbačena zaključkom (nenadležnost), zbog čega su podnosioci zahtjeva podnijeli tužbu Upravnom sudu.

Obustavljena su 2 postupka inspekcijiskog pregleda, zbog podnijetih tužbi Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki, u skladu sa zakonom.

Ostale aktivnosti i zaključne napomene

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnom periodu ostvarivala saradnju, prije svega, sa Upravom za javne nabavke, Državnom komisijom za kontrolu postupaka javnih nabavki, Upravom za kadrove i Upravom za antikorupcijsku inicijativu.

Ova inspekcija nastoji i da ojača saradnju sa nevladinim sektorom posebno onim nevladinim organizacijama koje pokazuju interes za procese i aktivnosti u sistemu javnih nabavki.

Imajući u vidu da se u ukupnom ekonomskom sistemu, javnim nabavkama pridaje sve veći značaj, neophodno je povećanje broja inspektora za ovu oblast, kao i tehničko opremanje inspekcije.

2. Sektor za zaštitu i bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma

2.1. Odsjek za zdravstveno-sanitarnu inspekciju

Ukupan broj zaposlenih inspektora u ovom odsjeku je 38, i to: glavni inspektor, 34 sanitarna i 3 zdravstvena inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom raznih profila zanimanja, a pojedini i sa specijalizacijama iz raznih oblasti.

Zdravstvena inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti zdravstvene zaštite, kao i nadzor nad sprovođenjem propisanih mjera zdravstvene zaštite. Sanitarna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti sanitarnog nadzora.

Planiranje i organizaciju rada u Odsjeku za zdravstveno-sanitarnu inspekciju vrši glavni inspektor. U tome mu pomaže jedan sanitarni inspektor koji obavlja i administrativne poslove. Administrativno tehničke poslove obavlja jedan izvršilac-namještenik.

2.1.1. Zdravstvena inspekcija

Organizacija

U zdravstvenoj inspekciji zaposlena su tri zdravstvena inspektora (doktori stomatologije). Povremeno su, po ovlašćenju, nadzor u ovoj oblasti vršila i četiri sanitarna inspektora zdravstvene struke.

Kancelarije	Broj inspektora
Podgorica - Glavni zdravstveno-sanitarni inspektor	1
Podgorica	1
Bar	1
Herceg Novi	1
Ukupno	3

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi zdravstvena inspekcija, su:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti,
- Zakon o lijekovima,
- Zakon o medicinskim sredstvima,

- Zakon o pravima pacijenata,
- Zakon o zbirkama podataka u oblasti,
- Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći,
- Zakon o obezbjeđivanju krvi,
- Zakona o zaštiti genetičkih podataka,
- Zakon o zdravstvenom osiguranju,
- Zakon o sprječavanju zloupotrebe droga,
- Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci,
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti,
- Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda,
- Zakon o zaštiti potrošača,
- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda,

kao i ostali zakoni (npr. o privrednim društvima, o standardizaciji, o akreditaciji i dr.), koji se uzimaju u obzir prilikom nadzora na pojedinim područjima.

Pored zakona, nadzor se sprovodi i nad velikim brojem podzakonskih akata koji su doneseni za primjenu zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, zdravstvena inspekcija, pored Zakon o zdravstvenoj inspekciji („Sl. list CG, broj 79/08, 40/11), postupa i po drugim procesnim zakonima.

Inspeksijski nadzor i mjere

U izvještajnoj godini izvršena su 764 inspeksijska pregleda, od čega 483 po službenoj dužnosti, 213 po nalogu i inicijativama i 68 kontrolnih pregleda.

Utvrđeno je 118 nepravilnosti.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektori su prema subjektima nadzora preduzimali mjere ukazivanja u 40 slučajeva, a donijeli su i 48 rješenja, i to:

- o otklanjanju nepravilnosti..... 8
- zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti u objektima.....20
- zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenom radniku.....1
- o privremenoj zabrani ili povlačenju lijekova iz prometa.....16
- o vraćanju lijekova u promet nakon privremene zabrane2
- o zabrani prometa medicinskih sredstava.....1

Zabrana obavljanja zdravstvene djelatnosti privatnim zdravstvenim ustanovama izrečena je zbog neposjedovanja odgovarajućeg stručnog kadra za rad zdravstvenih ustanova – apoteka, kao i zbog neposjedovanja rješenja o utvrđivanju uslova u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti koje izdaje Ministarstvo zdravlja.

Zabranjen je promet medicinskog sredstva – kosmodiska u količini od 30 komada (zato što objekt u kojem je vršen promet nije pribavio rješenje nadležnog organa).

Ostale nepravilnosti odnosile su se na način vođenja i korišćenja medicinske dokumentacije i evidencija i na način i uslove propisivanja i izdavanja lijekova.

Po preporuci Agencije za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS), kao i po obavještenjima da se u prometu nalaze lijekovi bez dokumentacije (dozvole o uvozu lijekova koje izdaje nadležni organ), zdravstveni inspektori su zbog sumnje u kvalitet, privremeno zabranili promet četiri lijeka.

Na osnovu reklamacije potrošača, dva medicinska sredstva su vraćena distributeru, a zbog nedostatka prateće dokumentacije van prometa stavljeno je 30 komada medicinskih sredstava. Svih 48 rješenja je izvršeno, kao i pet rješenja iz prethodnih (ukupno 51).

U izvještajnom periodu, inspektori su izdali 38 prekršajnih naloga, na ukupan iznos od 9.650,00€. Svi prekršajni nalozi su naplaćeni.

Podneseno je 25 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, od kojih je riješeno 11, kao i dva iz prethodne godine.

U izvještajnom periodu prioritarno je postupano po inicijativama pacijenata i potrošača (38) i sve su riješene u izvještajnom periodu.

Edukacija inspektora

Inspektori su u izvještajnoj godini učestvovali na sledećim obukama - seminarima u zemlji i inostranstvu, i to:

- Obuka o krizama i incidentima u području hrane,
- Obuka o sledljivosti hrane (u okviru projekta IPA 2008 „Razvoj službi za bezbjednost hrane u Crnoj Gori“).

Takođe, organizovane su i sljedeće radionice:

- „Kvalitet i bezbjednost u zdravstvenom sistemu“,
- TBT barijerama,
- “Primjena HACCP principa”,
- "Procjena rizika neprehrambenih proizvoda široke potrošnje", kao i seminari o Imunoprofilaksi I o međunarodnom zdravstvenom pravilniku.

U izvještajnom periodu održane su ekspertske misije u organizaciji TAIEXA i to:

- Ekspertska misija sa ciljem upoznavanja inspekcije i drugih zainteresovanih institucija sa EU legislativom za medicinska sredstva,
- Seminar “Bezbjednost neprehrambenih proizvoda i RAPEX procedure”,
- Seminar “Identifikacija opasnosti i procjena rizika u konditorskoj industriji”,
- Ekspertska misija za pripremu Vodiča za implementaciju pojedinih odredbi Uredbe EC br. 852/2004 o higijeni hrane.

Učešće na međunarodnim skupovima:

- “Obuka o najboljim praksama i povećanom nivou službenih kontrola hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje” u Valensiji – Španija,
- “Primjena i analize nanotehnologije u hrani i materijalima koji dolaze u kontakt s hranom” u organizaciji Evropske agencije za sigurnost hrane (EFSA) u Parmi, Italija,
- sastanku CEFTE koji se odnosio na mape ces lanca u agrobiznisu, u Sarajevu;
- Antimikrobna rezistencija sa težistem na bezbjednost hrane, u Draču – Albanija,
- Studijska posjeta fabrici hrane „Podravka” Koprivnica,
- Sastanak Kodeks alimentarius u Latumiu (Gruziji),
- Studijska posjeta Malti na temu Bezbjednost igračaka i kozmetičkih proizvoda,
- Studijska posjeta “Dobra apotekarska praksa”, Velika Britanija,

Ostale aktivnosti

Zdravstveni inspektori su učestvovali i u:

- davanju mišljenja, odgovora i tumačenja drugim državnim organima u vezi sa nadležnostima Odsjeka za zdravstveno-sanitarnu inspekciju,
- pružanju informacija medija,
- ostvarivanju saradnje sa drugim državnim organima koja prije svega podrazumijeva razmjenu podataka između pojedinih organa, usaglašavanje

mjera na otklanjanju identifikovanih problema i kreiranje najefikasnijih postupaka za postizanje efekata kontrole (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekonomije, Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava i dr), kao i ostvarivanje saradnje sa organima lokalne uprave i drugim institucijama i organizacijama,

2.1.2. Sanitarna inspekcija

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

U sanitarnoj inspekciji zaposleno je 34 inspektora.

Sanitarna inspekcija vrši nadzor na teritorijalnom principu i inspektori su smješteni u 13 opština i to:

Kancelarije	Broj inspektora
Podgorica (Cetinje i Danilovgrad)	10
Nikšić (Plužine i Šavnik)	5
Pljevlja (Žabljak)	2
Berane	2
Plav	1
Rožaje	1
Bijelo Polje (Mojkovac i Kolašin)	4
Ulcinj	1
Bar	2
Budva	1
Tivat	2
Kotor	1
Herceg Novi	2
Ukupno	34

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi sanitarna inspekcija, su:

- Zakon o bezbjednosti hrane,
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe,

- Zakon o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe,
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti,
- Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda,
- Zakon o duvanu,
- Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci,
- Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda,
- Zakon o duvanu,
- Zakon o vodama,
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti,
- Zakon o zaštiti potrošača,
- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda,

kao i ostali zakoni (npr. o privrednim društvima, o standardizaciji, o akreditaciji i dr.), koji se uzimaju u obzir prilikom nadzora na pojedinim područjima.

Pored zakona, nadzor se sprovodi i nad velikim brojem podzakonskih akata koji su doneseni za primjenu zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, Sanitarna inspekcija, pored Zakon o sanitarnoj inspekciji postupa i po drugim procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu 19 sanitarnih inspektora su vršili nadzor u unutrašnjem prometu, 9 u spoljno-trgovinskom prometu, a 6 u oba.

Unutrašnji nadzor

(pregledi, utvrđene nepravilnosti, preduzete mjere, rezultati preduzetih mjera)

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 11.568 inspekcijskih pregleda, i to:

1. po djelatnostima:

– trgovina	3 315
– ugostiteljstvo	4 974
– zdravstvene ustanove.....	130
– socijalne i vaspitno obrazovne ustanove	201
– objekti javnog saobraćaja.....	3

– objekti za proizvodnju hrane.....	290
– objekti za promet lijekova	42
– objekti za vodosnabdijevanje.....	365
– zanatski objekti	1 284
– ostalo	964

2. po vrstama:

- po službenoj dužnosti	7 395
- vanredni/po nalogu, inicijativama i zahtjevu stranaka /.....	1 932
- kontrolni	2 241
- kontrolni pregledi za izvršenje rješenja i ukazivanja iz prošle godine	17
- kontrolni pregledi za izvršenje rješenja i ukazivanja iz tekuće godine	2 224

Utvrđeno je ukupno nepravilnosti 2.511, i to:

- u vezi bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe (POU ¹¹)	298
- u vezi bezbjednosti vode za piće	21
- u vezi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti	701
- u vezi upotrebe duvanskih proizvoda	53
- neposjedovanje dokumentacije, neposjedovanje rješenja za obavljanje djelatnosti izdatih od nadležnog organa i dr.	851

Donijeto je 1.157 rješenja, koja se odnose na:

- izdavanje sanitarnih saglasnosti	266
- odbijanje izdavanja sanitarne saglasnosti	1
- otklanjanje nepravilnosti(deklarisanje, higijenski minimum, skladištenje i sl.	93
- zabrana obavljanja djelatnosti u objektu	4
- nalažanje SPH ¹² da obezbijede i uspostave DHP ¹³ , GMP ¹⁴ praksu i HACCP ¹⁵ procedure u objektima za poslovanje sa hranom	44
- zabranu rada licima bez obaveznog zdravstvenog pregleda i kliconošama	79

¹¹ POU – Predmeti opšte upotrebe

¹² SPH – subjekti u poslovanju sa hranom

¹³ DPH – dobra higijenska praksa

¹⁴ GMP – dobra proizvođačka praksa

¹⁵ HACCP – analiza rizika i križne kontrolne tačke u proizvodnje hrane

- privremeno stavljanje van prometa hrane i POU	21
- naredbu za uništenje hrane i POU	36
- zabranu proizvodnje i prometa hrane	16
- zabranu upotrebe vode za piće	2
- obavezno vršenje analize vode za piće u školama	6
- dostavu dokumentacije nalažanje SPH da obezbijede i uspostave DHP, GMP praksu i HACCP procedure u objektima za poslovanje sa hranom	9
- odobravanje prenosa posmrtnih ostataka	280

U izvještajnoj godini donijeto je 6 zaključaka i izrečeno 1.857 ukazivanja. Uzeto je 1693 uzoraka hrane, 821 vode i 3.160 briseva. Zbog utvrđenih nepravilnosti donijeto je ukupno 610 rješenja kojih je samim donošenjem 36(uništenje) izvršeno. Donijeto je 447 rješenja, koja se odnose na izdavanje sanitarnih saglasnost (267) i odobravanje prenosa posmrtnih ostataka (280).

Izvršeno 553 rješenja: iz prethodne godine (2011) 17, iz izvještajne godine 536 (2012), a za kontrolu 38 Rješenja u narednom perioda. Podnijete su dvije žalbe na rješenja sanitarnog inspektora i riješene tako što je jedna odbijena, a druga usvojena i predmet je vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Izdato je 859 prekršajnih naloga u u kupnom iznosu od 145 015,00 €, od čega je naplaćeno 645, u iznosu od 101875,00€. Podnijet je 1 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Pojačan nadzor u toku turističke sezone

U skladu sa Planom aktivnosti za ljetnju turističku sezonu, od polovine juna do kraja avgusta mjeseca, sproveden je pojačani nadzor u primorskim opštinama. Zbog veoma visokih temperatura, velikog broja turista u sezoni, prenatrpanosti smještaja, nedostatka pitke vode u pojedinim mjestima, velikog broja objekata za promet hrane sezonskog karaktera, prioritet je bio u oblasti praćenja zaraznih bolesti, kliconošta, bezbjednosti hrane i vode za piće. Redovno je vršena kontrola zdravstvenih ustanova, a u saradnji sa nadležnim zdravstvenim službama sproveden je nadzor nad kolektivnim smještajnim objektima (kampovi, odmarališta, ljetovališta i sl.).

Pored domicilnih, u ovom nadzoru su bili angažovani i sanitarni inspektori iz drugih opština. Saradnja sa nadležnim lokalnim službama, drugim inspekcijama, JP „Morsko dobro“, Upravom policije i drugim nadležnim službama, bila je na zadovoljavajućem nivou.

Voda za piće

Kontinuirano je praćen kvalitet vode za piće, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje, uzimanjem uzoraka vode za hemijska i mikrobiološka ispitivanja, kao i višekratnim svakodnevnim mjerenjem rezidualnog hlora na točecim mjestima vodovodne mreže.

Sanitarnoj inspekciji ovlašćene laboratorije redovno dostavljaju analize uzoraka vode, koje obuhvataju osnovne i periodične preglede iz svih vodovoda na teritoriji Crne Gore.

Utvrđeno je da se voda redovno hloriše i da odgovara uslovima važećih propisa, osim u veoma malom broju slučajeva, što je po ukazivanjima inspektora otklonjeno.

I pored toga, sa sanitarnog aspekta postoji rizik po zdravlje u onim opštinama gdje postoje u ljetnjim mjesecima restrikcije vode za piće, što je slučaj sa pojedinim djelovima – naseljima u opštinama primorja.

Bezbjednost hrane

Sanitarni inspektori su u izvještajnom periodu konstatovali veći broj nepravilnosti u oblasti prometa i proizvodnje hrane, što je posebno bilo izraženo tokom turističke sezone u turističkim mjestima, te je pojačana kontrola i broj uzoraka lako kvarljive hrane, posebno hrane koja je značajna u prenošenju uzročnika alimentarnih toksiinfekcija i alimentarnih intoksikacija (sladoledi, kremovi, šlagovi, kolači).

Osim vršenja senzorskog pregleda i rokova upotrebe hrane, vršeno je i uzimanje uzoraka za mikrobiološko ispitivanje, kao i uzimanje briseva ruku, radnih površina, opreme i pribora radi utvrđivanja higijenskog stanja u objektima. Procenat neispravnih uzoraka u mikrobiološkom pogledu, kao i broj neispravnih briseva, varirao je u pojedinim opštinama i kretao se i do 38%.

Najveći broj nepravilnosti odnosio se na radno angažovanje u privremenim objektima lica bez izvršenih zdravstvenih pregleda. Uočeno je nehigijensko postupanje sa hranom u smislu nepravilnog izlaganja prodaji i neobezbjedivanja adekvatnih rashladnih uređaja i dr. uslova. U velikom broju slučajeva evidentirano je neposjedovanje dokumentacije neophodne za vršenje kontrole u objektima.

Zbog isteklog roka upotrebe, izmijenjenih senzorskih svojstava, neispravnih deklaracija i drugih neispravnosti, uništeno je ukupno 412 kg/l hrane, a stavljeno van prometa 502 kg/l hrane.

Tržišni nadzor

U skladu sa Programom tržišnog nadzora sanitarni inspektori su sprovodili nadzor, kojim su obuhvaćene obmanjujući proizvodi i igračke.

Izvršeno je 78 inspekcijskih pregleda u maloprodaji, kod distributera i uvoznika, i to putem provjere prateće dokumentacije, fizičkim pregledom proizvoda, kao i procjenom rizika za određene proizvode te uzimanjem uzoraka za laboratorijska ispitivanja.

Prilikom procjene rizika kod obmanjujućih proizvoda uzeta su u obzir Rapex obavještenja iz prethodnih godina u kojima su slični proizvodi već procijenjeni kao opasni npr. proizvodi koji predstavljaju opasnost od gušenja djece).

Subjektima nadzora gdje su zatečeni obmanjujući proizvodi (ukupno 291 komad) ukazano je da iste stave van prometa.

Prilikom nadzora nad igračkama, na osnovu procjene rizika, uzeto je 16 uzoraka na laboratorijsko ispitivanje, od čega je pet uzoraka bilo neispravno-nebezbedno (četiri sa prisustvom ftalata, a jedan zbog otpadanja dlačica sa proizvoda). Nebezbednih igračaka bilo je 202 komada, zbog čega su iste stavljene van prometa, sa nalogom za uništenje, po čemu su subjekti nadzora postupili.

O nebezbednim igračkama koje su nađene u prometu obaviještena je KT Tržišne inspekcije.

Inspekcijskih pregleda u reaktivnom nadzoru (po prijavama građana, Rapex obavještenjima, informacijam o opasnim proizvodima iz medija, obavještenjima drugih institucija) bilo je 938, a odnosilo se na igračke, kozmetičke proizvode, odjeću, obuće i ostalo (proizvodi sa hemijskim rizikom).

Zbog utvrđenih nepravilnosti, van prometa je stavljeno : 30 komada igračaka, 12 komada farbi i 21kg/l razne vrste kozmetike.

Spoljno-trgovinski promet

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriju Crne Gore, Sanitarna inspekcija na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, vrši sanitarni nadzor nad putnicima, njihovim stvarima i nad saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju. Pored toga sanitarni inspektori vrše sanitarni nadzor i nad uvozom hrane, predmeta opšte upotrebe i otrova.

U izvještajnom periodu kontrolisan je 921 brod (182 domaća i 739 stranih). Izdate su 24 svjedodžbe (potvrda) o oslobođenju od deratizacije i 921 dozvola za slobodan saobraćaj brodova. Na račun administrativne takse naplaćeno je 4.610€. Sanitarnim nadzorom obuhvaćeno je ukupno 345.787 putnika u međunarodnom saobraćaju, od kojih je 6.337 domaćih i 339.450 stranih.

U postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima, koji dolaze iz zemalja u kojima ima kolere i malarije stavljeno je pod zdravstveni nadzor 40 lica. Svim licima su uručena rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor na graničnim prelazima Kula i Božaj, a kontrolnim pregledima je utvrđeno da su sva rješenja izvršena tj. sva lica su se u određenom roku javila na pregled zdravstvenim ustanovama u mjestima boravka.

Po osnovu 323 podnijeta zahtjeva, izvršen je pregled otrova u količini od 2.179.284 kg, i odobren je uvoz, tranzit i promet.

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno 8.860 zahtjeva, na osnovu kojih je pregledano 54, 260.241 kg predmeta opšte upotrebe. Utzet je 461 uzorak radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti. Dostavljeni rezultati su pokazali da su tri ispitivana uzorka (igračke i posuđe) bila hemijski neispravna, a jedna pošiljka duvanskih proizvoda je neispravna zbog isteklog roka upotrebe.

Zabranjen je uvoz i promet 1 600 kg predmeta opšte upotrebe (1490 kg cigareta (istekao rok upotrebe), 80 kg posuđa (hemijaska neispravnost) i 30 kg igračaka (hemijaska neispravnost). Pošiljke su uništene u skladu sa propisima od strane nadležne komunalne službe.

U izvještajnom periodu podnijeto je 16 697 zahtjeva, na osnovu kojih je pregledano 341 441 129 kg hrane. Uzeto je 1.389 uzoraka za laboratorijska ispitivanja. Dostavljeni rezultati su pokazali da je osam ispitivanih uzoraka bilo neispravno, i to sedam hemijski i jedan mikrobiološki, pa je zabranjen uvoz ili promet. Takođe, zabranjena je i neispravna pošiljka sojinih proteina, analizirana je krajem prošle godine, tako da je ukupna količina hrane kojoj je zabranjen uvoz ili promet, bio od 21.551,5 kg. Pošiljke su vraćene isporučiocima ili uništene.

Prilikom pregleda brodova, hrane i predmeta opšte upotrebe, po osnovu administrativne takse naplaćeno je ukupno 915.725,00 €, a po osnovu naknade za zdravstveni pregled pošiljki naplaćeno je ukupno 153.506,05 €.

U sprovođenju propisanih nadležnosti, Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 1.187.078,51 €.

2.2. Odsjek za veterinarsku inspekciju

Uvodne napomene

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršilo je 20 veterinarskih inspektora, od kojih je svakodnevno 8 bilo angažovano na vršenju kontrola u međunarodnom (graničnom) prometu na 8 graničnih prelaza, dok su ostali su izvršavali poslove u unutrašnjoj kontroli.

Inspekcijske preglede mesa (linija klanja) u odobrenim objektima za klanje vršilo je, po ovlaštenju Veterinarske uprave, 16 ovlaštenih veterinara zaposlenih u veterinarskim ambulantama.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Veterinarski inspektori vrše nadzor nad sprovođenjem sljedećih zakona :

- Zakon o veterinarstvu,
- Zakon o bezbjednosti hrane,
- Zakon o identifikaciji i registraciji životinja,
- Zakon o dobrobiti životinja,
- Zakon o zaštiti potrošača, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donijetih na osnovu ovih ili ranije vazećih zakona (preko 200).

U nadzoru nad primjenom propisa, Veterinarska inspekcija postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 25.557, od čega 20.258 u spoljnotrgovinskom prometu i 5.319 unutrašnjih kontrola.

Unutrašnja kontrola

U unutrašnjem prometu izvršeno je ukupno **5.319** kontrola. Ukupno je utvrđeno **560** nepravilnosti.

Najčešće utvrđivane nepravilnosti odnosile su se na:

- neusklađenost opštih higijenskih infrastrukturnih zahtjeva u objektima (prostorije, oprema, snabdijevanje vodom, odvod otpadnih voda, obuka zaposlenih, lična higijena zaposlenih, transport hrane, zbrinjavanje nus proizvoda životinjskog porijekla),

- posebnih higijenskih zahtjeva (uspostavljanje i kontinuirano održavanje HACCP sistema i sistema sljedljivosti),
- pozitivni laboratorijski nalazi pri ispitivanju mikrobioloških, hemijskih i bioloških kriterijuma parametara kvaliteta, kao i
- nesprovođenje drugih obaveza subjekata u poslovanju s hranom, vlasnika životinja i pravnih lica u oblasti veterinarstva definisanim zakonima.

Zbog utvrđenih nepravilnosti preduzeto je 192 ukaza, 299 rješenja, 18 mjera zabrane obavljanje djelatnosti u objektima za proizvodnju i promet hrane zbog neispunjavanja opštih higijenskih zahtjeva, kao 61 novčana kazna kazni i 8 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Postupajući po prijavama MUP-a i RASSF-a dojavama, stavljeno je van prometa i uništeno: 183 kg svinjskog mesa, 331 kg ribe, 1300 kg sira, 138 kg proizvoda od mlijeka, 240 kg školjki, 500 kg kajmaka i 35.610 komada jaja, zbog neadekvatnog načina čuvanja, izmijenjenih organoleptičkih osobima, isteklog roka trajanja tenedostatka dokaza o porijeklu.

U 2012.godini uzeto je ukupno 1.979 uzoraka hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz proizvodnje, prometa i uvoza. Uzorkovanje je vršeno kroz redovni nadzor i u sklopu tri uspostavljena programa monitoringa.

U redovnom nadzoru, iz proizvodnje, prometa i uvoza – uzeto je 989 uzoraka proizvoda životinjskog porijekla, o čega su 942 ispravno (95.25 %), a 47 je neispravno (4.76%).

Uzorkovanje u okviru programa monitoringa:

- monitoring rezidua iz proizvodnje – 373 uzorka mesa, sirovog mlijeka, jaja i ribe radi utvrđivanja ostataka veterinarskih lijekova i nedozvoljenih štetnih materija,
- monitoring listerije (mikrobiološko ispitivanje na zoonozu uzrokovanu bakterijom *Listeria monocytogenes*) gotove hrane životinjskog porijekla (hrane spremne za konzumiranje – prerađevine od mesa, sirevi)

Ukupno je laboratorijski ispitano 344 uzorka proizvoda životinjskog porijekla i to:

- 263 uzoraka proizvoda od mesa (229 uzorka iz proizvodnje i 34 iz prometa);
- 69 uzoraka proizvoda od mlijeka;
- 12 briseva u površina i opreme.

Utvrđeno prisustvo *Listeria monocytogenes* u 6 uzoraka mesnih proizvoda kao i u jednom uzorku svježeg pilećeg mesa.

Monitoring salmonele (mikrobiološko ispitivanje na zoonozu Salmonelozu – bolest prenosivu hranom), u svrhu praćenja i blagovremenog otkrivanja eventualnog prisustva bakterije Salmonella spp. Ukupno je laboratorijski ispitano 273 uzoraka, i to:

- 61 uzoraka fecesa živine
- 63 uzorka kloakalnih briseva
- 21 uzorak hrane za životinje
- 126 uzoraka jaja (24 iz proizvodnje i 2 iz prometa).

Utvrđeno prisustvo Salmonella spp. u 4 ispitivana uzorka jaja.

U izvještajnom periodu ukupno je uzeto 229 briseva sa radnih površina, sa opreme i ruku zaposlenih, radi ocjene higijene tokom procesa proizvodnje i rukovanja hranom, od čega je 47 bilo neispravnih (20.53%)

Nadzor u spoljnotrgovinskom prometu

U 2012.godini, po zahtjevu stranke (uvoznika ili njegovog zastupnika), izvršeno je ukupno 20.258 inspekcijskih pregleda pošiljki životinja, hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje, od čega 18.501 pregleda pošiljki pri uvozu, 1.412 u tranzitu i 345 pošiljki pri izvozu.

Kod svih pošiljki pri uvozu vršen je pregled dokumentacije i fizički pregled, dok je 1.457 pošiljki podvrgnuto laboratorijskoj provjeri .

Zbog utvrđenih nepravilnosti koje su se odnosile na prateću dokumentaciju, transport, deklarisanje i dr. , nije odobren uvoz 43 pošiljke, a zbog mikrobiološke neispravnosti 8 pošiljki proizvoda od mesa i mlijeka je na osnovu laboratorijskih ispitivanja, ocijenjeno nebezbednim, pa je sa istima postupljeno na propisani način.

Po osnovu veterinarskih pregleda na graničnim prelazima naplaćeno je 623.616,61 €.

Zaključne napomene i preporuke

U izvještajnoj godini pojačanim aktivnostim Veterinarske inspekcije, u 60% većih objekata za klanje, preradu mesa i mlijeka, uspostavljen je HACCP sistem, a u ostalim objektima je otpočeo postupak uspostavljanja istog.

Zbog neusaglašenosti sa propisanim infrastrukturnim zahtjevima u većem broju objekata je neophodna rekonstrukcija i dogradnja što zahtijeva velika ulaganja. Radi efikasnijeg nadzora u ovoj oblasti i preduzimanja mjera za otklanjanje nepravilnosti, neophodno je što hitnije usvajanje predviđenih podzakonskih akata, kao i obezbjeđivanje IT opreme za primjenu TRACES sistema.

2.3. Odsjek za fitosanitarnu inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi fitosanitarne inspekcije (u daljem tekstu: FI), program rada Fitosanitarne uprave, planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, kao i zaključci Vlade koji su bili usmjereni na suzbijanju sive ekonomije, bili su osnova na kojoj je FI zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

Pored navedenog, predmet angažovanja FI bili su i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Nacionalni program za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju (NPI) i Izvještaj Evropske Komisije o napretku CG, u segmentima koji sadrže obaveze iz nadležnosti ove inspekcije.

Polazeći od navedenih prioriteta i stanja na tržištu utvrđenog u nadzoru u prethodnoj godini, FI je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora, realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti, u skladu sa raspoloživim resursima i uz postupno preuzimanje evropskih metoda i pravila rada.

Inspekcijski nadzor vršen je kod privrednih subjekata svih oblika organizovanja koji se bave djelatnostima prometa robe i usluga iz nadležnosti ove inspekcije.

Potreba intenziviranja inspekcijskog nadzora u određenim periodima (ljetnja sezona i dr. periodi povećanog obima prometa određenih vrsta roba), u određenim oblastima i područjima nadzora, na određenim regionima i dr., uslovila je pripremu i realizaciju posebnih planova nadzora. Dinamika aktivnosti po oblastima i rokovima definisana je mjesečnim planovima rada, nalogima i uputstvima za rad, zavisno od činjeničnog stanja i efekata nadzora iz prethodnog mjeseca, kao i od aktuelnih okolnosti u pojedinim segmentima nadzora.

Poseban korektivni faktor planiranim aktivnostima, bile su inicijative, prijave i zahtjevi potrošača, poslovnih subjekata i drugih lica, kao i informacije Fitosanitarne uprave, što je uticalo na dnevno planiranje aktivnosti.

Pored samog inspekcijskog nadzora, FI je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, FI je bila angažovana i na poslovima, koji se odnose na harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, kao i na njegovoj implementaciji.

Takođe, ova inspekcija je dala puni doprinos u radu Koordinacionog tijela za tržišni nadzor i Komisije za praćenje realizacije NPZP.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršilo je 17 fitosanitarnih inspektora (dipl. ing.poljoprivrede).

Poslovi fitosanitarne inspekcije se odnose na vršenje neposrednog inspekcijskog nadzora nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, zaštite biljnih sorti, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, GMO i bezbjednost hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje.

Fitosanitarna inspekcija u sklopu zdravstvene zaštite bilja obavlja fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom kojim se mogu prenijeti određeni štetni organizmi u međunarodnom prometu. Svojom preventivnom ulogom - otkrivanjem i sprječavanjem unošenja štetnih organizama kojih nema na području Crne Gore, kao i onih koji su ograničeno rasprostranjeni na pojedinom području, fitosanitarna inspekcija štiti domaću proizvodnju bilja. Osim toga, ova inspekcija fitosanitarnim pregledom bilja, biljnih proizvoda, obezbjeđuje nesmetano odvijanje međunarodnog prometa zdravstveno ispravnog bilja i biljnih proizvoda.

Djelokrug rada Fitosanitarne inspekcije je:

- fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom u prometu preko državne granice (unošenje, izvoz, reexport i tranzit u posebnim slučajevima),
- fitosanitarni pregled određenog bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom u unutrašnjosti zemlje (na mjestu proizvodnje, prerade, skladištenja i sl.),
- kontrola reprodukcijskog materijala poljoprivrednog bilja pri uvozu,
- kontrola reprodukcijskog materijala šumskog bilja pri uvozu,
- nadzor nad uvozom sredstava za zaštitu i ishranu bilja.

Uz navedeno, Fitosanitarna inspekcija izdaje izvozne i reeksportne fitosertifikate nakon obavljenog fitosanitarnog pregleda, uzima uzorke bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom za potrebe laboratorijskih analiza, naređuje fitosanitarne mjere (vraćanje, tretiranje, uništenje, uklanjanje zaraženog dijela pošiljke i dr.), obavlja inspekcijske poslove pri uvozu GMO bilja i proizvoda koji sadrže GMO. U posebnim slučajevima, Fitosanitarna inspekcija obavlja fitosanitarni pregled pošiljaka bilja kada agencije koje sarađuju u neposrednom nadzoru na kopnenoj i morskoj granici kao i u unutrašnjosti zemlje, otkriju neprijavljenu pošiljku bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom koje podliježu fitosanitarnom pregledu i o tome obavijeste Fitosanitarnu inspekciju.

FI sprovodi nadzor nad sljedećim zakonima:

- Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju,
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja,
- Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja,
- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja,
- Zakon o genetički modificiranim organizmima,
- Zakon o bezbjednosti hrane,
- Zakon o sadnom materijalu,
- Zakon o sredstvima za ishranu bilja,
- Zakon o zaštiti biljnih sorti,
- Zakon o ratifikaciji međunarodne konvencije o zaštiti bilja,
- Zakon o potvrđivanju međunarodnog ugovora o biljnim genetičkim resursima za hranu i poljoprivredu,
- Zakon o sprječavanju zloupotrebe droga,
- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda.

Kao i nad većim brojem podzakonskih akata donesenih za primjenu navedenih zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, FI postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski pregledi

Fitosanitarni pregled pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom obuhvata: provjeru dokumentacije koja prati pošiljku, provjeru identiteta pošiljke i provjeru zdravstvenog stanja kao i ispunjenost fitosanitarnih uslova.

U izvještajnoj godini FI imala je ukupno 21.317 inspekcijskih pregleda, od čega 20.841 u spoljnotgovinskom prometu, dok je 476 pregleda sprovedeno u unutrašnjem prometu.

Pregledi na **graničnim prelazima** na kojima se obavlja fitosanitarni nadzor:

Br.podnijetih zahtjeva za pregled robe	Broj donijetih rješenja			Br.pregleda u Provozu (Tranzit)	Broj fitosanitarnih sertifikata			Uzeto uzoraka
	Uvoz	Preupućenje	Zabrana uvoza		Ukupno	Izvoz	Reexp.	
20841	11655	1370	12	4152	3616	2966	650	575

Po osnovu fitosanitarnog pregleda na graničnim prelazima naplaćeno je 499.632,80€.

Iz tabele se može vidjeti da od ukupnog broja izvršenih pregleda pri uvozu samo 12 pošiljki bilo neispravno. Tom prilikom je uništeno 237.000 kg banana, 3.000 kg sirove kafe, 21.000 kg pirinča 3.000 kg ječma, 23,45 kg pečurki, a izvozniku je vraćeno 10.000 kg pšenice i 10.000 kg kukuruza.

Na **unutrašnjem tržištu** bilo je 294 redovnih inspekcijskih pregleda, 221 vanrednih i 19 kontrolnih.

Podnijeta su 33 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, izdato 9 prekršajnih naloga na iznos od 4.590€, a naplaćeno je 1.400 €.

Oduzeto je i stavljeno van prometa 1.351 kg sredstava za ishranu bilja, 1,9 kg i 1 litar sredstava za zaštitu bilja, 576 lit. supstrata, 588 kom raznog rasada, 51,2 kg sjemenskog materijala.

Programom monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog porijekla određuju se vršioци monitoringa, prioriteti uzimanja uzoraka hrane biljnog porijekla, broj uzoraka i analiza aktivnih materija radi praćenja nivoa rezidua pesticida. Program se sprovodi u cilju procjene ugroženosti zdravlja stanovništva, a u skladu sa propisanim nivoima rezidua pesticida utvrđenih Pravilnikom o količinama pesticida, metala i metaloida i drugih otrovnih supstancija, hemioterapeutika, anabolika i drugih supstancija koje se mogu nalaziti u namirnicama („Službeni list SRJ”, br. 5/92, 11/92 i 32/02) i Regulativom broj 396/2005 o maksimalnom nivou rezidua pesticida u ili na hrani ili hrani za životinje biljnog ili životinjskog porijekla.

U izvještajnoj godini, osim domaće proizvodnje, uzeto je i 235 uzoraka robe (svježe povrće, svježe voće, žitarice, brašno, maslinovo ulje itd.) iz : Albanije, Kosova, Makedonije, Turske, Kine, Vijetnama, Španije, Srbije, Italije, Holandije, Tajlanda, Argentine, Kanade, Hrvatske, BiH, Kirgistan, Brazila. Svi uzorci su bili ispravni.

Ostale aktivnosti

FI je član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor i po tom osnovu je jedan od nosilaca realizacije Nacionalnog programa tržišnog nadzora u dijelu proizvoda iz svoje nasljednosti (sredstav za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja).

Projekti EU

Fitosanitarna inspekcija je u protekloj godini, bila korisnik Twinning projekta u fitosanitarnoj oblasti 2012-2013. „Jačanje administrativnih kapaciteta Fitosanitarne uprave Crne Gore”, koji finansira EU.

Glavne komponente projekta su:

- Harmonizacija nacionalnog zakonskog okvira u fitosanitarnoj oblasti sa legislativom EU,
- Razvoj i usklađivanje operativnih procedura fitosanitarne inspekcije i drugih administrativnih i operativnih oblasti,
- Obuka inspektora, administrativnog i laboratorijskog osoblja koji će obavljati dužnosti u skladu sa regulativama EU,
- Razvoj efikasnog sistema informacija i podataka za unapređenje komunikacije između fitosanitarnih inspektora, administrativnog i laboratorijskog osoblja i ostalih relevantnih organizacija,
- Izrada unaprijeđenih procedura za kontrolu biljnih proizvoda,
- Uvođenje savremenih procedura koje obezbjeđuju kvalitet sjemena i sadnog materijala,
- Pregled postojećeg sistema koji definiše prava biljnih sorti,
- Obezbjeđivanje tehničkih i naučnih informacija.

Ostale obuka

U organizaciji Uprave za kadrove: "Inspekcijski nadzor" i „Primjena Zakona o prekršajima“,

- Kurs za provjere bezbjedonosnih kontrola na graničnim prelazima iz oblasti veterine i bezbjednosti hrane, Hamburg-Njemačka,
 - * OECD radionica o inspekciji kontrole voća i povrća - Podgorica,
 - * Kurs u organizaciji Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori o implementaciji EU direktive 2000/29-Zvanična kontrola fitosanitarne inspekcije na graničnom prelazu – Podgorica.

Zaključne napomene

U narednoj godini treba obezbijediti uslove za optimalno funkcionisanje FI, kroz nabavku nedostajuće opreme, pogotovo za granične prelaze na kojima se obavlja fitosanitarni pregled u skladu sa propisanim standardima.

Takođe, neophodno je i dalje ulaganje u tehničko i softversko unapređivanje inspekcije, kao i planiranje finansijskih sredstva za uzorkovanje i ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu.

Neophodno je nastaviti proces usklađivanja nacionalnog zakonodavstva iz fitosanitarne oblasti sa zakonodavstvom Evropske unije, kao i sa edukacijom inspektora.

2.4. Odsjek za poljoprivrednu inspekciju

Uvodne napomene

Nadležnosti Inspekcije za poljoprivredu vrši 7 inspektora (dipl. ing. agronomije i poljoprivrede).

Inspektori za poljoprivredu su stacionirani: 1 u Plavu, 2 u Nikšiću, 2 u Pljevljima, 1 u Baru i 1 u Podgorici.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Inspektori za poljoprivredu vrše nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu,
- Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju,
- Zakon o duvanu,
- Zakon o maslinarstvu,
- Zakon o alkoholnim pićima,
- Zakon o vinu,
- Zakon o stočarstvu,
- Zakon o organskoj poljoprivredi,
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu.

kao i ostali zakoni (Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o Nacionalnim parkovima), koji se uzimaju u obzir prilikom nadzora nad pojedinim područjima kontrole sprovođenja mera određenih Zakona.

Kao i nad manjim brojem podzakonskih akata donešenih za primjenu navedenih zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, inspekcija za poljoprivredu postupa po procesnim zakonima.

Pored sprovođenja nadzora nad primenom navedenih zakona, nadzor se sprovodi i nad upotrebom podsticajnih mjera predviđenim Agrobudžetom.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ukupno je izvršeno 1.734 inspekcijska pregleda, i to po:

- Zakonu o poljoprivrednom zemljištu24

– Zakonu o poljoprivredi i ruralnom razvoju	34
– Zakonu o maslinarstvu	178
– Zakonu o stočarstvu	297
– Zakonu o alkoholnim pićima	313
– Zakonu o vinu	399
– Zakonu o organskoj poljoprivredi	9
– Zakonu o slatkovodnom ribarstvu	174
– Agrobudžetskim merama	306

Doneseno je 31 rešenje o otklanjanju nepravilnosti, po kojima su subjekti nadzora postupili.

U toku ribolovnog zabrana na Skadarskom jezeru (period 15.marta - 1.jun) oduzeto je 473 kg ribe.

Oduzeto i uništeno je i 66 litara raznih vrsta rakija, kao i 340 kg hrane za stoku.

Od agrobudžetskih mjera, inspektori su kontrolisali upotrebu podsticajnih sredstava u poljoprivredi, od čega najviše:

- isplatu premija za proizvedene i otkupljene količine mlijeka (273 kontrole kod kooperanata registrovanih mljekara i sirara),
- upotrebu regresa u pčelarstvu (proizvodnja selekcionisanih matica),
- upotrebu premija i regresa u slatkovodnom ribarstvu (poribljavanje), kao i
- upotrebu premija u maslinarstvu (revitalizacija maslina).

Zaključne napomene

Identifikovani problemi u pravnom okviru koji uređuje ovu oblast su od uticaja na efikasan rada inspekcije, a samim tim i na stanje u ovoj oblasti. Naime, za sprovođenje jednog broja zakona nijesu doneseni predviđeni podzakonski akti, pa je neophodno da nadležno ministarstvo preduzme mjere na prevazilaženju ovih problema.

2.5. Odsjek za inspekciju morskog ribarstva

Nadležnosti Inspekcije za morsko ribarstvo vrše 3 inspektora, koji su smješteni u Baru, Kotoru i Herceg Novom.

Ova inspekcija, u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi, vrši nadzor morskog ribolova, odnosno ulova sakupljanja, zaštite i prometa riba i drugih morskih organizama na principima održivog razvoja morskog ribarstva u Crnoj Gori.

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 1.090 inspekcijskih pregleda, od čega 12 na kontrolu na otvorenom moru, dok su 1.078 kontrole izvršene na obali, odnosno kontrolisani su restorani i pijace.

Izdato je 11 prekršajnih naloga na 5.550 eura, od čega je naplaćen samo manji dio.

Imajući u vidu značaj marikulture, neophodno je hitno donošenje podzakonskih akata, koji bi regulisali brojne probleme u ovoj oblasti.

Zbog specifičnosti inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti, neophodno je obezijediti punu saradnju sa Upravom policije.

2.6. Odsjek za inspekciju šumarstva, lovstva i zaštite bilja

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi inspekcije za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u 2012. godini.

Pored navedenog, predmet angažovanja ove inspekcije bili su i Nacionalni Akcioni Plan za borbu protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu (NAP), međunarodne Deklaracije iz oblasti zaštite životne sredine te aktivnosti u skladu sa Izvještajima Evropske komisije o napretku Crne Gore na putu ka članstvu EU, u segmentima iz nadležnosti ove inspekcije.

Polazeći od navedenih prioriteta i stanja na terenu utvrđenog u nadzoru u prethodnoj godini, ova inspekcija je kroz proaktivni i reaktivni pristup u sprovođenju inspekcijskog nadzora, realizovala aktivnosti iz svoje nadležnosti, u skladu sa raspoloživim resursima.

Inspekcijski nadzor vršen je kod nadležnog organa državne uprave, privrednih subjekata svih oblika organizovanja koji se bave djelatnostima iz oblasti šumarstva i lovstva, kod vlasnika šuma i kod lica koja vrše promet drvnih proizvoda.

Pored samog inspekcijskog nadzora, inspekcija je realizovala i druge propisane obaveze, kao i aktivnosti od značaja za ispunjavanje obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. U tom smislu, šumarska inspekcija je bila angažovana i na poslovima koji se odnose na harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, kao i na njegovoj implementaciji.

Ova inspekcija je uzela učešće u izradi Nacionalne inventure šuma koja je rađena prvi put na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Organizacija

Nadležnosti ove inspekcije na cijeloj teritoriji Crne Gore vrši 11 inspektora, uključujući i glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom stručnom spremom, dipl.inž.šumarstva.

Šume i šumsko zemljište čine 70% teritorije Crne Gore, od čega je više od polovine u državnoj svojini, kojima gazduje Uprava za šume. Osim nadzora nad ovim šumama, koje su predmet koncesionih ugovora (preko 50 pravnih lica-koncesionara), Šumarska inspekcija vrši nadzor i nad šumama koje su u privatnoj svojini, kao i nad pet nacionalnih parkova (u dijelu šumarstva i lovstva), 4 lovišta posebne namjene, kojima gazduje Uprava za šume, te nad 31 lovištem, kojima gazduju lovačka društva/udruženja i tri javna preduzeća čiji su osnivači opštine.

Ova inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o šumama;
- Zakon o divljači i lovstvu;
- Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća;
- Zakon o nacionalnim parkovima.

Kao i nad velikim brojem podzakonskih akata koji su doneseni za primjenu zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, šumarska inspekcija postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski pregledi

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 787 inspekcijska pregleda, od čega 602 redovna, 133 kontrolna i 52 vanredna.

Izvršeni broj inspekcijskih pregleda u oblasti šumarstva je 643 i odnose se na: Upravu za šumu (290), korisnike šuma/koncesionare (191), vlasnike šuma (53), nacionalne parkove (39), pilane (55), proizvođače reproduktivnog materijala (5) i ostale (10).

U ukupnom broju inspekcijskih pregleda, uzgoju, zaštiti i korišćenju šuma, posvećeno oko 85% pregleda, dok je oko 15 % posvećeno prometu i skladištenju drvnih sortimenata.

Izvršeni broj inspekcijskih pregleda u oblasti lovstva je 94 i odnosi se na korisnika lovišta 90 pregleda i na lovačke saveze (4).

Zajedničkih kontrola sa ostalim organima i inspekcijama bilo je 55 (pilane, bespravna sječa i krivolov).

Utvrđene nepravilnosti

U 787 inspekcijskih pregleda, utvrđeno je ukupno 187 nepravilnosti, od čega u oblasti šumarstva 168 i u oblasti lovstva 19 nepravilnosti. Prikazano po oblastima, radi se o povredi propisa koji se odnose na:

- radove na sječi i izradi drvnih sortimenata,
- prijemu, izvlačenju i prometu drvnih sortimenata,
- neizvršavanje radnji u predviđenom roku,
- nevođenje uredne dokumentacije,
- bespravnu sječa i
- bespravan lov.

Preduzete mjere i rezultati

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su mjerom ukazivanja (88) ili rješenjem (26), subjektima nadzora nalogali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. Rješenja su se odnosila na sljedeće mjere i radnje:

- privremena obustava sječe stabala,
- obnova sastojine/pošumljavanjem,
- privremena zabrana izvođenja radova u šumi,
- privremena zapljena drvnih sortimenata (160 m³ četinara i 55 m³ lišćara)
- Izrada planskih dokumenata.

Po svim ukazivanjima je postupljeno, a izvršeno je 20 rješenja, dok ostala rješenja, donesena krajem godine nijesu izvršena.

U izvještajnoj godini, izdato je 9 prekršajnih naloga za povrede propisa iz šumarstva (bespravna sječa) u ukupnom iznosu od 1.100,00 €, što je i naplaćeno.

Inspektori su podnijeli 61 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, i to zbog povrede propisa u oblasti šumarstva (55) i u oblasti lovstva (6). Najveći broj zahtjeva podniet je protiv fizičkih lica zbog povrede propisa iz oblasti šumarstva (49).

Nadležni prekršajni organi riješili su 40 zahtjeva, i u većini slučajeva izrečena je sankcija.

Podniete su 3 krivične prijave, po kojima u izvještajnoj godini nije odlučeno.

Ostale aktivnosti

Šumarska inspekcija je imala aktivno učešće u realizaciji Nacionalnog Akcionog plana (2009-2013) za borbu protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu (NAP).

U izvještajnoj godini, ova inspekcija je, pored saradnje sa organima i institucijama na nacionalnom nivou, ostvarila i saradnju i na regionalnom nivou, posebno sa kolegama iz Srbije i Kosova.

Projekti podrške i edukacija

Šumarska inspekcija je u protekloj godini, bila korisnik podrške koju Vlada Luksemburga pruža preko FODEMO projekta „Podrška za izgradnju kapaciteta u sektoru šumarstva” (IPA 2010) i projektne aktivnosti „Obuka o sistemima / tehnikama borbe protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu”.

3. Sektor za zaštitu životne sredine i prostora

3.1. Odsjek za inspekciju zaštite prostora

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Inspekcije zaštite prostora, program rada Ministarstva održivog razvoja i turizma i planirane aktivnosti Uprave za inspeksijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršilo je 12 inspektora uključujući i glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom (2 dipl.pravnika, 2 dipl.ekonomista, 3 dipl. ing.poljoprivrede, 1 dipl.biolog, 1 građevinski inženjer - bečelor, 1 dipl. politikolog i 1 dipl.oficir pješadije).

Inspekcija zaštite prostora sprovodi nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore. Ovdje je bitno istaći da inspekcijski nadzor u ovoj oblasti na teritoriji Glavnog grada vrši Uprava za inspekcijske poslove tek od 27.10.2012, kada je prestala važiti Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva uređenja prostora i zaštitu životne sredine Glavnom gradu – Podgorica (“Sl.list Crne Gore”, br. 61/08, 71/09 i 61/10), kojom su poslovi državne uprave iz nadležnosti tog ministarstva, koji se odnose na vršenje inspekcijskog nadzora iz oblasti zaštite prostora na teritoriji Glavnog grada, bili povjereni Glavnom gradu – Podgorica, na period od 48 mjeseci.

Osim inspekcijskog nadzora u oblasti izgradnje objekata, inspektori zaštite prostora obavljaju inspekcijski nadzor u oblasti stanovanja i održavanja stambenih zgrada.

Zakonodavni okvir

Ova inspekcija vrši nadzor nad Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, a na osnovu procesnih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 2.196 inspekcijskih pregleda, od čega je redovnih bilo 1.018, dok je po prijavama građana i nevladinih organizacija postupano u 1.178 slučajeva.

Najveći broj pregleda bio je u južnoj regiji, na teritoriji opština Bar i Ulcinj, u centralnoj regiji u Podgorica, dok je u sjevernoj regiji najviše pregleda izvršeno na području opštine Bijelo Polje.

Utvrđene nepravilnosti, preduzete mjere i rezultati mjera

Najveći broj uvrđenih nepravilnosti konstatovanih prilikom inspekcijskog nadzora odnosio se na bespravno postavljanje privremenog objekta u prostoru posebne namjene, mimo Plana i programa privremenih objekata.

Inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem, subjektima nadzora nalagali otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku. Subjekti nadzora su u 109 slučajeva postupili po nalogu inspektora. U 415 slučajeva inspektori su donijeli rješenja o rušenju bespravno podignutih objekata objekata, odnosno rješenja o uklanjanju privremenih objekata iz zona posebne namjene.

U izvještajnom periodu, u 27 slučajeva izvršeno je rušenje bespravno podignutih objekata, odnosno uklanjanje privremenih objekata postavljenih bez saglasnosti nadležnog organa.

Investitori su podnijeli 59 žalbi protiv rješenja o rušenju, po kojima jedrugostepeni organ u 23 slučaja prihvatio žalbu, a u 36 slučaja žalba je odbijena.

U izvještajnoj godini, inspektori su podnijeli 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kao i 120 krivičnih prijava, od kojih je najveći broj prosljeđen ODT u Opštinama Bar i Ulcinj (po 36 krivičnih prijava).

Pojačan nadzor u turističkoj sezoni

Zbog velikog broja privremenih objekata postavljenih mimo Plana privremenih objekata u području JP „Morko dobro“ i zona nacionalnih parkova Crne Gore, pojačan je nadzor ove inspekcije na području primorja i u planinskim turističkim centrima. Planiranje ovih aktivnosti bazirano je na podacima iz nadzora u predhodnoj turističkoj sezoni i aktuelnog stanja na terenu.

Tokom turističke sezone, od polovine juna do kraja avgusta, u skladu sa Planom, sproveden je pojačani nadzor, kako na primorju, tako i u planinskim turističkim centrima. Saradnja sa nadležnim lokalnim službama, drugim inspekcijama, JP „Morsko dobro“, Upravom policije i dr. nadležnim službama, bila je kontinuirana.

Saradnja sa organima i institucijama

Inspekcija zaštite prostora po potrebi vrši zajednički nadzor sa drugim inspekcijama, sarađuje sa drugim državnim organima, organima lokalne samouprave, pravosudnim organima, nevladinim organizacijama angažovanim u oblastima koje su pod nadzorom inspekcije zaštite prostora, međunarodnim organizacijama, medijima i dr., a sve u cilju ostvarivanja zaštite javnog interesa i informisanja javnosti.

Ostvarena je i saradnja sa subjektima nadzora u cilju preventivnog djelovanja, i to neposredno u inspeksijskom nadzoru, kao i putem davanja mišljenja o pojedinim spornim pitanjima i putem stručnih sastanaka na zahtjev subjekta nadzora ili njihovih asocijacija.

Informaciono-tehnička podrška

Informaciono – tehnička podrška predstavlja bitan uslov za dalji razvoj efikasnog nadzora. Sigurna evidencija o nadzoru, tj. preduzetim aktivnostima i mjerama u nadzoru i blagovremena informacija o tome, obezbjeđuju efikasno planiranje nadzora.

Za jedan broj inspektora obezbijeđena je potrebna oprema za rad na terenu, a očekuje se nabavka potrebne opreme i za ostale inspektore koja će se finansirati preko LAMP projekta.

3.2. Odsjek za inspekciju urbanizma

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Inspekcije za urbanizam, program rada Ministarstva održivog razvoja i turizma i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okviri

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršilo je 5 inspektora inspektora, uključujući i glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom (dipl. ing. arhitekture/gr građevinarstva). Inspekcija za urbanizam sprovodi nadzor na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Ova inspekcija vrši nadzor nad Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i podzakonskim akti za primjenu ovog zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupa po procesnim zakonima

Inspekcijski nadzor, preduzete mjere i rezultati mjera

Urbanistička inspekcija je u izvještajnom periodu, izvršila 143 inspekcijskih pregleda, i to 2 redovna, 117 po inicijativama stranaka i 24 kontrolna pregleda.

Inspekcijski nadzor se odnosio na kontrolu: izrade i donošenja planske dokumentacije (3), urbanističko-tehničkih uslova (115), idejnog/glavnog projekta (102), rješenja o građenju (109) i protokola o iskolčenju (5).

U toku inspekcijskog nadzora, a na osnovu uočenih nepravilnosti, inspekcija je podnijela: 47 predloga za poništavanje rješenja o građenju, 12 predloga za oduzimanje licence, 14 ukazivanja radi otklanjanja nepravilnosti, kao i 9 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv rukovodioca i odgovornih lica u sekretarijatu.

Ova inspekcija je sa licenciranom geodetskom firmom izvršila kontrolu 5 protokola o iskolčenju objekta.

U izvještajnom periodu ovoj inspekciji su upućene 34 inicijative, od kojih je 29 proslijeđeno nadležnim organima, a za 5 inicijativa je donijela zaključak o nenadležnosti.

Zaključne napomene

Na osnovu uočenih problema prilikom vršenja nadzora nad sprovođenjem zakonske procedure koja se odnosi na plansku dokumentaciju, na izdavanje građevinskih dozvola i na kontrolu građevinske i regulacione linije i nivelacionih kota, neophodno pristupiti izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji u cilju kvalitetnijeg vršenja inspekcijskog nadzora u oblasti uređenja prostora.

3.3. Odsjek za građevinsku inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi građevinske inspekcije, program rada Ministarstva održivog razvoja i turizma i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okviri

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršilo je 3 inspektora na cijeloj teritoriji Crne Gore. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom (dipl. ing. građevinarstva).

U svijetlu činjenice da priliv inicijativa i prijava građenja nije smanjen u odnosu na 2011. godinu, važno je istaći da je broj inspektora smanjen za 40%, budući da je nadležnosti ove inspekcije do 31.05.2012. godine, do kada je ova inspekcija bila u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, obavljalo pet inspektora.

Zbog navedenog, kao i zbog složenosti kontrole inspektora za građevinarstvo, otežan je rad u navedenoj inspekciji.

Inspektori za građevinarstvo vršem inspekcijski nadzor u odnosu na objekte za koje je izdata građevinska dozvola od strane organa državne uprave i organa lokalne uprave.

Ova inspekcija vrši nadzor nad Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i podzakonskim akti za primjenu ovog zakona.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i rpreduzete mejre

Inspekcija za građevinarstvo je u toku izvještajne godine izvršila 534 inspekcijskih pregleda, od čega 267 po inicijativama.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti doneseno je 110 i 32 rješenja, od kojih 19 o zabrani građenja, 12 rješenja o rušenju i 1 o probnom radu.

Na donesena rješenja izjavljeno je 10 žalbi, od kojih su 6 odbijene, a 4 usvojene i predmeti vraćeni na ponovni postupak. Povodom dva rješenja pokrenut je upravni spor.

Od ukupno 433 primljene inicijative, 267 je riješeno, 120 koje nijesu u nadležnosti ove inspekcije, proslijeđene je drugim organima, a ostatak je u posatupku rješavanja.

Inspekcija za građevinarstvo je primila i 350 prijava o početku građenja nakon dobijenih građevinskih dozvola.

Ostale aktivnosti

Inspektori za građevinarstvo su prisustvovali sljedećim seminarima:

- Primjena Zakona o opštem upravnom postupku i Zakona o prekršajima (Uprava za kadrove),
- okrugli stolovi o primjeni Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu pristupačnosti objektima za lica smanjene pokretljivosti i izmjena Pravilnika o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti (organizovanim od strane NVO-a i Ministarstva održivog razvoja i turizma).

Jedan građevinski inspektor je kao član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor učestvovao na njegovim sjednicama.

Zaključne napomene

Osnovni problem Odsjeka građevinske inspekcije je nedovoljan broj inspektora.

Inspekcijski nadzor u oblasti izgradnje objekata u čitavoj državi vrše tri inspektora za građevinarstvo, bez glavnog građevinskog inspektora.

Jedan inspektor vrši kontrolu u svim opštinama sjeverne regije, jedan inspektor na području Podgorice, i jedan inspektor na području Bara i Ulcinja. Na djelovima teritorije gdje trenutno nema zaposlenih inspektora, inspektori se smjenjuju, odnosno vrše se inspekcijske kontrole, prema utvrđenim prioritetima i to: zahtjevi tužilaštva i sudstva, inicijative nevladinih organizacija, građana i policije.

3.4. Odsjek za inspekciju stanovanja

Uvodne napomene

Budući da Inspekcija stanovanja nije kadrovski popunjena, njene nadležnosti vrše dva inspektora zaštite prostora na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Nadležnosti i zakonodavni okvir

Ova inspekcija vrši nadzor nad Zakonom o stanovanju i održavanju stambenih zgrada i Zakonom o svojinsko - pravnim odnosima.

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupala po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 216 inspekcijskih pregleda, od čega najviše u centralnoj regiji (162), zatim južnoj (28), pa sjevernoj (26).

Redovnih inspekcijskih pregleda bilo je 88, dok je po prijavama građana i nevladinih organizacija postupano u 128 slučajeva.

Utvrđene nepravilnosti, preduzete mjere i rezultati mjera

Najveći broj uvrđenih nepravilnosti odnosio se na probleme uzrokovane neispravnošću zajedničkih djelova stambenih zgrada, vodovodno-kanalizacionih sistema, oštećenjem krovova i dimnjačkih kanala, mijenjanjem spoljnog izgleda zgrade zastakljivanjem, zazidavanjem, postavljanjem uređaja na fasadi ili na drugi način narušavanjem izgleda

zgrade, kao i zbog neredovnog izmirivanja mjesečne akontacije troškova redovnog održavanja, investicionog održavanja i hitnih radova na zajednicki račun stambene zgrade.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektori su djelovali mjerom ukazivanja ili rješenjem.

U izvještajnoj godini, inspektori su podnijeli 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Pored inspekcijskog nadzora, inspekcija za stanovanje je angažovana i na izvršavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, prije svega, na prijemu prijava i vođenju registra prijava, i dr.

Saradnja

Inspekcija za stanovanje nastoji da jača **saradnju sa nevladinim organizacijama**, posebno onima koje djeluju na području i oblasti kulture stanovanja.

Saradnja sa medijima je jedan od najuticajnijih instrumenata informisanja javnosti. Inspekcija za stanovanje je izvještavala o svom radu i aktuelnostima iz inspekcijskog nadzora, putem saopštenja za javnost, odgovora na pitanja novinara, učešća u kontakt emisijama i sl. U nekoliko TV i radio - emisija predstavnici Inspekcije za stanovanje su dali svoj doprinos u odnosu na aktuelne teme iz nadležnosti ove inspekcije.

U organizaciji Uprave za kadrove

Inspekcija za stanovanje je u izvještajnoj godini nastavila sa pohađanjem obuka koje organizuje Uprava za kadrove, shodno svom Programu stručnog usavršavanja. Obuke su sprovedene u dijelu, usavršavanja inspektora prilikom vršenja inspekcijskog nadzora i drugim oblastima značajnim za rad u državnoj upravi.

3.5. Odsjek za ekološku inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Ekološke inspekcije, program rada Agencije za zaštitu životne sredine i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske

poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnosti i zakonodavni okvir

Ekološka inspekcija ima 7 inspektora, uključujući glavnog inspektora, sa visokom stručnom spremom (dipl. inženjeri).

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi Ekološka inspekcija su:

- Zakon o životnoj sredini
- Zakon o upravljanju otpadom
- Zakon o zaštiti vazduha
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu
- Zakon o zaštiti prirode
- Zakon o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini
- Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu
- Zakon o hemikalijama
- Zakon o nacionalnim parkovima
- Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti
- Zakon o genetički modificovanim organizmima

Kao i podzakonskim aktima donešenim za primjenu navedenih zakona

U nadzoru nad primjenom propisa, ova inspekcija postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i preduzete mjere

Ekološka inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila 1.900 inspekcijskih pregleda, i to redovni 952, vanrednih 181 i kontrolnih 767.

Donijela je 576 rješenja, i to na osnovu: Zakona o upravljanju otpadom – 348, Zakona o životnoj sredini – 49, Zakona o zaštiti vazduha – 78, Zakona o zaštiti od buke – 3, Zakona o procjeni uticaja – 20, Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti – 68, Zakona o zaštiti prirode – 4, Zakona o hemikalijama – 3 i Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine – 3.

Na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti i ratifikovanih međunarodnih ugovora i konvencija (Bečka konvencija, Bazelska konvencija, Montrealski protokol, CITES konvencije i druge), ekološka inspekcija je

izvršila: 46.932 kontrola na radioaktivnost roba pri uvozu u saradnji sa J.U.«Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore», Podgorica i »Institutom za crnu metalurgiju« AD Nikšić, i na osnovu izvještaja odobrila uvoz. Kontrolisala 251 dozvolu za promet otpada na graničnim prelazima, 44 dozvole za promet izvora jonizujućih zračenja na graničnim prelazima, 13 dozvola za promet roba koje sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač na graničnim prelazima, 173 dozvola za uvoz polovnih mašina, 5 dozvola za obavljanje djelatnosti održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance.

Ekološka inspekcija je u toku 2012. godine izdala 14 prekršajnih naloga i podnijela 33 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Na 4 rješenja područnih organa za prekršaje, kojim se odbacuju zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, ekološki inspektori su podnijeli žalbu Vijeću za prekršaje. Podnesene su i 3 krivične prijave, po kojima je postupak u toku.

Protiv 10 rješenja ekološkog inspektora podnijeta je žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma. U 7 postupaka žalba je odbijena i potvrđeno je rješenje prvostepenog organa, a za 2 predmeta je poništeno rješenje prvostepenog organa. Za 1 predmet proces je u toku.

Ekološka inspekcija je Agenciji za zaštitu životne sredine dostavila podatke o količinama opasnog otpada koje se stvaraju i deponuju u privrednim subjektima za 2012.godinu, kao i izvještaje emisionih mjerenja izlaznih polutanata iz ložišnih postrojenja i postrojenja za električnu energiju instalisane snage veće od 1 MW, na osnovu čega će Agencija donijeti rješenja za naplatu naknade zbog zagađivanja životne sredine.

Po Programu praćenja kvaliteta goriva naftnog porijekla za 2012. Godine, EI je uzela 225 uzorka goriva sa benzinskih pumpi, kao i 4 uzorka sa skladišta »Jugopetrol« ad Kotor. koji su smješteni u Luci Bar. Dosadašnje analize su pokazale da ispitivana goriva ne prelaze propisane granične vrijednosti zagađujućih materija.

Na osnovu Zakona o zaštiti vazduha i Uredbe o supstancama koje oštećuju ozonski omotač EI je donijela 4 rješenja subjektima koji se bave djelatnošću održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i/ili alternativne supstance, kojim je naložila da uđu u proceduru dobijanja dozvole za obavljanje djelatnosti od Agencije za zaštitu životne sredine. Tri subjekta nadzora su dobili dozvolu od nadležnog organa, a jednom subjektu, zbog nepostupanja po rješenju, ekološki inspektor je zabranio rad do pribavljanja potrebnih

dozvola. Takođe, ekološki inspektor je donio 13 rješenja subjektima da vode i čuvaju evidenciju o prikupljenim supstancama koje oštećuju ozonski omotač.

Po rješenjima ekološke inspekcije u toku 2012. godine izvršeno je dvanaest sanacija lokacija na kojima je došlo do kontaminacije zemljišta usljed ispuštanja mineralnog ulja kao i odlaganja opasnog otpada.

Po rješenjima ekološke inspekcije u toku 2012. godine izvršeno je više sanacija zemljišta koje je kontaminirano usljed ispuštanja rabljenog ulja.

Po rješenjima ekološke inspekcije u toku 2012. upis u registar za sakupljanje otpada, odnosno transport otpada kod Agencije za zaštitu životne sredine izvršilo je 14 preduzeća, a 39 je izradilo Plan upravljanja opasnim otpadom i na isti dobilo saglasnost od strane Agencije za zaštitu životne sredine.

Projekti i obuke

Uporedo sa redovnim aktivnostima ekološka inspekcija aktivno učestvuje u okviru Projekta sanacije i revitalizacije crnih ekoloških tačaka u Crnoj Gori (Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje). Projekat se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom i obuhvata moguću sanaciju prepoznatih ekoloških crnih tačaka.

U toku je realizacija Projekta „Integralno upravljanje ekosistemom Skadarskog jezera“, u okviru kojeg su namijenjena određena sredstva između ostalog, za kategorizaciju otpada sa deponije čvrstog otpada KAP-a.

Ekološka inspekcija je učestvovala u obukama u okviru Twinning projekta „Podrška upravljanju u životnoj sredini“, finansiran od EU, koji se realizuje uz pomoć italijanskog Ministarstva životne sredine, kopna i mora. Projekat teži unapređenju efikasnosti administracije u procesu pristupanja EU, prenošenju iskustava italijanskih partnera na službenike državne administracije Crne Gore, usaglašavanju nacionalnog zakonodavstva u oblasti zaštite životne sredine sa pravnom tekovinom EU.

Takođe, ekološka inspekcija je učestvovala u aktivnostima u sklopu Projekta Škola ekološkog aktivizma, između Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS)- Misija u Crnoj Gori i Ekološkog pokreta „Ozon“. Cilj projekta povećanje učešća zainteresovane javnosti u donošenju odluka iz oblasti životne sredine, jačanje argumentovanog javnog dijaloga oko ekoloških tema i unaprijeđenje ukupnog stanja životne sredine u Crnoj Gori.

Ekološka inspekcija učestvuje u izradi Nacionalne strategije upravljanja čvrstim otpadom i lokalnih planova upravljanja čvrstim otpadom.

Ekološka inspekcija je u sklopu svojih redovnih aktivnosti i član Koordinacionog tijela za tržišni nadzor. Između ostalog, redovno podnosi izvještaje o realizovanim aktivnostima za potrebe Vladinih strateških dokumenata: Nacionalni program nadzora nad tržištem i Nacionalni program zaštite potrošača - Procjena rizika neprehrambenih proizvoda široke potrošnje.

Takođe, predstavnici ekološke inspekcije su i članovi radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju CG EU u oblasti pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27-Životna sredina, kao i na poglavlje 1 – Slobodan protok robe.

Zaključne napomene

U cilju efikasnijeg rada inspekcije potrebno je povećanje broja zaposlenih, naročito treba raditi na jačanju kapaciteta ekološke inspekcije zapošljavanjem inspektora hemičara, Ovo tim prije što inspekcijski nadzor nad sprovođenjem novog Zakona o hemikalijama i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši ekološka inspekcija. Obaveze ekološkog inspektora su dosta zahtjevne jer se odnose na upravljanje svim hemikalijama. Implementacijom ovog zakona ekološka inspekcija će biti, između ostalog u obavezi da podnosi redovno izvještaje o realizovanim aktivnostima za potrebe Vladinih strateških dokumenata: Nacionalni program nadzora nad tržištem i Nacionalni program zaštite potrošača - Procjena rizika neprehrambenih proizvoda široke potrošnje, i da hitno reaguje kada se na tržištu pojavi nebezbedni proizvod.

3.6. Odsjek za vodoprivrednu inspekciju

Uvodne napomene

Propisane nadležnosti, program rada i dinamički planovi Vodoprivredne inspekcije, program rada Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i planirane aktivnosti Uprave za inspekcijske poslove, bili su osnova na kojoj je ova inspekcija zasnivala svoje aktivnosti u izvještajnoj godini.

Organizacija, nadležnost i zakonodavni okvir

Inspekcijski nadzoru u ovoj oblasti, u izvještajnoj godini, vršila su 2 inspektora visokom školskom spremom (dipl. Ing. građevine).

Inspekcija za vode sprovodi nadzor u oblasti upravljanja vodama i vodnim dobrom na cijeloj teritoriji Crne Gore, na osnovu sljedećih zakona:

- Zakon o vodama,
- Zakon o finansiranju upravljanja vodama
- Zakon o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama,

Kao i na osnovu velikog broja podzakonska akta:

U nadzoru nad primjenom propisa, Inspekcija za vode postupa po procesnim zakonima.

Inspekcijski nadzor i preduzete mjere

U toku izvještajnog perioda, ova inspekcija je izvršila 214 inspekcijskih pregleda, od čega 104 redovna, 71 vanredni i 39 kontrolnih.

Donijeto je 17 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

U izvještajnom periodu izvršeno ukupno 19 rješenja, od čega 2 donesena u prethodnom periodu. Po 1 izjavljenoj žalbi, drugostepeni je dobio odbijajuće rješenje.

Podnijeta je 1 krivičnih prijava.

Zaključne napomene

Inspekcija je i pored određenih organizacionih i drugih poteškoća u izvještajnom periodu, provodila inspekcijski nadzor na planiranom nivou i obezbijedila da, subjekti nadzora, u mjeri raspoloživih resursa, uvažavajući ukupne ekonomske i druge okolnosti, postupanja usklade sa zakonom i propisima čiju primjenu, u okviru propisane nadležnosti, kontroliše.

Podaci iz nadzora u izvještajnoj godini, pored ostalih osnova, biće od značaja za planiranje i realizaciju aktivnosti Inspekcije za vode u narednom periodu.

III ZAKLJUČAK

1. Planirane aktivnosti

Uprava je predviđela konkretne mjere poboljšanja rada inspekcija, koje će omogućiti uspostavljanje inspekcijskog sistema na temeljima konzistentne regulative, obučenog, tehnički opremljenog i profesionalnog inspektorskog kadra, standardizovanih procedura i ujednačene kaznene politike.

Polazeći od ovako projektovane uloge Uprave za inspekcijske poslove u sistemu državne uprave, u narednom periodu ćemo:

- jačati preventivnu i korektivnu funkciju inspekcijskog nadzora;
- aktivno sarađivati u postupku izmjena zakona i donošenju novih;
- inicirati redefinisane zakonskih i podzakonskih akata nad čijom primjenom nadzor vrši Uprava, u skladu sa prethodno sačinjenim stručnim osnovama;
- kreirati i implemetirati jedinstveni inspekcijski informacijski sistem, koji bi umnogome optimalizovao rad inspektora, prije svega iz aspekta efikasnosti;
- sačiniti stručne osnove i inicirati pojednostavljivanje pojedinih procedura, u cilju otklanjanja biznis barijera;
- problematizovati pojedine odredbe Zakona o opštem upravnom postupku i Zakona o inspekcijskom nadzoru, imajući u vidu potrebu ekonomičnosti i efikasnosti inspekcijskog nadzora;
- planirati vršenje inspekcijskog nadzora (polazeći od analize i procjene rizika, stanja utvrđenog u ranijim kontrolama, vremena proteklog od posljednje kontrole, postupanja subjekta nadzora po ranije naloženim mjerama);
- obezbijediti vršenje inspekcijskog nadzora u što kraćem roku, i uz što manje ometanje vršenja djelatnosti privrednog subjekta, između ostalog i kroz timski rad inspektora i korišćenje efekata sinergije, kao i kroz vršenje tzv. zajedničkih pregleda (čime će se smanjiti broj inspekcijskih kontrola, a istovremeno obezbijediti sveobuhvatnost nadzora);
- rad organizovati tako da se inicijative razmatraju u što kraćem roku te da se podnosioci inicijativa blagovremeno upoznaju sa rezultatima inspekcijskog nadzora, a u slučaju nenadležnosti, upute na organ nadležan za postupanje po inicijativi;
- posebnu pažnju usmjeriti na one prekršaje koji su veća prijetnja za javni interes;
- uspostaviti detaljne i transparentne procedure rada, koje pokrivaju sve faze u inspekcijskom postupku, polazeći od specifičnosti pojedinih oblasti inspekcijskog nadzora;

- podizati kvalitet inspekcija kroz obavezne obuke zaposlenih;
- poboljšati sistem javnosti rada i izvještavanja (putem saradnje sa medijima, postavljanjem veb-sajta, itd.);
- raditi na implementaciji strateških dokumenata, akcionih planova i programa rada Vlade Crne Gore;
- unaprijediti saradnju sa regionalnim i međunarodnim organizacijama iz oblasti inspekcijskog nadzora sa dugoročnom perspektivom razvoja zajedničkih aktivnosti u ovoj oblasti;
- učestvovati u realizaciji međunarodnih projekata iz oblasti koje se odnose na nadležnost Uprave itd.

2. Pretpostavke za rad

Proces uspostavljanja novog inspekcijskog sistema podrazumijeva određenu društvenu klimu, pravne instrumente, efikasan rad drugih državnih organa i organa lokalne uprave, kao i obezbjeđenje sredstava za rad i razvoj inspekcijskih službi.

Takođe, potrebno je dovesti u direktnu vezu sredstva za rad i razvoj Uprave sa ciljevima, kapacitetima i aktivnostima inspekcijskog nadzora. Tim prije što je protekli period bio obilježen neadekvatnim uslovima rada pojedinih inspekcija (neuslovni radni prostori, nedostatak pojedinih profila zanimanja u inspektorskom kadru, deficit službenih vozila, tehnička neopremljenost).

Očekivanje Uprave je i da će se svojim radom preporučiti odgovarajućim adresama za pristup određenim evropskim i međunarodnim fondovima, što bi posljedično omogućilo stvaranje materijalnih pretpostavki za efikasniji rad inspektora.

Imajući u vidu navedeno, Uprava za inspekcijske poslove, u svom reformskom nastojanju, neizostavno treba potporu Vlade, koja se odnosi na:

- obezbjeđivanje adekvatnog pravnog okvira;
- davanje podrške za kadrovsko jačanje pojedinih inspekcija, kao i za njihovu obuku;
- obezbjeđivanje adekvatne opremljenosti inspekcija;
- razvoj prateće infrastrukture.

Formiranjem Uprave stvoreni su preduslovi za profesionalan, efikasan i efektivan sistem inspekcijskog nadzora, koji će svojom dominantno preventivnom i korektivnom funkcijom doprinositi jačanju svijesti o potrebi poštovanja propisa, podizanju nivoa društvene discipline i smanjenju korupcije, te unapređenju poslovnog i životnog ambijenta u Crnoj Gori.

Treba istaći da se Uprava nalazi na liniji borbe za doslednu primjenu propisa i standarda, za smanjenje sive ekonomije i korupcije, biznis barijera, pridružujući se na taj način svima onima koji čine realnim aspiracije Crne Gore da postane punopravan član Evropske Unije.

Konstitutivni naponi Uprave i vođenje jedinstvene politike u ovoj oblasti realizuje se uz striktno poštovanje pozitivnih propisa, odluka, zaključaka Vlade i procedura. Dostignuti efekti u formiranju Uprave za inspekcijske poslove su optimalni, naročito ako imamo u vidu složenost ekonomskih i društvenih prilika, te kompleksnost projekta.

Za punu afirmaciju projekta stvaranja novog sistema inspekcijskog nadzora neophodno je vrijeme, ali i snažna i nepodijeljena podrška Vlade i drugih državnih organa, što će nesporno efektuirati jačanjem zaštite javnog interesa, eliminisanjem biznis barijera te unapređenjem ekonomskog i socijalnog ambijenta.